

Ukuli 1/1998

29. vuosikerta

Julkaisija/utgivare: Turun lintutieteellinen yhdistys r.y./Åbo ornitologiska förening r.f. Postilokero 67, 20101 Turku.

Toimitus/redaktion: *Päätoimittaja, taitto/huvudredaktör, ombrytning:* William Velmala, YO-kylä 4 C 17, 20540 Turku, puh. 050 590 8777, e-mail: wvelmala@hotmail.com. *Raporttitoimittaja/rapportsredaktör:* Sampo Kunttu, Yokylä 26 A 21, 20540 Turku, puh. (02) 237 1435, 040 564 9008, sähköposti: samiku@utu.fi.

Painotiedot/tryckeriuppgifter: Painopaikka/tryckeri: Newprint oy, Raisio. ISSN 0782-8195. Painettu/tryckt 1998.

Ilmoitushinnat/annonspriser: Värimainokset: 1/1 takakansi 2200mk, sisäsivu 2000mk. Mustavalkomainokset: 1/1 sisäsivu 800mk, 1/2 sivu 600mk, 1/3 sivu 500mk, 1/4 sivu 400mk (tai sopimuksen mukaan, ota yhteys päätoimittajaan).

Sisällys

<i>William Velmala</i> Jurmon uusi lintuasema - totta vai tarua?	sivu 3
<i>Lennart Saari</i> Käenpiian kannanvaihteluista Rymättylän Aaslalla vuosina 1975-1997	sivu 4
<i>Teemu Lehtiniemi, Esa Lehikoinen & Tapio Aalto</i> Rauvolanlahti - kaislikon suhinasta lintuasemaksi	sivu 7
<i>Kalle Rainio</i> Havaintojen ilmoitusohjeet TLY:n arkistoon 2: Ohjeita kotitallentajille	sivu 12
<i>Jyrki Normaja</i> Ukulin määrityskuvat 1/1998	sivu 13
<i>Göran Andersson</i> Ahvenanmaa 1.12. 1997 - 31.1. 1998	sivu 15
<i>William Velmala, Sampo Kunttu, Rami Lindroos & Kalle Rainio</i> Kevätmuutto Varsinais-Suomessa 1997	sivu 16
<i>Tapio Aalto & Jyrki Normaja</i> Harvinaisuudet Varsinais-Suomessa 1996	sivu 31
<i>Rami Lindroos</i> Muutontarkkailua Pohjois-Israelissa	sivu 42
<i>Jouko Pihlainen</i> Koskikaran <i>Cinclus cinclus</i> pesiminen Varsinais-Suomessa	sivu 49
<i>Kalle Rainio</i> Varsinais-Suomen harvalukuiset pesimälinnut kesällä 1997	sivu 52
<i>Tom Lindroos</i> Amerikantukkasotka <i>Aythya collaris</i> Piikkiönlahdella - uusi laji TLY:n alueelle	sivu 60
<i>Mikael Nordström</i> Merisirri rikkoi ennätystä! - Jurmon lintuaseman viimeaikaisia havaintoja 15.11. 1997 - 18.2. 1998	sivu 61
Ukuli 1997 - 28. vuosikerran sisällys	sivu 62
Turun lintutieteellinen yhdistys r.y. 1998 - Osoitemuistio	sivu 63

Jurmo muutoksen kourissa. Asema vasemmanpuolimmaisena. William Velmala, syyskuu 1997.

Jurmon uusi lintuasema - totta vai tarua?

Turkulaiset lintumiehet "löysivät" Korppoon Jurmon lintusaaren elokuussa 1961. Tästä pitäen saarella on vierailut satojen lintuharrastajien joukko usean sukupolven edustamana. Alunpitäen se oli turkulaisen "vanhan polven" retkipaikka, mutta myöhemmin saarella vieraileva lintuharrastajien joukko kasvoi kasvamistaan. Nykyään tietyt retkiporukat kauempaakin Suomesta vierailevat siellä säännöllisesti.

Lintuasema saarelle perustettiin vuonna 1962. Ensimmäiset 15 vuotta kuuluivat varsin epävarmoissa olosuhteissa. Joka kevät piti vähän jännittää jatkuuko tilapäinen sopimus vuokraisännän kanssa ja paljonko vuokrahinta taas nousee. Nykyinen asema saatiin paikalle 1977 ja sitä peruskorjattiinkin vuonna 1983. Tälläkin paikalla on oltu lähinnä tilapäissopimuksen turvin, vain asemarakennus kuuluu TLY:lle.

Uutta asemarakennusta on kaavailtu kuitenkin jo 80-luvun loppupuolelta alkaen. Kasvat kävijämäärät kuluttavat pientä asemarakennusta ja jatkuva tilapäisyyden aiheuttama turvattomuus on saanut lintumiehet toimimaan kunnollista, TLY:n omaa asemaa. Nyt vuosituhannen ollessa loppuillaan, TLY on tosissaan ryhtynyt toimiin uuden asemarakennuksen saamiseksi.

Saaristomeren kansallispuiston ehdottama yhteishanke kaatui vuoden 1997 lopussa, kun kansallispuistolta evättiin rakennuslupa. Jurmossa käyvät lintumiehet suhtautuivat alunperin hieman epäilevästi ko. hankkeeseen, sillä satamassa sijaitseva asema olisi vaikeuttanut retkeilyä ja rengastustoimintaa saarella. Yhdistyksen hallituksen mielestä hanke oli kuitenkin ainoa realistinen keino saada uusi asema.

Yhtä kaikki, viime vuonna maanomistaja, jonka maalla asema nykyään on, ilmoitti hienovaraisesti, että aseman olisi aika siirtyä pois. TLY:n hallitus ja etenkin asemanhoitaja Mikael Nordström olivat täten pakotettuja ryhtymään toisiin toimiin asiassa. Lintuaseman viereen (n. 50 m päähän) noussut 200 m²:n uudisrakennus lienee vaikuttanut myös asiaan.

Joulukuussa 1997 pidettiin Turun Yliopistolla palaveri, jossa Jurmossa aktiivisesti käyneitä henkilöitä kuultiin asian tiimoilta. Kokous näytti, että ihmisistä löytyy aktiivisuutta, mutta sinällään mitään tarkempia suunnitelmia ei tehty, vaan päätettiin odottaa, että vuokrasopimus ja rakennuslupa saataisiin aikaiseksi.

Nyt alkuvuodesta 1998 tilanne on se, että asemalle ollaan jo saatu vuokrasopimus ja Korppoon kunnan rakennuslautakunta on puoltanut poikkeuslupaa ja rajanaapureita on kuultu. Aseman tuleva paikka olisi niityn toisella reunalla Mattsonien navetan kupeessa. Rahoitus on toistaiseksi täysin avoinna, joten turhia toiveita ei kannata vielä herätellä. Keskustelut lintuharrastajien kanssa ovat osoittaneet, että talkoitaikin oltaisiin valmiit tekemään, jotta Jurmoon se uusi asema saataisiin.

Kaiken kaikkiaan linturetkely Jurmossa tulee tuskin koskaan sammumaan. Saari on säilyttänyt alkuperäisen viehätyksensä, ehkä lisääntyneitä turismia lukuunottamatta. Kuvaava on myös edesmenneen isäni Lasse Velmalan havaintokirjassa ollut kommentti vuodelta 1962: "Linturetki Korppoon Jurmoon v. 1962 keväällä oli ensimmäinen varsinainen retki tälle saarelle, josta oli tuleva tarumainen, ja syvästi mieliinpainuva oli tämä ensimmäinen retkikin minulle, varmaan myös muille. Lintujen uskomaton runsaus ja harvinaisten lajien monet esiintymiset eivät jätä vaikuttamatta luonnonharrastajan mieleen ja sydämeen. Kuinka totta on lausepari: jokainen luonnonharrastaja on synnynnäinen romantikko!"

Kansikuva:
Siniinainen.
Teemu Lehtiniemi.

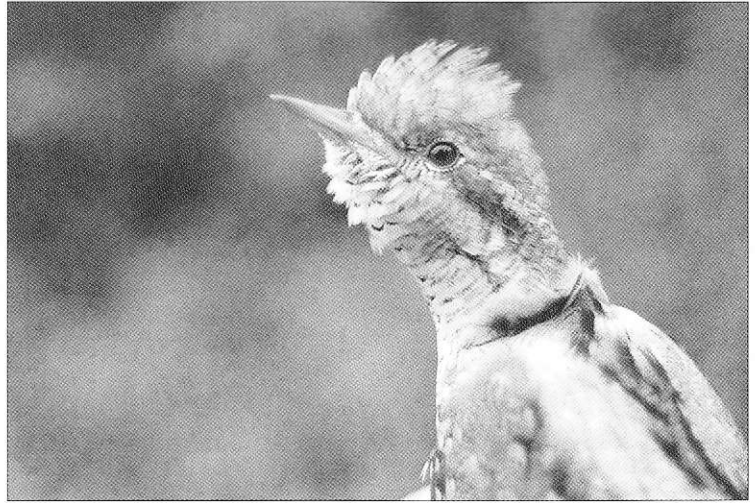
Käenpiian kannanvaihteluista Rymättylän Aaslalla vuosina 1975-1997

Lennart Saari

Käenpiika on maamme tikkalajeista ainoa aito muuttolintu. Laji talvehtii etupäässä Afrikassa Saharan eteläpuolella (Cramp 1985). Koskimies (1993) arvioi maamme käenpiikakannaksi vuosina 1978-1987 30 000-50 000 paria olettaen lajin taantuneen huomattavasti tuona aikana. Lajista on kuitenkin varsin vähän täsmällistä tietoa mm. siksi, että se on aliedustettuna piste- ja linjalaskennoissa. Tämä taas johtuu etupäässä siitä, että lajin soidininto lupahtaa jo kesäkuun alussa, minkä jälkeen se on hyvin vaikeasti havaittavissa (ks. von Haartman ym. 1963-1972).

Elinympäristövaatimuksiltaan käenpiika on pikkutikkaa vaatimatommampi. Laji suosii maaseudun vanhaa, hallitsemattoman rakennemuutoksen kourissa häviävää kulttuurimaisemaa: puistoja, pihametsiköitä ja hakamaisia lehti- ja sekametsiä asutuksen, viljelysten ja rajojen liepeillä (von Haartman ym. 1963-1972). Nykyisin pökkelöt häviävät metsistä ja laidunnuksen loputtua entiset hakamaat vesakoituvat ja kuusettuvat. Lajin taantuminen saattaa siis johtua sopivan elinympäristön vähenemisestä, mutta kaukomuuttajana syyt voivat myös löytyä joko muuttomatkan varrelta tai talvehtimisalueilta. Pikkutikan alamaiki on ollut jyrkkä ja on pelättävissä, että käenpiialle voi käydä samoin, mikäli elinympäristömuutokset pesimäalueilla ovat kannankehityksen kannalta ratkaisevia.

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on dokumentoida erään tarkoin tutkitun alueen käenpiikakannan kehitystä vuosina 1975-1997. Tutkimusalueen muidenkin tikkalajien kantaja on seurattu samoin menetelmin, joten tietoa eri tikkalajien kannanmuutoksista on saatavilla tu-

Käenpiika on taantunut laji. Teemu Lehtiniemi.

levaisuudessa mahdollisesti tehtäviä suojelusuunnitelmia varten.

Aineisto ja menetelmät

Aineisto kerättiin vuosina 1975-1997 lähinnä normaalin retkeilyn yhteydessä tutkimalla Rymättylän Aaslan saari mahdollisimman tarkkaan. Saaren maapinta-ala on noin 16 km² ja se sijaitsee atlasruuduissa 669:21 ja 22. Havainnointi alueella on ollut erityisen tehokasta viimeistään toukokuun puolivälistä heinäkuun alkuun, mutta usein jo huhtikuun lopulta alkaen. Tänä aikana olen ollut useana vuonna lähes päivittäin maastossa, tosin vuodesta 1987 retkipäivät ovat muista töistä johtuen olleet aikaisempia vuosia lyhyemmät. Tämän vaikutusta havaintomääriin on vaikea täsmällisesti arvioida, mutta se ei liene kovin suuri.

Havainnointi on toukokuussa ja kesäkuun alussa perustunut huutelevien käenpiikojen reviiirkartoitukseen. Lintukäsikirjat korostavat käenpiian vaikeaa laskettavuutta, koska molemmat puoliset kimittävät ja linnut voivat liikkua verraten laajalla alueella (ks. Glutz von Blotzheim ym. 1980, Cramp 1985). Nämä virhetekijät olen pyrkinyt välttämään laskemalla lähekkäin ääntelevät linnut samaan pariin kuuluviksi ja vasta saatuaani samanaikaishavainnon kolmannesta linnusta olen tulkinnut sen "uudeksi" pariksi. Lisäksi olen sallinut lintujen liikkua muutaman sadan metrin matkan reviiirissään ellei samanaikaishavaintoja naapurireviiriiltä ole. Reviiirin tulkinta on luonnollisesti jossain määrin subjektiivista, mutta olen tulkinnoissani

pyrkinyt käyttämään tervettä järkeä ja pitkäaikaisen maastotyön tuomaa kokemusta lajista (muistiinmerkityjä havaintoja vuodesta 1966 lähtien). Vaikka reviiirimäärät eivät välttämättä ole ehdottoman oikeita, on havainnot tulkittu yhteneväisesti, mikä takaa ainakin havaintojen vertailukelpoisuuden eri vuosina.

Reviiriiksi olen tulkinnut kaikki soidinhavainnot heti lajin saapumisesta huhti-toukokuun vaihteessa. Täten joku läpimuuttaja on voinut tulla rekisteröidyksi parina, mutta yleensä ensimmäisinä vallatut reviiirit ovat myös olleet myöhemmin asuttuja, joten virhe ei liene kovin suuri. Soidinlaulun hiljennettyä kesäkuun alkupuolella olen kesäkuun lopussa ja heinäkuussa kuunnellut lento-poikasten heinäsiirkkamaista, joskus vaikeasti tunnistettavaa ääntelyä. Kokemusteni mukaan tätä ääntelyä kuullaan muutamana päivänä samalta paikalta. Olen siis tulkinnut uudessa paikassa havaitun poikueen toisen parin poikueeksi. Pesiiä en ole vartavasten etsinyt, joitakin on paljastunut mm. poikasten ääntelyn tai emojen varottelun perusteella.

Tulokset

Käenpiian parimäärät Aaslalla käyvät ilmi kuvasta 1. Havaittujen parien (reviiirin) määrät, löydetty pesät ja maastopoikueet on ilmoitettu. Kannanvaihtelut ovat olleet jyrkät. Nousu oli kutakuinkin tasaista vuodesta 1975 (18 paria, 4 pesää/poikuetta) vuoteen 1981 (56 paria, 16 pesää/poikuetta). Tätä seurasi jyrkkä alamaiki vuoteen 1984 (7 paria, 2 pesää/poikuetta). Uusi pieni nousukausi

huipentui vuonna 1986. (35 paria, 15 pesää/poikuetta) ja sitä seuraavana vuonna 1990 (23 paria, 4 pesää/poikuetta). Vuodet 1992-1997 ovat olleet pohjavuosia (pareja 7-9, pesiä/poikueita 0-3). Vuosina 1975-1997 kannan lasku on ollut tilastollisesti erittäin merkitsevä ($r_s = -0,721$, $p < 0,001$, $n = 23$). Havaitut pesä/poikuemäärät korreloivat erittäin merkitsevästi reviirimäärien kanssa ($r_s = 0,855$, $p < 0,001$, $n = 23$).

Vuosina 1979-1993 linjalaskennoissa saatu tiheys oli 0,14 paria/km², mikä Aaslalla vastasi kahta paria! Samoina vuosina reviierejä löytyi keskimäärin 23,5 (tiheys 1,5 paria/km²), pesiä tai poikueitakin keskimäärin 6,8 vuodessa (0,4 paria/km²). Linjalaskennalla saadut arviot ovat siis alle 10% kartoitusmenetelmällä saaduista. Tämä johtuu käenpiian soitimen loppumisesta kesäkuun alussa, jolloin linjalaskennat on suoritettu, toukokuussa linjoilla saataisiin käenpiikoja paljon enemmän (kuva 2).

Vuosien 1966-1974 määrät eivät puutteellisten toukokuun retkeilyjen takia ole vertailukelpoisia - hajavainnoista päätellen kanta oli mahdollisesti 1970-luvun loppupuolen tasolla.

Pohdintaa

Käenpiikakannat ovat juuri tällä hetkellä hyvin alhaiset. Vuosittaiset vaihtelut ovat suuret ja on mahdollista, että kanta jälleen elpyy. Myös kesällä 1984 kanta oli pieni, mutta nousi tämän jälkeen kolmeksi vuodeksi 1970-luvun lopun tasolle. Nämäkin tulokset käyköön esimerkkinä siitä, että seuranta-aineistojen tulee olla mahdollisimman pitkäaikaisia.

On kuitenkin ilmeistä, että kanta todellakin on laskussa ja että eräänä syynä tähän ovat paikalliset ympäristömuutokset, esimerkiksi entisten laidunten pensoituminen (Linkola 1978). Kesäsailla ja ilmaston muuttumisella yleensä saattaa myös olla vaikutusta pesimämenestykseen. Edelliskesänä havaittujen poikueitten määrällä saattaa olla yhteyttä seuraavan kesän pesivään kantaan ($r_s = 0,557$, $p < 0,01$, $n = 22$). Esimerkiksi vuoden 1981 huippukantaa edelsi edellisenä kesänä poikuemääräennätys. Tosin poikuemäärät ovat reviierejä vaikeammin laskettavissa ja sattumalla on poikuemäärien määrittämisessä varmasti oma osuutensa. Poikueita en varsinaisesti etsinyt ja

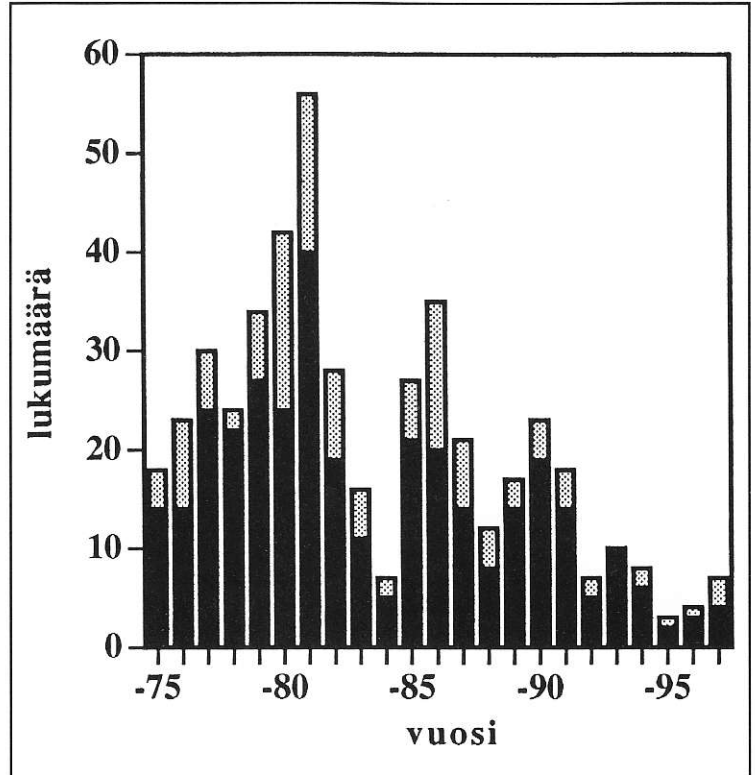
joku poikue on saattanut jäädä rekisteröimättä (ainakin vuodelta 1979 on tästä maininta havaintovihossani). Selvin poikkeus oli vuosi 1987, jota edelsi hyvä poikuevuosi, mutta talvi oli ennätysellisen kylmä, mikä saattoi vaikuttaa ravinnon saatavilaan seuraavana kesänä.

Kaukokuuuttajalla syyt kannanvaihteluihin saattavat myös löytyä maamme rajojen ulkopuolelta. Ruotsissa rengastettujen käenpiikapoikueiden määrät ovat vähentyneet selvästi vuosina 1982-1993, mutta keskimääräinen poikuekoko on pysynyt kutakuinkin vakaana (Stolt 1994). Tämä viittaa vahvasti siihen, että suurimmat ongelmat ovat muutto- tai talvehtimisalueilla. Lähempi vertailu Aaslan ja Ruotsin aineistojen välillä paljastaa sen, etteivät hyvät ja huonot vuodet osu täsmälleen yksiin, mutta yleinen suuntaus on sama. Viitteitä siitä, että olot talvehtimisalueilla voivat olla ratkaisuvia, saadaan tarkastelemalla Sahelin alueen säätiöitä. Keski-Sudanissa vuosisadan alhaisin sademäärä todettiin vuonna 1984, jolloin Aaslan kanta oli pohjalukemissa, ja allepitkäaikaisen keskiarvon siellä jäätin vuosina 1979-1986 (Helldén

1991). Tuntuu loogiselta, että kuivina kausina käenpiian suosimaa ravintoa on vähemmän saatavilla, mikä puolestaan johtaa kohonneeseen talvikuoilleisuuteen ja pesivän kannan romahdukseen.

Varsinkin Länsi-Euroopassa käenpiika on vahvasti taantunut laji (Tomialojc 1994). Syiksi esitetään muurahaisten vähenemistä maaseudulta voimaperäistyneen maanviljelyksen ja torjunta-aineiden käytön seurauksena. Paikoin todettu kevät- ja kesäsään viileneminen voi myös vaikuttaa kielteisesti ravinnon saatavuuteen. Muina syinä mainitaan pesäpaikkojen puute, pesimä- ja ruokailuympäristön väheneminen ja kasvanut kuolleisuus muutolla tai talvehtimisalueilla (Tomialojc 1994). Käenpiian tiedetään syövän myös heinäsiirkoja paikoin jopa pääravintonaan (ks. Cramp 1985). Täten esimerkiksi Afrikassa tapahtuva heinäsiirkojen torjunta voi olla eräänä syynä käenpiian taantumiseen.

Käenpiikakannan hoitotoimenpiteiksi Tomialojc (1994) suosittelee riittävän runsaan hyönteiskannan, etenkin muurahaiskannan suosimisen sekä pesäpaikkojen saannin tur-

Kuva 1. Käenpiian totetut reviiirit Aaslalla (koko pylväät) sekä lentopoikueitten määrät (vaaleat osat pylväistä) vuosina 1975-1997.

vaamisen. Tämä merkitsee vähentynyttä torjunta-aineiden käyttöä maataloudessa ja perinteisen maaseutumaiseman ylläpitoa (niityt, puutarhat, laitumet). Tehostuneesta maataloudesta ja metsänhoidosta käenpiika kärsii. Sopivien pesäpaikkojen puutetta voi ainakin osittain korvata pönttötyksin.

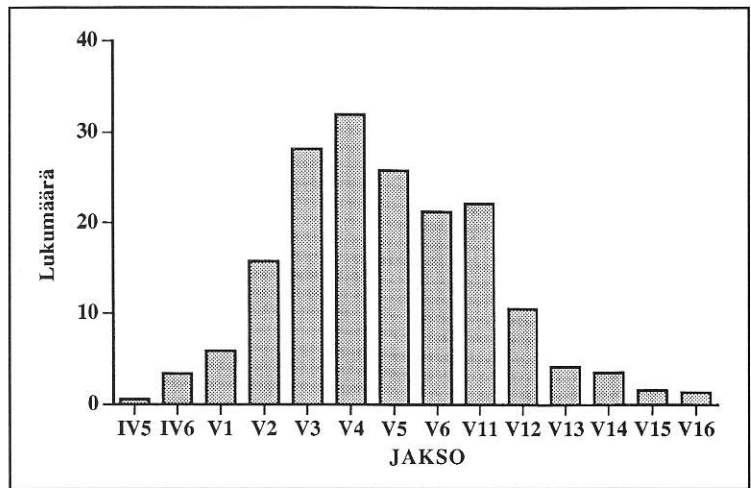
Paluu vanhaan maaseutumaisemaan ilmeisesti olennaisesti parantaisi käenpiian toimeentuloedellytyksiä. Teoriassa helppoa, käytännössä jo huomattavasti vaikeampaa. Tämäntapaisen maiseman uudelleen luominen auttaisi myös eräitä muita taantuneita lajeja, mm. pikkutikkaa.

Kiitokset **Erja Vaaralalle** ja **Paa-vo S. Tunkkarille** tekstinkäsittelystä ja kuvien piirtämisestä.

Summary

Population trends of the Wryneck *Jynx torquilla* in an area in south-western Finland.

A mapping study of Wryneck *Jynx torquilla* territories was undertaken in 1975-1997 on an island in the southwestern archipelago of Finland. The number of both territories and broods (black columns) are shown in Fig. 1. The line-transects grossly underestimate the breeding population as these are done in early - or mid-June, when the detectability of Wrynecks has dropped considerably (Fig. 2). The annual fluctuations have been marked with e.g. a drop from 56 to 7 territories in 1981-1984 and an increase to 35 in 1986. The long term trend is decreasing since the early 1980s. For the whole study period 1975-1997 the decrease was

Kuva 2. Huutelevien käenpiikojen lukumäärät kunakin päivämääränä vv.1975-97 huhti-kesäkuussa viiden päivän jaksoissa. Kuukaudet on ilmoitettu roomalaisin, jaksot arabialaisin numeroin (esim. VI = 1.-5.5.).

very highly significant ($r_s = -0.721$, $p < 0.001$, $n = 23$). Decreases have also been recorded in most western European populations. Reasons for the decline are discussed as are conservation measures.

Viitteet

Cramp, S. (toim.) 1985: The Birds of the Western Palearctic. Vol. 4. — Oxford University Press, Oxford-New York. 960 s.

Glutz von Blotzheim, U.N. & Bauer, K.M. 1980: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 9. — Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden. 1148 p.

von Haartman, L., Hildén, O., Linkola, P., Suomalainen, P. & Tenovuo, R. 1963-1972: Pohjolan lintu värikuvin. — Otava, Helsinki. 1092 pp.

Helldén, U. 1991: Desertification — Time for An Assesment? — *Ambio* 20: 372-383.

Koskimies, P. 1993: Suomessa pesii 50 miljoonaa lintuparia. — *Linnut* 38(2): 6—15.

Linkola, P. 1978: Häckningsbiologiska undersökningar av göktyta i Finland 1952-1977. — *Anser, Suppl.* 3: 155—162.

Stolt, B.-O. 1994: Svensk ringmärkning 1993. — Teoksessa: SOF. 1994. Fågelåret 1993. Stockholm: 27—32.

Tomialojc, L. 1994: Wryneck *Jynx torquilla*. — Teoksessa: Tucker, G.M. & Heath, M.F. 1994. Bird in Europe. Their conservation status. Cambridge, U.K.: BirdLife International: 342—343.

Käenpiika - vuoden 1998 projektilaji!

Käenpiian vähemisestä on puhuttu jo pitkään. TLY:n havaintotoimikunta päätti ottaa käenpiian vuoden 1998 projektilajiksi, jotta saisimme selvitettyä, mikä Varsinais-Suomen käenpiikakanan tila todellisuudessa oikein on.

Tarkoituksena on kerätä kaikki käenpiikahavainnot alustavasti ainakin tältä vuodelta, siis kaikki havainnot keväästä syksyyn.

Toivomme, että Varsinais-Suomen lintuharrastajat lähtisivät projektiin mukaan, jotta saisimme

mahdollisimman kattavan ja hyvän aineiston, josta laaditaan pesimäkauden loputtua eli syksyllä raportti, joka julkaistaan Ukulissa ensi vuonna.

Lähde siis projektiin mukaan ja kirjaa havaintovihkoosi käenpiiat ylös! Projektista vastaa Kalle Rainio, mutta palauta käenpiikahavaintosi muiden havaintojen yhteydessä yhdistyksen postilokeroon tai Sampo Kuntulle, osoite sisäkannessa.

Käenpiian syysmuutosta on tulossa katsaus Ukuliin 2/98.

Havaintoja palauttamatta?

Yhdistyksen havaintoarkistosta puuttuu vielä runsaasti 90-luvun alkupuolen havaintoja.

Seuraavissa Ukuleissa julkaistaan lintukatsauksia alkaen kevät-92, joten ole hyvä, ja palauta vanhat ja uudet havaintosi Sampo Kuntulle tai yhdistyksen postilokeroon, os. sisäkannessa.

Kiireellisimpiä ovat havainnot keväiltä -92, -93 ja -94, kesäiltä -94, syksyiltä -93 ja -94 sekä talvelta -93/-94. Katso myös palautusohjeet tästä ja edellisestä Ukulista.

Kuusi mittausta ja minuutti per lintu. Kuvassa mitataan rytikerttusen nalkkaa. Teemu Lehtiniemi. Lemland, Lågskär, kesäkuu 1996.

Rauvolanlahti - kaislikon suhinasta lintuasemaksi

Teemu Lehtiniemi, Esa Lehikoinen ja Tapio Aalto

Vuodesta 1994 lähtien on Kaarinnan Rauvolanlahden ruovikossa ollut kesä- ja syysaamuisin poikkeuksellisen intensiivistä lintumiesliikennettä. Aamutunnelmista ja tuoksuista on nauttinut lähes sata lintuharrastajaa. Siinä siivellä on Eurooppa-Afrikka -projektissa rengastettu tuhansia ja taas tuhansia lintuja. Rauvolaan on syntynyt lintuasema.

European African songbird migration-projekti perustettiin 1994. Projektin tavoitteena oli kerätä hyönteissyöjien muuton ajoittumistietoja, muuttoreittitietoja sekä tietoja eri populaatioiden muuttostrategioista. Projektissa pyrittiin saamaan kattava

aineisto mahdollisimman monista hyönteissyöjälajeista. Kolmen vuoden aikana mittatietoja kerättiin 300 000 linnusta 50 rengastuspaikalla Suomesta Afrikkaan. Suomesta projektiin osallistui Hangon, Tauvon, Jurmon, Lågskärin ja Rauvolan lin-

tuasemat (mm. Lehikoinen 1993 ja 1995, Vähätalo & Lehikoinen 1997).

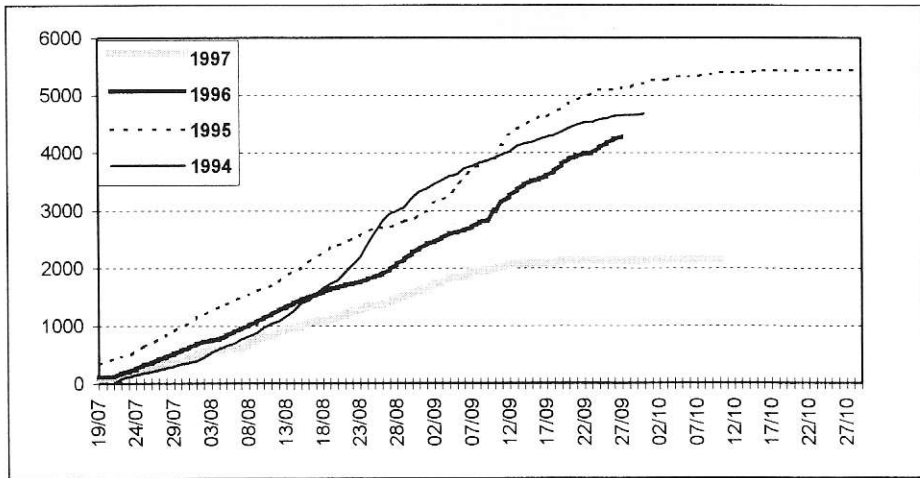
Aseman synty

Esa Lehikoinen johdolla lähtivät turkulaisetkin rengastajat mukaan projektiin. Jurmo oli itsestään selvä rengastuspaikka TLY:n alueella. Monet projektilajit ovat kuitenkin syysmuutolla varsin harvalukuista herkkua Jurmossa, eikä Jurmo tarjoa loppukesällä kummoisia lintumääriä, joten alettiin miettiä mahdollista projektirengastuspaikkaa myös Turun lähiympäristöstä. Ihmisten rengastuskokemuksia Turun lähialueilla tiedusteltaessa nousi Kaarinnan Rauvolanlahti niin lintumääriensä kuin sijaintinsakin puolesta ylitse muiden. Paikalla onkin pitkät rengastusperinteet niin liejulintujen kuin kerttustenkin pyyntipaikkana (Multala 1993, Velmala 1997). Kun luvat saatiin alueen omistajilta ja hieman puutavaraa moottoritien siltatyömailta pitkospuutarpeiksi, pystyttiin rengastustoiminta aloittamaan heinäkuussa 1994. Siitä lähtien rengastus alueella on ollut loppukesällä ja syksyllä päivittäistä. Rauvolasta onkin tullut TLY:n alueen toinen lintuasema.

Toiminta

Ensimmäisenä vuonna lintuaseman virkaa toimitti lahden eteläpuolella tammien katveessa sijaitseva mökipihanen. Paikan todettiin kuitenkin olevan hieman liian kaukana verkoista ja vuodeksi 1995 lintuasema päätettiin siirtää jätevedenpuhdistamon aitauksen sisäpuolelle sen lounaiskulmaan. Asemarakennukseksi saatiin Turun kaupungilta lainaksi vanha kuljetettava työmaakoppi. Uusi paikka todettiin liian hämäräksi ja seuraavaksi aseman paikaksi tuli 1996 aitauksen luoteiskolkka. Jälleen myös aseman ulkomuoto muuttui eli Turun kaupungilta saatiin vanha työmaakoppi ikiomaksi. Uuden paikan valaistusolosuhteet ja sijainti on todettu hyviksi, eikä asema ole enää pariin vuoteen muuttanut.

Myös verkkojen sijoittuminen paikoilleen otti vuoden verran, mutta alkukesän 1995 jälkeen verkkolinjat ovat pysyneet lähes muuttumattomina ja hyviksi havaittuina. Vakio-

Kuva 1. Vuosittaiset rengastuskertymät. Rengastusmäärät on esitetty summakäyränä (päivän 1 määrä, päivän 1 määrä+päivän 2 määrä jne.).

verkkojen määrä on asettunut 17:ään ja niiden lisäksi on kahlaajia ym. yritetty pyydystää muutamien lisäverkoin. Pyynti on ajoittunut kaikkina vuosina pääasiassa heinäkuun puolesta välistä lokakuun alkuun (taulukko 1.).

Taulukko 1. Pyyntipäivien kuukausittainen jakautuminen 1994-1997.

	1994	1995	1996	1997
Kesäkuu	-	-	2	-
Heinäkuu	10	20	14	9
Elokuu	31	30	31	21
Syyskuu	27	24	26	9
Lokakuu	-	7	3	2
Yht.	68	81	76	41

Asema ei ole toiminut vain lintujen rengastamista varten, vaan Eurooppa-Afriikka-projektin tavoitteiden mukaisesti lähes kaikista linnuista on kerätty niin paljon mittoja kuin suinkin. On mitattu tuhansia siipiä, käsisulkiä ja nilkkoja sekä arvioitu tuhansia lihaskuntoja, rasvoja ja sulkaosasteita. Tuskin missään muualla Suomessa on kerätty yhtä kattavaa mitta-aineistoa viime vuosina. Mittaajien välistä vaihtelua on

pyritty vähentämään pitämällä pari kalibrointitilaisuutta joka vuosi.

Kaislikossa suhisijat

Asemalla on rengastanut, avustanut tai muuten toimintaan tutustunut neljän viime vuoden aikana ainakin 93(!) lintuihin ihastunutta henkilöä. Näistä 19 on toiminut asemalla rengastajana. Vähintään kolmena aamuna asemalla on työskennellyt 49 henkilöä! Eniten rengastuspäiviä asemalla on kertynyt Tapio Aallolle (56), Jyrki Normajalle (40), Teemu Lehtiniemelle (35), Sampo Kuntulle (33) sekä William Velmalalle (20). Innokkaimpia avustajia ovat olleet Kalle Rainio (48), Rami Lindroos (44), Soili Leveelahti (33), Jukka J. Nurmi (26) ja Jouni Tittonen (26). Taulukkoon 2. on koottu 15 ahkerinta Rauvolankävijää. Yhteensä rengastuspäiviä asemalle on kertynyt 267. Aamuisin on ollut paikalla keskimäärin 3,5 henkilöä. Tämä tarkoittaa käytännössä keskimäärin yhtä rengastajaa ja 2-3 avustajaa/aamu.

Taulukko 2. Ahkerimmat Rauvolassa kävijät.

Nimi	Rengastusaamut	Avustusaamut	Yhteensä
Tapio Aalto	56	12	68
Jyrki Normaja	40	18	58
Kalle Rainio	7	48	55
Jukka Nurmi	19	26	45
Rami Lindroos	0	44	44
Tom Lindroos	19	23	42
Esa Lehtikoinen	19	22	41
Sampo Kunttu	33	7	40
Teemu Lehtiniemi	35	3	38
Soili Leveelahti	-	33	33
William Velmala	20	13	33
Jouni Tittonen	-	26	26
Elina Ilvonen	-	24	24
Jorma Nurmi	-	24	24
Paavo Sallinen	-	24	24

Tuskin missään muualla Suomessa on ollut rengastajille niin paljon avustajia päivittäin tarjolla kuin Rauvolassa.

Rengastukset

Vuoden 1997 loppuun mennessä asemalla on rengastettu 16 701 yksilöä ja luettu yhteensä 4 319 kontrollia. Nämä ovat käsittäneet yhteensä 84 lajia. Kaikki asemalla rengastetut linnut löytyvät taulukosta 3. Vuosien varrella viideksi runsaimmaksi lajiksi ovat nousseet ruokokerttunen (4237), pajulintu (4096), rytikerttunen (2419), pajusirku (1166) ja sinitäinen (1005). Näiden viiden lajin osuus on ollut 77 % kaikista rengastuksista. Vuosien välistä rengastusmäärien vaihtelua havainnollistaa hyvin rengastuskertymien vertailu (kuva 1.).

Vuosittainen tarkastelu

Vuosi 1994 oli hyvä lintuvuosi. 68:nä rengastuspäivänä rengastettiin yhteensä 4687 lintua ja luettiin 1211 kontrollia. Aamuisin käsiteltiin keskimäärin 87 lintua. Vuoden vilkkain rengastuspäivä koettiin 24. elokuuta, jolloin kirjattiin 243 rengastusta ja 41 kontrollia. Vuoden viisi runsainta rengastuslajia olivat pajulintu (1490), ruokokerttunen (971), rytikerttunen (711), sinitäinen (271) ja pajusirku (219). Mukavan runsaina esiintyivät myös luhtakerttunen (48), viiksimäli (45), tikli (35) ja taivaanvuohi (11).

Aktiivisimmin rengastivat Sampo Kunttu (15) ja Jyrki Normaja (14). Useimmin avustivat Jouni Tittonen (21) ja Rami Lindroos (20). Yhteensä

Taulukko 3. Rauvolan rengastukset 1994 - 1997.

	1994	1995	1996	1997	yht.		1994	1995	1996	1997	yht.
sinisorsa	2	-	-	-	2	viitakerttunen	3	2	1	-	6
telkkä	-	2	-	-	2	luhtakerttunen	48	22	33	11	114
varpshaukka	3	1	2	-	6	rytikerttunen	711	708	607	393	2419
pyy	-	-	1	-	1	rastaskerttunen	1	1	-	1	3
luhtahuitti	-	1	-	-	1	kultarinta	1	1	-	-	2
lapinsirri	1	-	-	-	1	hernekerttu	45	75	47	19	186
töyhtöhyppä	-	-	1	-	1	pensaskerttu	46	77	55	26	204
suokukko	3	2	-	-	5	lehtokerttu	103	61	29	20	213
jänkäkurppa	1	1	-	-	2	mustapääkerttu	24	24	16	6	70
taivaanvuohi	11	5	3	1	20	idänuunilintu	-	-	-	1	1
punajalkaviklo	-	-	1	-	1	ruskouunilintu	-	1	-	-	1
valkoviklo	1	-	-	-	1	sirittäjä	1	2	1	-	4
metsäviklo	1	2	1	-	4	tiltalti	58	146	114	6	324
liro	8	5	1	2	16	pajulintu	1490	1170	1021	415	4096
rantasipi	6	1	5	4	16	hippiäinen	4	2	4	-	10
naurulokki	1	-	-	-	1	harmaasieppo	8	4	-	1	13
uuttukyyhky	-	-	-	1	1	pikkusieppo	1	-	-	-	1
kuningaskalastaja	-	1	-	-	1	kirjosieppo	21	19	6	5	51
käenpiika	1	-	-	1	2	viiksitimali	45	75	6	7	133
pikkutikka	-	2	-	-	2	hömötiainen	4	6	3	-	13
törmäpääsky	-	1	8	-	9	töyhtötiainen	1	1	-	-	2
haarapääsky	21	36	155	26	238	kuusitiainen	5	-	-	2	7
räystäspääsky	-	1	1	-	2	sinitiaainen	271	331	319	91	1012
metsäkirvinen	10	14	16	1	41	talitiainen	49	112	98	42	301
niittykirvinen	1	5	14	-	20	puukiiپیjä	5	3	2	-	10
lapinkirvinen	2	-	1	-	3	pikkulepinkäinen	18	3	3	4	28
keltavästäräkki	13	11	21	12	57	isolepinkäinen	-	1	-	-	1
västäräkki	65	91	71	37	264	kottarainen	20	3	14	3	40
peukaloineen	1	6	1	-	8	peippo	7	13	3	-	23
rautiainen	50	44	82	3	179	viherpeippo	6	25	37	32	100
punarinta	115	117	80	17	329	tikli	35	3	1	5	44
satakieli	4	2	4	4	14	vihervarpunen	44	5	198	3	250
sinirinta	16	23	10	4	53	hemppo	5	3	11	5	24
leppälintu	6	4	5	2	17	urpiainen	-	1	-	-	1
pensastasku	7	12	12	11	42	punavarpunen	42	36	22	28	128
kivitasu	-	-	2	-	2	punatulkku	1	-	-	-	1
mustarastas	9	6	8	1	24	keltasirkku	2	5	3	-	10
räkättirastas	3	21	5	2	31	peltosirkku	1	-	-	-	1
laulurastas	4	7	3	2	16	pohjansirkku	1	-	-	-	1
punakylkirastas	4	4	4	2	14	pajusirkku	219	683	193	71	1166
pensassirkkalintu	-	-	-	1	1						
ruokokerttunen	971	1391	1029	846	4237	Summa	4687	5443	4394	2177	16701

vuoden aikana asemalla kävi 49 henkilöä, joista rengastajia oli 16.

Vuoden kohokohtia olivat mm. kolmen nuoren viitakerttusen rengastaminen, salaperäisen suomisen ja siipisulistaan kovertumattoman rytikerttusen rengastaminen 7.8., turturikyyhkyn ylilento 18.8., nuoren rastaskerttusen rengastaminen 27.8., nuoren pikkusiepon rengastaminen 9.9. sekä albiinon haarapääskyn oleskelu alueella 14.-18.9.

Myös 1995 lintuja liikkui mukavasti. 81:n rengastuspäivän tuloksena käsiteltiin 5443 rengastusta ja 1563 kontrollia. Aamuisin käsiteltiin keskimäärin 86 lintua. Lintuja liikkui parhaiten syyskuun alkupuolella: mm. 5. syyskuuta 208 rengastusta ja 49 kontrollia ja aseman tähänastisena huippuna 11. syyskuuta 283 rengastusta 84 kontrollia. Eniten rengastettiin ruokokerttusia (1391), pajulintuja (1170), rytikerttusia (708), pajusirkkuja (683) ja sinitiaisia (331). Mukavan runsaasti rengastettiin myös tiltalteja (146), västäräkkejä (91),

viiksitimaleita (75) ja sinirintoja (23).

Eniten rengastusvuoroja käyttivät Tapio Aalto (15) ja Jyrki Normaja (15). Avustajista innokkaimmiksi nousivat Kalle Rainio (25) ja Jorma Nurmi (18). Asemalla piipahtaneiden yhteismääräksi kirjattiin 60, joista rengastajia 15.

Vuoden kohokohtia olivat mm. paikallinen lampiviklo 1.-5.8., pakolliset rengastukset: viitakerttunen 26.7. ja rastaskerttunen 7.8., mustapyrstökuiuri näkyi 19.8., kuningaskalastaja rengastettiin 21.9. ja nähtiin 15.10. myös nakkeliavaellusta nähtiin 8 linnun verran. Vuoden yllättävin havainto oli ruovikkoverkon yläpussista 10.10. löytynyt ruskouunilintu.

1996 oli selvästi huonompi lintuvuosi. 76:na rengastuspäivänä rengastettiin 4394 lintua ja kirjattiin 993 kontrollia. Keskimäärin aamua kohden riitti vain 71 käsittelyä. Parin edellisen vuoden kaltaisiin huippuaamuihin ei yletty, vaan parhaimpina aamuina jäätin alle 190 käsittelyn: 10.9. 163 rengastusta 23 kontrollia

ja 11.9. 143 rengastusta 40 kontrollia. Viiden runsaimman lajin kärki oli: ruokokerttunen (1029), pajulintu (1021), rytikerttunen (607), sini-tiainen (319) ja vihervarpunen (198). Mukavan runsaasti saatiin kiinni haarapääskyjä (155), rautiaisia (82) ja niittykirvisiä (14). Eniten romahti edellistalvesta kärsineiden timalien rengastusmäärä (6).

Aktiivisimmat rengastajat olivat Tapio Aalto (28) ja Teemu Lehtiniemi (24). Avustajien parhaimmista edustivat Julia Bojarinova (23) ja Kalle Rainio (21). Vuoden aikana asemalla kävi 47 henkilöä, joista rengasti 9.

Kun lintujen määrät olivat vähäiset, niin olivat vähäisiä vuoden kohokohdatkin. Kirjokerttu vältteli verkkoa 4.-5.8., viitakerttunen rengastettiin 12.8., pähkinänakkeleli havaittiin 21.8., pyy saatiin ruovikkoverkosta 2.9. ja pari kirjosiipikäpylintua havaittiin 5.10.

Ei ollut 1997 mikään erikoinen lintuvuosi. Lisäksi Eurooppa-Afrikka -projektin loppuminen vähensi asemalla käyntien määrää ja syyskuun puolenvälin jälkeen asemalla rengastus oli käytännössä lähes mahdotonta liian korkean merivedenpinnan takia. Rengastuspäiviä kertyi vain 41. Rengastuksia kertyi 2177 ja kontrolleja 552. Keskimäärin aamuisin tilastoitiin vain 67 lintua. Parhaana päivänä 4. syyskuuta saatiin 114 rengastusta ja 17 kontrollia. Lajisto noudatti pääasiassa aiempien vuosien linjaa runsaimpien lajien ollessa ruokokerttunen (846), pajulintu (415), rytikerttunen (393), sini-tiainen (84) ja pajusirkku (71).

Ahkerimmin rengastivat Kalle Rainio (7) ja Esa Lehikoinen (7). Eniten avustivat Mervi Haukila (7) ja Soili Leveelahti (6). Asemalla kävi vuoden aikana 31 henkilöä, joista renkaita kiinnitti 11.

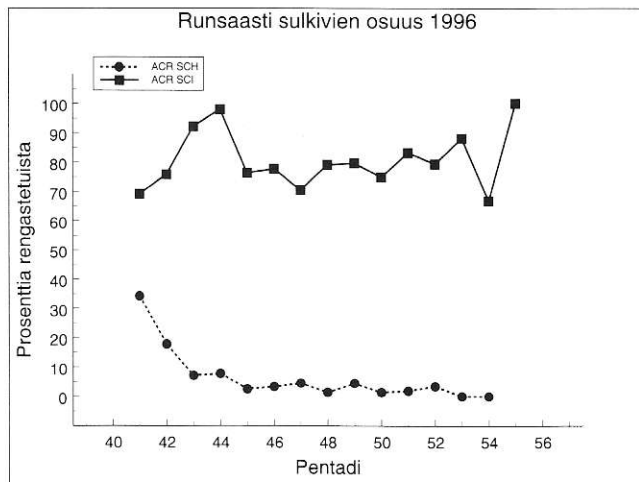
Eipä ollut kohokohtia edes edellisvuoden vertaa. Kohokohdiksi erottuvat rengastuksista uuttukyyhky 16.8., pensassirkkalintu 17.8., raskaskerttunen 30.8. ja idänuunilintu 4.9.

Aineiston käyttö

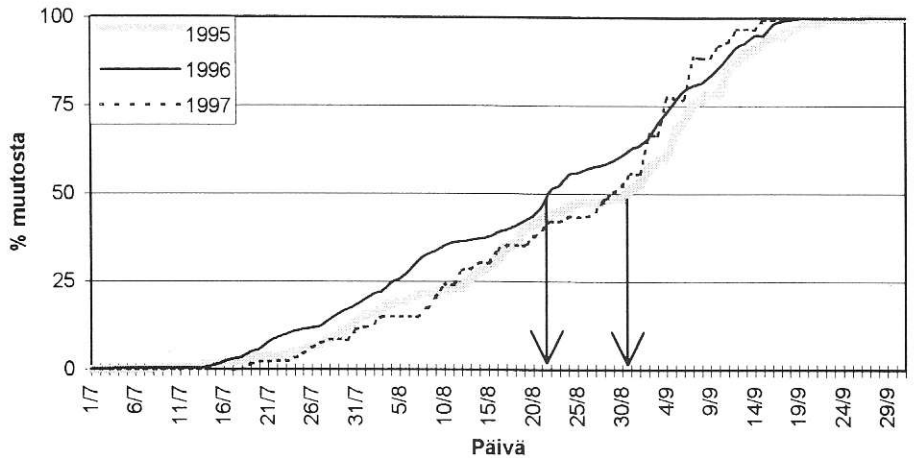
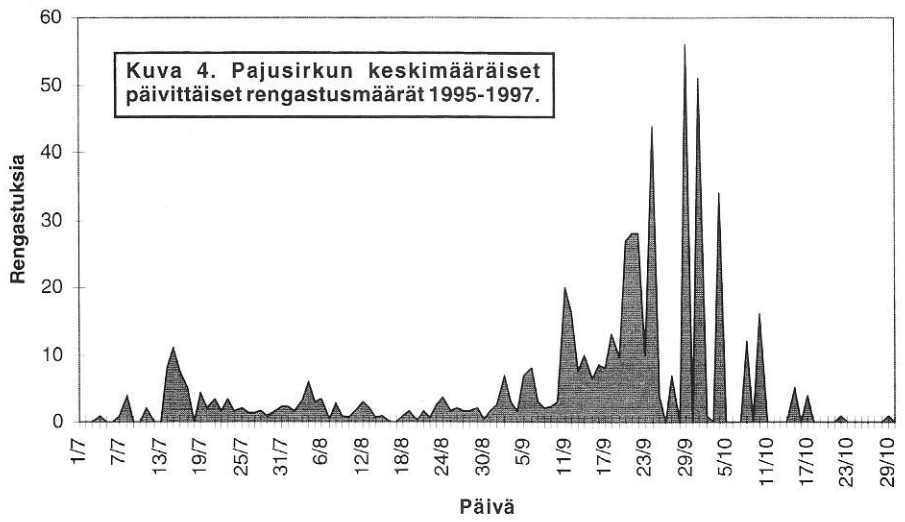
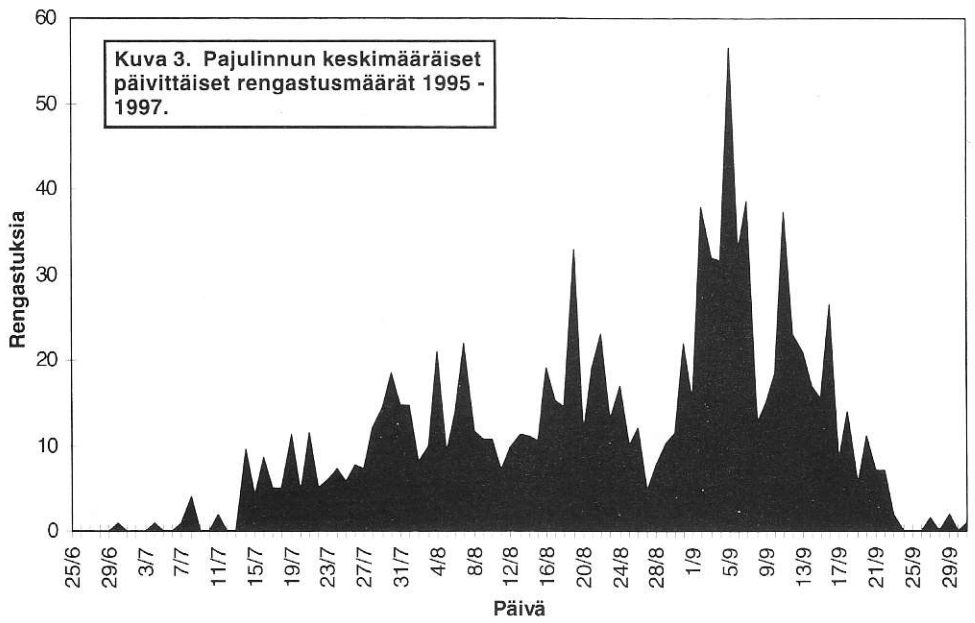
Tätä kaikkea ei ole tehty vain rengastamisen ilosta ja omaksi nautinnoksi. Kerättyä rengastusaineistoa käytetään myös. Tapio Aalto on tekemässä opinnäytetyötään ruoko- ja rytikert-

Tämä kuningaskalastaja eksyi verkkoon Rauvolassa 21.9.1995. Teemu Lehtiniemi.

Kuva 2. Nuorten ruoko- ja rytikerttusten postjuvenaalisen sulkasadon voimakkuus muuttokauden aikana. Runsaasti sulkiva tarkoittaa lintua, jolla on yli 20 höyhentä kasvussa. Pentadi 40 = 19.7..

tusen muuttoon valmistautumisesta Rauvolassa (ks. kuva 2.) ja Michael Shaub on käyttänyt (ja kerännyt 1995) Rauvolan aineistoa väitös-kirjaansa muuttolintujen rasva-ai-neenvaihdunnasta. Julia Bojarinova käyttää aineistoa Pietarin lähi-seudun muuttajien ja Rauvolan lin-tujen mahdollisten muuttostrategiaerojen selvittämiseksi. Lisäksi aineistoa tullaan käyttämään ESF -projektin pohjalta syntyvissä koko muuttomatkaa selvittävässä tutki-muksissa.

Aineisto on myös käyttökelpoista kuvaamaan muuton ajoittumista eri varpuslintulajeilla Turun seudulla, josta esimerkkeinä pajulintu ja pajusirkku (kuvat 3. ja 4.), vuosien välisiä eroja muuton ajoittumisessa, josta esimerkkinä pajulintu (kuva 5.) sekä toimintavuosien karttues-sa myös kannanvaihteluiden kuvaa-jana.

Entä tulevaisuus?

Asema tulee pysymään edelleen pai-koillaan ja kaikki ovat tervetulleita mukaan toimintaan. Jos lintuase-makärpänen puree sinua ja haluat tutustua rengastukseen tai vaikka rengastus olisi tuttuakin puuhaa, mutta haluat liittyä joukkoomme ensi kesänä, ota yhteyttä Esa Lehi-koiseen puh. 02-254 6732k, 02-333 5772t, 02-3336550fax, 049-863 789a, sähköposti esalehi@utu.fi; Tapio Aaltoon puh. 049-829 091 tai Jyrki Normajaan puh. 02-251 5902k, 02-270 2784t, 0400-526 412a.

Viitteet

Lehikoinen, E. 1993: Euroopan-Afrikan läntisen muuttotien tutkimus yhteisvoimin. Ukuli 24:16-19.

Lehikoinen, E. 1995: Eurooppa yhdentyy - lintututkimuksessakin. Linnut 30:27.

Multala, V. 1993: Kaislikossa suhisee. Ukuli 24:20-24.

Velmala, W. 1997: Pitkän linjan lintuharrastaja Rolf Karlson. Ukuli 28:15-18.

Vähätalo, A. & Lehikoinen, E. 1995: Lintujen muuttostrategiat alkavat paljastua tutkijoille. Linnut 32:14-15.

Havaintojen ilmoitusohjeet

TLY:n arkistoon 2:

Ohjeita kotitallentajille

Kalle Rainio

Monilla on nykyisin käytössään tietokone, ja monet ovatkin palauttaneet havaintonsa levykkeillä. Tiedostot ovat kuitenkin olleet kovin monimuotoisia, ja joidenkin kanssa on saanut tehdä töitä melkoisesti ennenkuin ne on saatu siirrettyä TLY:n arkistoon. Monissa tapauksissa havainnot joudutaan tulosta-maan ja tallentamaan kokonaan uudelleen! 'Kaksoistalletuksien' välttämiseksi kuvailen tässä kirjoituksessa, miten havainnot olisi hyvä tallettaa.

TLY:n tietokanta

TLY käyttää Dbase- tietokantaoh-jelmaa. Muilla ohjelmilla tallennetut tiedostot on kuitenkin mahdollista muuntaa Dbase- muotoon melko helposti riippuen siitä, miten ha-vainnot on tallennettu. TLY:n ar-kistotiedostossa on yhteensä 24 muuttujaa, joista osa on muita kuin varsinaiseen havaintoon liittyviä ja joihin havainnoitsijan itsensä ei tarvitse kiinnittää huomiota. Seuraa-vassa havaintoon liittyvät muuttajat ja niiden pituudet (montako merkkiä kenttään enintään mahtuu). Muut-tajat, joiden tulisi joka havainnosta vähintään löytyä, on lihavoitu.

1. Suku

3 merkkiä, ensimmäinen kirjain isolla, loput pienellä. Esim 'Hal'.

2. Laji

3 merkkiä pienillä kirjaimilla. Esim 'alb', 'sp'.

3. Alalaji

7 merkkiä, kirjoitetaan kokonaan, esim. 'maura'.

4.-6. Pv1, Kk1, Vuosi1

2+2+4 merkkiä. Ensimmäisen ha-vaintopäivän päivämäärä. Kirjoita myös alkunollat, esim '02-05-1997' 7-9. Pv2, Kv2, Vuosi2

Jos lintu on ollut paikalla pitempään, näihin sarakkeisiin kirjoitetaan vii-meinen havaintopäivämäärä samaan tapaan kuin ensimmäinen päivä-määrä. Mikäli lintu on ollut paikalla vain yhtenä päivänä, näihin kenttiin kirjoitetaan 00-00-0000.

10. Kunta

3 merkkiä. Nimen kolme ensimmäis-tä kirjainta isolla kirjoitettuna, esim 'TUR'. Poikkeuksina Perniö=PRN,

Pertteli=PRT ja Loimaan mlk=LMK

11. Paikka

30 merkkiä esim. 'Karhulan maan-kaatopaikka' tai 'Ruissalo Veneveis-tämö' tai 'Ävik'.

12. Määrä

7 merkkiä, pelkästään numeroita.

13. Sukupuoli

10 merkkiä, esim '2k3n'. Tähän myös ikä- ja pukutiedot, esim '2kv' tai 'jp'.

14. Kortti

1 merkki. Tähän merkitään 'X', jos kaikki lisätieto ei mahdu muuta-kohtaan. Lisätiedot erilliselle pape-rille.

15. Muuta

30 merkkiä. Tähän kaikki muu ha-vaintoon liittyvä tieto, kuten kel-lonaika, parvien määrä/parvikoot (2a/a230a125), muuttava/paikallinen (m/p), ääni/lauluhavainto (ä/Ä) jne. Käytä havaintokatsauksissa käytettyjä 'virallisia' lyhenteitä.

16.-19. Hav1, Hav2, Hav3, Hav4

15 merkkiä; havainnoitsijat muo-dossa sukunimi-etunimi, esim 'Vir-tanen B'. Siis enintään neljän havain-noitsijan nimet.

20. Tyyppi

1 merkki. Havainnon tyyppi; 1=feno-loginen havainto, 2=arkistolaji tai pesimäaikainen 'pikkurari' lajilisto-ten 1.a, 1.b, ja 2 mukaan (Kunttu 1997).

Eri ohjelmilla tallettaminen

Erityisiä lintuhavaintojen tallennus-ohjelmia on kehitetty useita, mm Ornix, Tringa ja Linnut. Näillä oh-jelmilla havainnoista voi tuottaa teks-titiedoston, jollaisena ne voi pa-

lauttaa. Havainnot voi tallettaa myös tavallisilla taulukko- tai tekstinkäsittelyohjelmissä. MS Excelliä käyttävät voivat palauttaa tiedostot sellaisenaan. Muilla taulukko-ohjel-

milla kirjoitetut havainnot on parasta tallentaa ascii-tekstinä. Kenttien rakenteen toivomme olevan mahdollisimman lähellä TLY:n käyttämää muotoa. Tärkeintä on tallettaa joka

havainto täydellisenä ja omana rivinä.

Esimerkki taulukko-ohjelmaan tallennetuista havainnoista:

Ana	str	10	04	1998	00	00	0000	PAI	Paimionlahti	3	1k2n	p	Virtanen B	Leskinen J
Eur	pyg	09	07	1998	13	07	1998	KA	Rauvola	1	ad	p	Virtanen B	

Jos käytät havaintojen tallentamiseen jotain teksturia (WP, Word tms), kirjoita suhteuttamattomalla fontilla (Courier) siten, että kentät ovat kohdakkain ja samanpituisia joka havainnossa. Käytä kenttien erottimena välilyöntiä. Esim:

```
Mer cuc 05041998 00000000 KAA Rauvola 12 5k7n 2k4n p+a3k3n N Virtanen B
Gru gru 24051998 00000000 KAA Rauvola 5265 m/15a mm a1090 Virtanen B
Gal med 11111998 12121998 KAA Rauvola 1 1kv sulassa ojassa Virtanen B
```

Erota 'pikkurari'-ja fenologiset havainnot toisistaan joko täyttämällä TYYPPI-kenttään havaintoa vastaava koodi tai tallentamalla eri tyyppin havainnot eri tiedostoihin. Talleta samasta, pitkään paikalla olleesta linnusta vain 1 rivi; katsausten kirjoittajien on usein mahdotonta tietää, mitkä ovat olleet eri yksilöitä.

Hienosäätöä...

Suku- kohdassa lajiryhmät kirjoitetaan isolla, esim 'IP' (iso petolintu),

'A U' (Alca/Uria). Laji- kohdassa kauttalajeihin ei kautta (/)-viivoja, esim tsik-sirkut merkitään (Emb) 'rpa', suohaukkalaji (Cir) 'cmp'. Kaikkien kenttien tulee alkaa kentän vasemmasta reunasta.

Lopuksi

Olisi hienoa, jos havaintotiedostosi olisivat mahdollisimman lähellä esitettyä muotoa. Se helpottaisi huomattavasti arkistohenkilöiden työtaakkaa, ja katsausten kirjoittamiseen

riittäisi enemmän aikaa ja energiaa. Muistutettakoon, että paras tapa ilmoittaa havainnot on ilmoittaa ne fenologisessa järjestyksessä, siis ei lajeittain, vaan havaintovihkojärjestyksessä. Muista myös kiinteät palautuspäivämäärät.

Viitteet

Kunttu, S. 1997: Havaintojen ilmoitusohjeet TLY:n arkistoon. Ukuli 28(2): 50-52

Ukulin määrityskuvat 1/1998

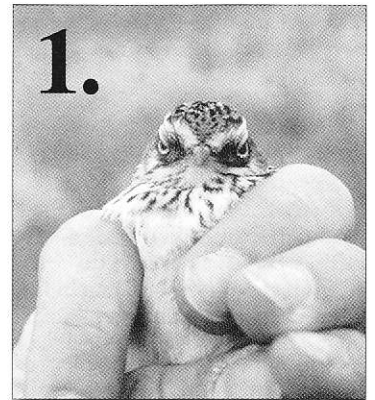
Jyrki Normaja

Ukulissa 2/97 oli neljä määrityskuvaa, joihin tulee tässä vastaukset. Tällä sivulla ja seuraavalla aukeamalla on kuusi uutta kuvaa, joita voitte pohtia seuraavan Ukulin ilmestymiseen saakka.

Kuvassa 1 on selvästikin leveäsiipinen petolintu, vaikkakin kuva on kirjapainossa lipsahtanut ylösalaisin. Muodoltaan lintu on kompakti, lähinnä buteomainen. Kuitenkin siipien kuusi harittajaa eivät sovi hii-

rihaukkasuvun lajeille, vaan viittaavat pikemminkin haarahaukkaan tai johonkin kotkaan. Pyrstö on pyörästynyt, eikä haarahaukan pyrstö voisi näyttää tällaiselta. Jäljelle jäävät siis kotkat. Muodon ja koon perusteella voidaan jo arvata oikea laji, pikku- eli kääpiökotka.

Lisätuntemerkkejä ovat vaaleammista sisimmistä käsisulista muodostuva "luukku" siivelle sekä linnun vasemman siiven etureunassa aavistettavissa oleva tyypillinen valkea täplä, "aajovalo". Tumman muo-

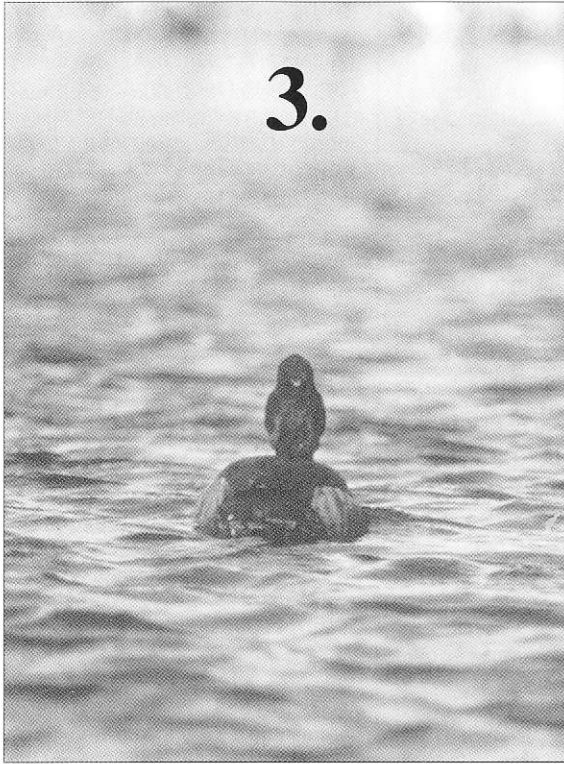

don pikkukotka, huhtikuu, Eilat, Israel.

Kuvan 2 linnun hahmottaminen voi olla hankalaa. Kuitenkin, kun keksii kyseessä olevan kahlaajan (mm. terävät siivet), määrittäminen rupeaa olemaan hanskassa. Tumma vatsa, vaalea alaperä ja tyypilliset siiven yläpinnan ja pyrstön kuviot vievät ajatukset kesäpukuseen keräkurmitsaan, joka lintu onkin. Kesäkuu, Utsjoki, Karigasniemi.

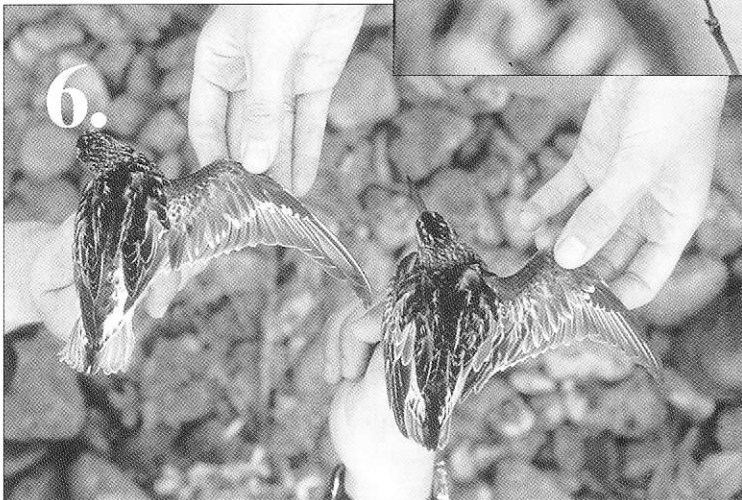
Kuvasta 3 katsojaa toljottaa selvästi isokokoinen nuori lokki (kalalokkikin karsiutuu pois isojoen peittinohyöntien kuvioiden perusteella). Ilmeeltään lintu on kiltti, meri- tai

harmaalokkimaista tukevaa nokkaa tai kulmikasta päätä sillä ei ole. Myös selän höyhenten kuviot sopivat parhaiten selkälökille. Vaikka linnulla on selkälökiksi voimakkaasti kuvioituidut isot peitinhöyhenet, se on kuitenkin oikea määrittys. Elokkuu, Turku, Ruissalo.

Kuvan 4 lintu on määritettävissä kirviseksi mm. pitkien tertiaalien, pään ja rinnan kuvioiden sekä tyyppillisen mallisen nokan perusteella. Kiuruilla nokka olisi eri muotoinen ja tertiaalit leveämmät kuin kuvan linnulla. Siis kirvinen. Linnun kokoa

on vaikea arvioida, vaikka vertailukohteena on käsi. Kuitenkin alapuolen viirutuksen rajoittuminen nimenomaan rintaan (ei jatku kuppeille) paljastaa kyseessä olevan suurikokoisen kirvisen. Nummikirvinen ei voisi olla näin voimakkaasti kuvioitu ja sillä olisi selvä, tumma ohjasjuova ja lyhyt takavarpaan kynsi. Mongoliankirvisen pääнкувиот olisivat heikommat, eikä silläkään takavarpaan kynsi ole yhtä pitkä kuin mystery birdillämme. Kyseessä on siis isokirvinen. Lokakuu, Eckerö, Signilskär.

Ahvenanmaa 1.12. 1997-31.1. 1998

Göran Andersson

Lrk Åland

Linturetkeily Ahvenanmaalla on lisääntynyt viime vuosina paljon. Useat varsinaisuomalaiset lintuharrastajat käyvät saarivaltakunnassa säännöllisesti retkellä. Tässä havaintoja viime talvelta. Suomensi William Velmala.

Silkkuiukku levähti 6.1. Styringsuddenilla ja 13.1. nähtiin härkälintu lintulaskennoissa Ahvenanmerellä; reitillä "Enskär" Eckerön ja Hammarlandin saaristossa. 6.12. seiso harmaahaikara Vårdön sillan luona.

Laulujoutsenilla oli hyviä muuttopäiviä joulukuun alussa, erityisesti 28.12. havaittiin suuria parvia matkalla Ruotsin rannikolle Ahvenanmeren yli. Sen lisäksi Ahvenanmaalla oli vielä epätavallisen suuria parvia paikallisina: 1.1. Jom Gottby pellot 24°4'p; 3.1. 28°8'p ja 5.1. Ham Bodafjärden 39°25'p.

Haapananaaras havaittiin 12.1. & 25.1. Maarianhaminassa ja laivalta nähtiin toinen Lem Nyhamninkohdalla 16.1. Tavi nähtiin 2.1 museolaiva stb Pommernin luona ja toinen 24.1 ravintolalaiva von Knorringin kohdalla Maarianhaminassa sekä kolmas Jomala Ramsholmenilla. 5.-6.1. Ramsholmenilla oli jousisorsa. 5.1. nähtiin a21 allihaakaa Jom Hammaruddan ulkopuolella ja laskennoissa, reitillä "Enskär", 13.1. niitä havaittiin kaksi.

Piekana ilmoitettiin 3.1. Eck Skagista ja talvehtivia hiirihaukkoja pyöri Ham Hellebyn tunkioiden ja jätekasojen lähetyvillä, Jom Svinryggenissä ja Lem Haddnäsissä. Ålands Radion luonto-ohjelmassa "Djur och Natur" 21.1. kerrottiin, että työtyhyppä oli nähty Jomala Gölbyssä 7. tammikuuta!

Merisirri muutti 27.12. Styringsuddenilla pohjoiseen. 2.1. niitä nähtiin Nyhamnissa 8exx. Muita merisirrihavaintoja: 5.1. Herröskatan 11exx, 13.1. reitti "Enskär" 9exx ja reitti "Föglö" 13exx, 16.1. Maarianhamina SSW farleden/Hertronklubb 4p ja saman päivänä Lem Herrö (laivalta) 2exx, 24.-25.1. Hammar-

Mustaleppälintu havaittiin, turkulaisten toimesta, ensimmäistä kertaa talvella Ahvenanmaalla. Teemu Lehtiniemi. Lågskär, huhtikuu 1997.

udda 1+2exx. Jänkäkurppa oli 4.1. alueella Eck Långnabba-Styringsudden. Taivaanvuohia havaittiin seuraavasti: 24.1. Eckerö, 27.-28.12. Eck Storby Krogarviken 1p, 2.-3.1. & 24.1. Storby 1-2p ja 24.1. Eck Torp 1p. Lehtokurppa löytyi 3.1. Eck Skag Öраста ja 24.1. Långnabban ja Styringsuddenin välimaastosta.

Pikkulokkeja mukavasti: 2.1. Jom Kräkörsfjärden 2°p, Styringsudden 4.1. 1 ja 6.1. 1p+1m S. Ruokkeja havaittiin 29.12. Styrings 1N+Alc/Uri 9N; 24.1. a3+a4m; 25.1. summa 17m+A/U 10. Uuttukyyhkyjä kahdeksan: 13.12., 4. & 14.1. Jom Gottby 1, 12.1. Jom Björby a4, 24.1. Ham Helleby 2 ja Lem Flaka 1. Jomalan lentokentän henkilökunta oli nähnyt tunturipöllön lähietäisyydeltä 16.12. lentokentällä ja toinen nähtiin 10.1. Föglö Sandan kylässä. Varpuspöllö vaaniskeli 29.12. Brändö Limslättissä. Kuningaskalastaja huomattiin 29.1. Jomalan ja Finströmin kuntien rajalla kapeassa suuntissa Björby/Ämnäsviken ja Östervikenin välissä.

Niittykirvisiä löytyi neljä: 7.12. Styrings 2p, 24.12. Eck Degersand 1p ja 4.1. Långnabba-Styringsudden 1p. 11.1. havaittiin kirvislaji Jomalan kirkonkylässä. Peukaloisia oli runsain mitoin seuraavissa paikoissa: Geta Bolstaholm; Godby träsk/våtmark 1-2p; Sund Guttorps kalanviljelylaitos ja Kastelholm; Lem Västerviken, Kyrkviken, Hellestorp, Herrö; Ham Helleby; Jom Svinryggen, Lentokenttä ja Torpfjärden;

Fin Bölsvik; Eck Långnabba-Styringsudden 5p. Yhteensä ainakin 18 yksilöä!

Rautiainen nähtiin 5.12. Jom Svinryggenissä. Punarintoja myös kivas-ti: 14.12. Saltvik deponi; 3.1. Eck Överby; 4.1. Hammarudda 2p; 5.1. Jom Torpfjärden; 13.1. Föglö Hamnskär; 16.1. Jom Lagneskar. Mustaleppälintu, vanha koiras, havaittiin 5.1. Lem Herrö Rönnskagissa. Tämä oli ensimmäinen talvihavainto lajista Ahvenanmaalla, ensimmäinen tammikuinen Suomesta ja koko Suomen viides talvinen muleli (Lasse J. Laine, suull. ilm.). Kaksi laulurastasta nähtiin 3.1.: Eck Skag ja Lemlandin kirkko.

Viiksitimaleita kymmenellä taholla, paikat: Eck Torp; Ham Bodafjärden; Jom Björbyviken ja Torpfjärden (>10exx); Haga Lötö (a3°/3'p) ja Söderholmen; Lem Västerviken, Kyrkviken ja Norrbynäset. Lisäksi uusi paikka: Fin Vandöfjärden Bölsvik 2/3p.

Kottaraisia 7.12. Helleby 1p; 12.-14.12. & 24.1. Jom Svinryggen 2p; 14.12. Godby 2p. Pari isoa tikliparvea: 18.1. Svinryggen a33; 24.1. Sund Kastelholm 25. Tundraurpiainen nähtiin 24.1. Mariehamn Lilla holmenissa ja nokkavarvunen 6.1. Maarianhaminassa, Ö. Ytternäsissä. Pajusirkkuja löytyi jokunen: 25.12. Haga Lötö; 2.-12.1. Jom Björbyviken; 5.1.-24.1. Jom Torpfjärden 1-2p; 6.1. Haga Söderholmssundet sekä 9.1. Jom Ramsholmen.

Tundrahamia nähtiin alueellamme varsin mukavasti, lähes 40 yksilöä. Henry Lehto. Lokakuu 1992, Turku.

Kevätmuutto Varsinais-Suomessa 1997

William Velmala, Sampo Kunttu, Rami Lindroos ja Kalle Rainio

Katsaukseen saatiin varsin paljon havaintoja aiempiin vuosiin verrattuna, mikä on todella mukavaa katsausten laatijoiden (varmasti myös lukijoidenkin) kannalta. Useat 'vanhat konkaritkin' palauttivat mukisematta havaintojaan, pari henkilöä jopa 15 vuoden tauon jälkeen. Tämä vaati kuitenkin melkoisen puhelurumban, ja monilta aktiiveilta emme ehtineet havaintoja pyytää.

Jatkossa toivoisimme, että havainnot palautettaisiin Ukulissa 2/1997 olleiden havaintojenpalautusohjeiden mukaan ja ajallaan, ks. myös ATK-tallentamisen ohje ja palautuspäivämäärät tästä Ukulista. Syyshavaintojen palautuspäivä oli 31.1., mutta vielä ehtii! Samoin pyydämme vielä kerran palauttamaan myös vanhemmat havainnot, katsauksia on rästissä vielä lähes viisi vuotta. Ilahduttavaa oli se, että varsin monet innostuivat pyydetäessä lähettämään myös näitä vanhempia havaintojaan (keväästä 1992 eteenpäin). Suurkiitokset kaikille, jotka palauttivat havaintonsa!

Paikkalinnuista, esim. kanalinnuista ja tikoista, käsitellään vain selvät muuttohavainnot (esim. turkinkyhky saaristosta), kaikki muut havainnot julkaistaan joko talvi- tai kesäkatsauksissa. Yöhuutajista ja -laulajista kevätksauksessa on vain kevään

ensihavainnot, ko. lajit on käsitelty tarkemmin kesäkatsauksessa. Jurmon lintuaseman havainnoissa on nyt ensi kertaa miehittäjien nimet mukana. Jollei asemakaavakkeella erikseen ole mainittu havainnoitsijaa, on mukana kaikki miehittäjät.

Työnjaosta: Havaintojen tallentamisen hoitivat pääosin Sampo Kunttu, William Velmala ja Kalle Rainio. Lajitekstit kaakkurista nuolihaukkaan kirjoitti Rami Lindroos, riekosta vesipääskyyn Sampo Kunttu ja merikihusta loppuun William Velmala. Visa Rauste toimitti Bongariliiton lintutiedotuksen listaukset (/ TH=tekstihauassa olleesta viestistä), Pekka Toola teki koosteen Paimionlahden vihkosta ja William Velmala ja Mikael Nordström tallensivat Jurmon lintuaseman havainnot. Käytössä olivat myös SAL Halikonlahden ja KAA Kuusistonlahden vihkot.

Katsauksissa käytetyt lyhenteet ja merkinnät: Kuntien lyhenteet on muodostettu kolmesta alkukirjaimesta, poikkeuksina Loimaan maalaiskunta (LMK), Perniö (PRN) ja Pertteli (PRT); p=pai-kallinen, m=muuttava, N, S, SW...jne.=muuttosuunta (pohjoiseen, etelään, lounaaseen...jne.), kiert.=kiertelevä, reng.=lintu rengastettiin, k=koiras, n=naaras, kn=pari (3k1n=kolme koirasta, yksi naaras; 3kn=kolme paria jne.), ad=aikuinen, subad=esiiai-

kuinen, juv=nuori, pull=poikanen, 1kv=ensimmäisellä kalenterivuodellaan oleva, 2kv=toisella kalenterivuodellaan oleva jne., jp=juhlapukuinen, pp=peruspukuinen, tp=talvipukuinen, vp=vaihtopukuinen, Å=soidinääni, ä=ääni, a=parvi (5a=viisi parvea, a5=viiden linnun parvi).

Käytetyt nimilyhenteet: Tapio Aalto (TA), Severi Aaltonen (SA), Markus Ahola (MA), Pekka Alho (PA), Hannu Allonen (HA), Pertti Andelmin (PA), Asko Aurela (AA), Rurik Baarman (RB), Bertil Blomqvist (BB), Marcus Duncker (MD), Antero Eloranta (AE), Timo Elovaara (TE), Jyrki Erikäinen (JE), Petri Erikäinen (PE), Annika Forstén (AF), Birger Grönholm (BG), Rainer Grönholm (RG), Jukka Grönlund (JG), Esko Gustafsson (EG), Kalle Haapala (KH), Jouko Hakala (JHa), Matti Halttunen (MHI), Markku Harmanen (MHR), Mervi Haukila (MeH), Heikki Heikkilä (HHe), Raimo Heinonen (RHe), Martin Helin (MaH), Jorma Hellsten (JoH), Jari Helstola (JHe), Mika Hemmilä (MiH), Hannu Hilke (HHi), Risto Hovirinta (RHö), Juhani Hoviseppä (JHo), Hannu Huhtinen (HHu), Elina Ilvonen (EI), Jussi Jauhainen (JJ), Hanna Järvinen (HJ), Tomi Kaijainen (TK), Seppo Kallio (SeK), Esa Karhilahti (EK), Kari Karhu (KKA), Rolf Karlson (RK), Antti Kause (AKa), Kari Ketola (KKe), Ville Kirstilä (VK), Jukka Kivelä (JKi), Osmo Kivivuori (OK), Hannu Klemola (HKI), Matti Koivuola (MKo), Jarmo Komi (JKo), Hannu Kormano (HKo), Jyrki Kujanpää (JKu), Panu Kunttu (PK), Sampo Kunttu (SKu), Niko Kurki (NK), Ari Kuusela (AKu), Kimmo Kuusisto (KKu), Juha Kylänpää (JKy), Jani Laaksonen (JnL), Pasi Laaksonen (PaL), Ismo Lahtonen (IL), Jarmo Laine (JrL), Petri Laine (PeL), Rauno Laine (RLa), Kalle Larsson (KL), Markku Laurén (MLa), Esa Lehikoinen (EL), Teemu Lehtiniemi (TLe), Jouko L. Lehtonen (JLL), Ari Lehtinen (AiL), Arto Lehtinen (AoL), Matti Lempäinen (MLe), Soili Leveelahti (SL), Tom Lindbom (TLb), Henrik Lindholm (HL), Rami Lindroos (RLi), Tom Lindroos (TLr), Pekka Loivaranta (PLo), Tuomas Lukkarinen (TLu), Rauli Lumio (RLu), Jouko Lundén (JLu), Jyrki Matikainen (JM), Tapani Missonen (TM), Vesa Multala (VMl), Vesa Muurinen (VMr), Rasmus Mäki (RM), Rudin Nordling (RN), Sven Nordqvist (SNo), Mikael Nordström (MN), Jyrki Normaja (JNo), Samu Numminen (SNU), Tapani Numminen (TN), Jukka J. Nurmi (JN), Jukka K. Nurmi (JKN), Tarmo Nurmi (TaN), Timo Nurmi (TiN), Petri Parvinen (PP), Seppo Pekkala (SP), Kaj-Ove Pettersson (KOP), Matti Piironen (MP), Harri Päivärinta (HP), Raino Pönni (RP), Kalle Rainio (KR), Mauri Rautkari (MR), Janne Riihimäki (JR), Ville Räihä (VR), Lennart Saari (LS), Jarmo Saarnio (JSa), Paavo Sallinen (PaS), Pekka Salmi (PeS), Kari Salo (KSI), Kari Salonen (KSN), Ville-Veikko Salonen (VVS), Markku Santamaa (MSa), Tapani Santamaa (TS), Jukka Sillanpää (JSi), Mika Sjöblom (MSj), Raino Suni (RS), Asko Suoranta (AS), Seppo Säilylä (SS), Jukka Tammi (JTa), Mikko Tamminen (MT), Jorma Tenovuo (JTe), Olli Tenovuo (OT), Jouni Tiitonen (JTi), Totti Toiskallio (TT), Pekka Toola (PT), Heikki Tuominen (HT), Jari Valkama (JV), Matti Valta (MV), Rauno Varjonen (RVa), William Velmala (WV), Reijo Vikman (RVk), Hannu Virtanen (HV), Juhani Virtanen (JVi), Raimo Virtanen (RVr), Vesa Virtanen (VVi), Jaakko Wessman (JW), Mikko Ylitalo (MY).

KAAKKURI *Gavia stellata* Ensimmäiset kevätkaakkurit havaittiin niukin naukin maaliskuun puolella: 30.3. UUS Vasikkari lad m (JN, TA, RLi ym) ja 31.3. PYH Rihtniemi 1ad+1tp/2kv m (PA, JSi). Vähintään kymmenen linnun muuttoja havaittiin 16 kertaa, joista parhaat: 24.4. UUS Vasikkari 75m (HKI), 25.5. UUS Vekara 40m (TLr), 1.6. KUS Pohjolanniemi 49m (AS) ja UUS Vasikkari & Hylkikari 43m (JTe, OT), 15.6. PAI Paimionlahti

32m (MLe). 15.6. oli samalla myös viimeinen päivä, jolta ilmoitettiin kevätmuuttajia.

KUIKKA&KUIKKALAJI *Gavia arctica & sp* Kaakkurin tapaan ensimmäinen kuikka havaittiin maaliskuun lopussa: 31.3. UUS Vasikkari 1 N (OT), tosin ensimmäinen määrittämätön gavia viuhtoi pohjoiseen PYH Rihtniemessä jo 10.3. (TS). Seuraava 10.4. KOR Jurmo 1m (MN, PeL, Holmström A). Kaikki yli 500 gavian muutot: 8.5. UUS Vekara 1250m (TH, RVr, MLe, RHe) ja 25.5. 570m (PA, AoL, TLr, TLb), 17.5. KOR Jurmo 657m [Garc 156] (PA, JHe, PaL, KR), 1.6. UUS Vasikkari & Hylkikari 1139m [Garc 160] (JTe, OT) sekä KOR Jurmo 2.6. 883m [Garc 61] ja 3.6. 718m [Garc 60] (PA, JG, SK, TaN). Avomerellä kiertelijöitä kesäkuun loppuun.

SILKKIUIKKU *Podiceps cristatus* Kolme maaliskuusta havaintoa: 10.3. PYH Rihtniemi 1m N (TS), 28.3. DRA Ekhamn 1jp p (HL) ja 30.3. KOR Jurmo 3p (Kokkala L, Kosonen R). Suuria muuttoja tai kertymiä pesimäpaikkojen ulkopuolelta ei ilmoitettu. Eri suuntiin matkaaajia merellä tasaisesti kesäkuun loppuun.

HÄRKÄLINTU *Podiceps griseogenus* Ensimmäinen nähtiin muuttolennessä 5.4. KOR Houtskarinn lossilta (JHe). Tämän jälkeen yleistyi nopeasti. Yksi kerääntymä yli muiden, vapunpäivänä KOR Jurmossa 78p (JNo, WV, EI, Valkama A). Viimeiset muuttolennessä havaitut 31.5. UUS Vasikkari 2 N (OT).

MUSTAKURKKU-UIKKU *Podiceps auritus* Ensimmäiset mukurut havaittiin kahdessa paikassa samaan aikaan 19.4. KOR Jurmo 5p (JHe, Hilditch K, JVi) ja NAU Pärnäinen 1p (JN). Ei erityisiä muuttoja tai kertymiä pesimäpaikkojen ulkopuolelta.

MERIMETSO *Phalacrocorax carbo* Kevään muuttoliikehdintä alkoi 1.3. PYH Rihtniemi 1p2jp m (RLi, PA) yleistyen nopeasti. 28.3. PYH Rihtniemi 295m (RLi, JSi, ToL ym), 31.3. UUS Vasikkari 310m (OT), 8.4. PYH Rihtniemi 286m N ja 13.4. 240m N (TS), UUS Vasikkari 16.4. 241m (OT), 19.4. PYH Rihtniemi 534m (JSi) olivat kaikki yli kahden sadan linnun muutot. Joitakin carboja jäi kiertelemään saaristoon pitkälle kesäkuuhun.

KAULUSHAIKARA *Botaurus stellaris* Bottesta tehtiin poikkeuksellinen muuttohavainto. 22.4. KOR Jurmossa seikkaili muutolta levähtävä lintu klo 8:10 asti viihtyen mm. männikössä (JHe, JVi). Ensimmäinen puhaltelija ilmestyi PAR Pettebyhyn 28.4. (KOP, MD).

HARMAAHAIKARA *Ardea cinerea* Ensimmäisten kolmen havainnon, 14.3. TUR Friskalanlahti 1 kiert. (WV, MN), 1.4. SAL Halikonlahti 1kiert. (HL, SS) ja 10.4. PAR Pettiby 1m N (MLa), jälkeen havaintoja tasaisen harvakseltaan. Suurin parvi oli 5 exx 13.4. PAI Paimionlahti (TN, MLe, HJ).

KATTOHAIKARA *Ciconia ciconia* Kahdeksan kattohaikaraa lienee keskitasoa, kaikki havainnot: 26.4. KEM kk 2m N klo 11:25 (TH, MHR) ja VÄS Galtarbyviken 3m NE klo 10:45-11:00 (VVi), 1.5. PAI Paimionlahti 1p lähti SE (HKI, MLe, RS), 17.5. PAR Pederså 2 korkealla NE klo 11:57 (TLu).

KYHMYJOUTSEN *Cygnus olor* Jäätälven johdosta knöölitkin joutuivat muuttamaan. Ensimmäiset pohjoiseen 27.2. HOU Högö 2m (JHe) ja 1.3. PYH Rihtniemi 23ad m (RLi, PA). Sadan muuttajan raja ylittettiin pariinkin otteeseen: 28.3. UUS Vasikkari

253m N-NE (OT), joista PYH Rihtniemestäkin näkyi 158N (JSi, TLB, RLi ym) ja 31.3. niin ikään UUS Vasikkari 159m N-NE (OT). Parhaat paikalliskertymät 24.3. DRA Taalintehdas 100p meren jäädyttyä uudelleen (WV, Kku) ja 28.3. KOR Jurmo 97p (Kokkala L, Kosonen R).

PIKKUJOUTSEN *Cygnus columbianus* Kaikki havainnot: 28.3. PAI Kravinkuja 1p (RVk, HJ ym.), 29.3. DRA Björkboda 1m SW 11 Ccyg kanssa (HL) ja PAI Meltola 1m N klo 9:10 (MLE), 30.3. KOR Gyltö 1m (JHe), 16.4.-27.4. PRN Pohjanjärvi 4ad p (/TH, MA ym.), 19.4. PRN 3p (KKu).

LAULUJOUTSEN *Cygnus cygnus* Ensimmäiset kohti pohjoista hyvin kyhmärin kaltaisesti. 27.2. SAL Halikonlahti 2m (/TH, JR, JnL) ja 2.3. HOU Mossala 7ad NE (JN). Paras muutosumma UUS Vasikkarista, 31.3. 39/5a NE (OT). Yli sadan paikallisen yksilön levähdyspaikkoja neljä, joiden maksimit: 30.3. PRN Saarenjärvi 175p (HL), 6.4. UUS Häähä 175p (PA), 19.4. SUO 105p (KKu) ynnä SUO Aijala Lappi 124p (KKu). Viimeiset ei kesetijät/pesijät 15.6. UUS Vasikkari 2N + 2N (OT) ja 17.6. SAL Halikonlahti 3m (JR).

METSÄHANHI *Anser fabalis* Ensimmäiset fabalikset tulivat aikaisin: 9.3. PÖY Auvainen 6m S (MT) ja VÄS Galtarbyviken 1p (TN) sekä 13.3. PAI Hevonpää 4 (MLE). Näiden jälkeen seuraava aalto saapui vasta 28.3., jolloin jo runsaasti havaintoja. Yksi kunnan muutosumma: 21.4. UUS Pyhämaa Kankaro 970m [sisältää Ans sp] (/TH, RVr, HP). Poikkeuksellisesti hanhia jäi palloilemaan pelloille paikalliseksi pidemmäksi aikaa, ja jonkinlaisia kertymiä laskettiin myös TLY:n alueelta: 13.4. LAI Valkjärvi pellot 83p (HKO, TLR, TM), 17.4. MIE Rantavakkilantie 89 (HKO), sekä 20.4. PAI Paimionlahti 85p (HKO, TLR, TM). Viimeiset hanhet havaittiin 17.5. UUS Pullonkari 1 kiert. (JN, RLi) ja 25.5. PAR Strandby 1m S (MLa).

TUNDRAHANHI *Anser albifrons* Yhteensä suunnilleen 37-39 lintua, edukseen erottuu Paimionlahden muutto 23.4.: 9.3. VÄS Galtarbyviken 1 2kv p (TN, MHR), 28.3. UUS Vasikkari 1m N kahden Colo seurassa (OT), 4.-13.4. KEM Sjöfax 1ad 1 2kv p (HL, Oetken C ym.), 5.-25.4. MIE Mynälän alueella epäluokun määrää yksilöitä; 5.4. 2p, myöhemmin vain yhtä lintua, mutta sekä vanhaa että nuorta yksilöä (TA, BG, TLe, KR ym), 14.4. KOR Wattkast 2 sw (rn), 17.4. PAR Petteby 1m N (MLa), 19.-25.4. PAI Paimionlahti 1 2kv p (TLr, TN ym.) sekä 25.4.-8.5. 2 2kv p (TN, RVk, HJ, PT), 23.4. PAI Paimionlahti 13m/2a (TN), 27.4. DRA Kasnäs 1ad m (JR), 1.5. HAL Vartsala 1 2kv (TLr) ja TUR Åvik 1ad p (/TH, MeH, JuK), 7.5. SAL Halikonlahti 1ad p (/Vihko, SS, Sirva P ym), 10.5. TUR Koulukatu 2m N (MN), 12.5. PAI Puhdistamo 2 2kv p (RVk, HJ) sekä PII Piikkiönlahti 2 2kv lähtivät (HKO, TLR), 24.5. MIE Mynälähti 1p (BG) ja PAI Paimionlahti 1 2kv N (MLE, PT) sekä 7.6. MIE Mynälähti 1 2kv p (JSi).

MERIHANHI *Anser anser* Ensimmäiset tulivat 15.3. KOR Jurmo 1p2m (JHe, JVi) ja 23.3. PAR Attu Östervik 1m E (MD). 28.3. jo runsaasti havaintoja eri paikoista metsähänhen tapaan. Mainittavia muutosummaa ei ilmoitettu, mutta paikallisia merihanhia kerääntyä kahdelle taholle varsin kohtuullisesti: KEM Sjöfax maksimi 4.-5.4. 177p (HL, Oetken C) ja MIE Mynälähti maksimi 5.4. 250p (KR, TA, TLe).

KANADANHANHI *Branta canadensis* Saapui heti maaliskuun alussa: 2.3. SAL Halikonlahti 2p (JR ym.) ja 4.3. TUR Ruissalo Rantatie 2p (PK). Muutto varsin vaisua, ja suurin paikallisparvikin

vain 59 lintua, 30.3. PRN Saarenjärvi (HL).

VALKOPOSKIHANHI *Branta leucopsis* 30.-31.3. DRA Björkboda (RVk, HJ, MHR, HL) selkeästi ensimmäinen, lähes kuukauden marginaalilla. KOR Jurmon posket kotiutuivat 22.4. (JHe, JVi) ja TUR Ruissalon 25.4. (HA). Valkoposkiarktikkaa ei jälleen kerran riittänyt TLY:n alueelle saakka. Lähinnä surkuhupaisa, mutta silti selkeästi massiivisin muutto koettiin KOR Jurmossa 26.5. 34m/3a (RLi, SKu).

SEPELHANHI *Branta bernicla* Ei ollut mikään vahva kevät seplullekaan. Kaikki havainnot: 29.5. KOR Jurmo 736m/7a (SKu, RLi, JN, RN), 1.6. KUS Pohjolanieniemi 3m NE (AS), 5.6. KOR Jurmo 29m (PA, JG, SK, TaN) ja SAL Halikonlahti 7m N (JTe), 15.6. UUS Vasikkari 1 N (OT) sekä 16.6. KOR Jurmo 1p (Kosonen R, Kokkala L).

HANHILAJI *Anser/Branta* Yksi arktikahavainto: 25.5. DRA Hiittinen Storö 400m/2a (MN).

RISTISORSA *Tadorna tadorna* Ensimmäisenä taddet ilmestyivät pesimäseudulle KOR Jurmoon, 14.3. 1p ja 16.3. 2k p (JHe, JVi). Seuraavan kerran risto sorsa näyttäytyi 28.3., tällöin jo useammassa paikassa. Suurin kertymä toki Jurmossa, 19.4. 13p2m (JHe, JVi, Hilditch K) ja 8.4. 11p2m (PeL, Lehti P, Stenroos A ym). Paras muutosumma 20.4. PYH Rihtniemi 13 (TS). Jostain syystä ristisorsia ajautui toukokuussa tavallista paremmin lintu- lahdille, kyseessä oli lähinnä yksittäisiä lintuja, mutta esim. MIE Mynälähdellä 3.5. 2k3n (HKI, KR, JSi ym) ja 11.5. 6p (HKO, JSi). Viimeinen kierteijä SAL Halikonlahdella vielä 30.5. 1k p (JR).

HAAPANNA *Anas penelope* Ensimmäiset haapanat nähtiin 28.3., jolloin niitä löytyikin jo viidestä paikasta yhteensä 35 yksilöä! Parhaat kertymät tutuilta paikoilta: PAI Paimionlahti maksimi 22.4. 200p (TN) ja MIE Mynälähti maksimi 1.5. 320p (JSi).

HARMAASORSA *Anas strepera* Kevään eka 12.4. Perniössä. Parhailta lahdilta vain arvailuja yhteismääristä, muualta on luoteltu kaikki havainnot, vähintään 62 yksilöä ilmoitettiin. **MIE Mynälähti:** Lintuja läpi kevään alkaen 24.4. 3k (JN, HKI, JSi). Näiden lisäksi alueella myöhemmin ainakin yksi naaras (PK, RLi, JN ym). **KAA Kuusistonlahti:** Saapui 20.4. 1k (KR, AKa, Seppälä O), enimmillään 12.5. 3k3n p (RM). **PII Piikkiönlahti:** Ainakin osittain samoja lintuja Kuusiston kanssa, ensihavainto 27.4. 1k (JN, RLi), maksimi 2.5. 3k2n (HKI). **PAI Paimionlahti:** Ensimmäiset 2k p 22.4. (TN). Myöhemmin, toukokuussa lahdella ainakin paikallinen pari. **SAL Halikonlahti:**

Heinäntävi saapui kohtalaisen aikaisin. Hannu Kormano.

Kottiutui lahdelle 22.4. 1k p (/Vihko, Henttonen V). Enimmillään lintuja 10.5. 4k2n (/Vihko, Sirva P), 18.5. ja 26.5. 3k2n (/HL vihko, Sirva P, Kaukinen M). **Muualta:** 12.4. PRN Koski as. 1k p (/TH, MA), 19.4. KOR Jurmo 1k m (JHe, Hilditch K, JVi), 23.4. PYH Rihtniemi 2m N (TS), 24.4. NAU Salskär kn p (JrL), 27.4. ja 1.5. PAR Attu Boda kn p (KOP, BB), 27.4. ja 1.5. RYM Aasla 2 (LS), 27.4. SAU Lindvik 1k m (TN), 5.5. KOR Utö 1kn hetken p+1kn m (JHe, JTi), 8.5. PAR Nederkirjala, Bredvik 2k2n (MD), 9.5. TUR Rompolin lätäkko kn p (RLi, SKU), 10.5. KOR Utö kn m E (JHe) ja UUS Vasikkari kn saapuivat p (RLi, JJJ, PK), 14.5. KOR Jurmo 1p (JHe, AKa, KR ym) ja UUS Käätjärvi kn p (PA, JVi), 16.5. UUS Putsaari kn p (MN), 17.5. KOR Jurmo 2k1n p (PA, JHe, TaN, KR) ja UUS Vasikkari kn p lähtivät N (RLi, JJJ), 18.5. KEM Vestlax kn p (HL, TLU). Havaintoja varmaankin jo saman verran kuin heinätavista...

HAAPANAxHARMAASORSA *Anas penelopex**Anas strepera* Yllä mainittu luonnonoihku, koiraslintu, havaittiin PAI Paimionlahdella 10.-15.5. (HKI ym.)

TAVI *Anas crecca* Ensimmäinen aikaisin: 12.3. SAL Halikonlahti 1k p (Henttonen V), seuraavat 28.3. DRA Ekhamn 1k m (AKU, AS, Kku, HL) ja SAL Halikonlahti kn p (JR ym.). Tämän jälkeen yleistyi nopeasti. Huimimmat kertymät MIE Mynälähdellä, maksimi 1.5. 650p (JSi, JHe), ja SAU Tapilassa, 27.4. 400p (AKU).

SINISORSA *Anas platyrhynchos* Ilmestyi helmikuun lopulla talvehtimispaikkojen ulkopuolelle. Parhaat kerääntymät 3.4. SAL Halikonlahti 340p (/Vihko, SS), 5.4. MIE Mynälähti 400p (HKo, TM) ja 9.4. KAA Kuusistonlahti 220p (KKU).

JOUISORSA *Anas acuta* Ensimmäiset akutkin kirivät täpästä maaliskuulle: 30.3. UUS Vasikkari kn m (RLi, JJJ, TA ym) ja PYH Rihtniemi samat yksilöt (JHa, HKo, RLU, JLU), 31.3. SAU Kupiluoto kn p (TN). MIE Mynälähdän ja samalla tietysti Varsinais-Suomen maksimi 1.5., 81p (JSi, JHe). PAI Paimionlahden maksimi 22.4. 55p (TN.) ja kevään viimeinen pari samalla paikalla 20.5. (TN, VR).

HEINÄTAVI *Anas querquedula* Kevään ensimmäinen huomattavan aikaisin: 2.4. PAI Paimionlahti k p (/TH, TK, Oivukka M). Seuraavat 9. ja 13.-15.4. KOR Utö kn p (JTi, SS) ja 20.4. NAU Pärnäinen 1k m. Parhaimmat summat: 10.-11.5. VÄS Galtarbyviken 4k3n p (HL ym.) ja 15.5. PAI Paimionlahti 5k2n (TN, KSn).

LAPASORSA *Anas clypeata* Ensimmäiset KOR Utöstä, 10.4. kn m (JTi) ja 18.4. 2m laskeutuivat (JHe) sekä SAL Halikonlahti 1k (/Vihko, Kaukinen M, Lehtonen J). Näiden jälkeen yleistyi nopeasti. MIE Mynälähdän määrä huipussaan 1.5., jolloin 33p (JSi). Mietoisten lisäksi ainoa parempi kasaantuma 26.4. UUS Esimo 24p (JSi).

PUNASOTKA *Aythya ferina* Ensimmäiset linnut saapuivat 28.3., jolloin jo useita havaintoja: PAR Kyrkfjärden 1p (BB), PYH Rihtniemi 1m (RLi, JSi, TLb ym) ja UUS Hanko k m (PA, RLi). Muuttohuippuja ei havaittu, ja parhaat kerääntymätkin jäivät alle sadan linnun. 23.4. SAL Halikonlahti 70 (/Vihko, SS, MSj ym), 29.4. PAI Meltola 70 (Linna A, Friman H) ja 7.5. UUS Lamminjärvi 50p (RLi, PA).

TUKKASOTKA *Aythya fuligula* Kevään ensimmäiset ilmestyivät 1.3. KEM Strömma 1k p (AKU) ja KOR Jurmo 1p (SeK). MIE Mynälähdän maksimi omaa luokkaansa, 1.5. 850p (JSi). Muut yli kolmen sadan sotkan parvet: 27.4. PAR Mattholmsfladan

320p (BB), 1.5. KUS Lellaistenlahti 385p (AS) ja 7.5. UUS Lamminjärvi 400p (RLi, PA).

PUNASOTKaxTUKKASOTKA *Aythya ferina**Aythya fuligula* 5.4. UUS Pitkälüoto k p (TLe, KR, SLe) ja 27.4. KEM Sjöfax k p (HL, Oetken C ym.).

LAPASOTKA *Aythya marila* Kevään muuttokärki hädin tuskin maaliskuussa: 31.3. UUS Vasikkari 5k2n N (OT). Seuraavan havainnon, 18.4. MIE Mynälähti 1k p (TLr), jälkeen yleistyi välittömästi. Vähintään kymmenen linnun kertymään päästiin MIE lisäksi vain 22.4. PAI Paimionlahti 6k4n p. Mynälähdeltä aikavälillä 1.-7.5. useaan kertaan 20p (monet). Havaintoja saaristosta aina kesäkuun alkupuolelle asti.

HAAHKA *Somateria mollissima* Muuttoliikhehdinnän alkua: 21.2. KOR Jurmo 2jp k p (WV) ja Utö 8p1m (JHe) sekä 1.3. PYH Rihtniemi 10p50m (RLi, PA). Muuttoliikhehdinnän huippua: 28.3. KOR Jurmo 6000m (Kosonen R, Kokkala L) ja PYH Rihtniemi 8750m (RLi, JSi, TLb ym.) sekä UUS Vasikkari 8140m (OT), 29.3. PYH Rihtniemi 7103m (TS), 30.3. PYH Rihtniemi 8760 m (JSi, HKo, RLU, JLU) ja UUS Vasikkari 7300m (RLi, JJJ, TA ym). Rihdin ja Vasikkarin linnut ovat toki lähes täysin samoja. Parhaat haahkalautat löytyivät KOR Jurmon vesiltä, maksimi oli 8.4. 4000p (PeL, Lehti P, Stenroos A ym).

KYHYHAAHKA *Somateria spectabilis* Pattihaahtkan kaikki havainnot, yhteensä seitsemän lintua: 22.3. KOR Jurmo 1jp k p (KOP), 28.3. PYH Rihtniemi 1jp k p (HKo, RLi, JSi ym), 29.3. KOR Almas 1jp k N (JJN) ja UUS Vasikkari 1jp k N 12 haahkan kanssa (JTe, OT) sekä PYH Rihtniemi 1jp k N (TS), 31.3. PYH Rihtniemi 1jp k N (PA, JSi), 19.4. PYH Rihtniemi 1 p k N (JSi).

ALLIHAHKA *Polysticta stelleri* Pulska-allista niin ikään kaikki noteeraukset: 13.- 15.4. kooste KOR Utö 1p (/TH, SS), 8.5. UUS Vasikkari 2k1n N (RLi, JJJ, OT, JTe), 16.5. UUS Vekara 2 (/TH, AoL) ja 31.5. PAR Strandby 1n p (MLa).

ALLI *Clangula hyemalis* Ensimmäiset elonmerkit 21.2. KOR Jurmo 1p (WV) ja Utö 1m (JHe), 22.2. KOR Jurmo 4p (WV) ja 1.3. PYH Rihtniemi 10m/kiert. (PA, RLi). Ylivoimaisesti parhaat muuttosummat UUS Vasikkarista, 31.3. 320m+kiert. Ja 2.5. 224m+kiert. (OT). Ainoat paremmat kertymät 1.5. KUS Pohjolanniemi 500p (AS) ja 3.5. NAU Airisto 2000p (HA). Vikat vielä 1.6. KOR Jurmo 1p (SKU, JJJ, TaN) ja UUS Hylkikari 4 N (OT).

MUSTALINTU *Melanitta nigra* Ensimmäiset 9.3. TUR Erikvallan kärki a11m (RLi, SKU, HHu, MN), 28.3. KOR Jurmo 4m (Kokkala L, Kosonen R) ja UUS Vasikkari 1k p ja 1kiert. (OT). Parhaat muutot 27.4. KOR Jurmo 418m (JHe, JNo, PT) sekä 8.5. KOR Utö 115m (JHe). NAU Airistolla 3.5. 100p (HA) ja KUS Pohjolanniemessä 7.5. 90p (AS).

PILKKASIIPI *Melanitta fusca* Luukut tulivat 13.3. KOR Jurmo 2p (JHe, JVi) ja 29.3. UUS Vasikkari 2k N (JTe, OT). Näiden jälkeen välittömästi useita havaintoja. Huimimmat summat kaikki UUS Vasikkarista: 27.4. 278 N (OT), 2.5. 348 N (OT), 8.5. 472 N-NE (JTe, OT) ja 17.5. 400p100m (RLi, JJJ). Viimeisiä vietiin pohjoiseen 2.6. PAI Paimionlahti 5m (RB).

TELKKÄ *Bucephala clangula* Helmikuun puolella muuttaneita kahdelta taholta: 21.2. KOR Jurmo 9p, 22.2. 2p (WV) sekä 28.2. UUS Pitkälüoto 1k p (PA). Parhaita parvia 21.4. PAI Paimionlahti 200p (TN, RVK), 29.4. UUS Lautvesi 230p (RLi, PA) ja tietenkin

MIE Mynälähdän maksimi 1.5. 900p (JHe, JSi).

UIVELO *Mergus albellus* Ensimmäiset 23.2. KOR Jurmo 1k p (WV) ja 2.3. TUR Ruissalo Kolkka 1k p (/TH, JuK ym.), joiden jälkeen runsastui piakkoin. Kaikki yli 20 yksilön parvet: KEM Branten maks. 4.4. 48p (HL, Oetken C), KEM Pederså maks. 5.4. 29p (TLu), KEM Skeppsholmen maks. 13.4. 81p (HL), KEM Sjöfax maks. 23.4. 37p (RM), MIE Mynälähti maks. 1.5. 37 (JHe) ja PAI Paimionlahti 21p (HKI, PT). Viimeinen 21.5. RYM Aaslalla 1n (LS).

TUKKAKOSKELO *Mergus serrator* Serrat saapuivat KOR Jurmoon 21.2. 3p ja 22.2. 5p (WV). Sittemmin 5.3. UUS Vasikkari 6 (OT), joiden jälkeen yleisty. Paras muuttopäivä 27.4., jolloin PYH Rihtniemi 174 N (TS) ja UUS Vasikkari 150 N (OT). Muita parempia muuttoja 4.5. PYH Rihtniemi 99 N (TS) ja 8.5. UUS Vasikkari 100 N (RLi, JjN).

ISOKOSKELO *Mergus merganser* Määrät lisääntyivät roimasti helmikuun alussa, mm. 2.2. KOR Jurmo 120p (Vuokko J) ja 8.2. NAA Satama 60p (HKo). Parhaiden paikkojen maksimit: SAU Kupinluoto 5.4. 600p (AKu), SAL Halikonlahti 6.4. 850p (/Vihko, Sirva P) ja 27.4. 818p (JE), PAI Paimionlahti 4.5. 900p (PT) ja MIE Mynälähti 18.4. 1500p (TLr).

Suurimmat isokoskelokerääntymät laskettiin totutusti Mietoistenlahdella. Tom Lindroos.

MEHILÄISHAUKKA *Pernis apivorus* Ensimmäiset ilmaantuivat normaaliin aikaan, 10.5. PAI Paimionlahti 1m (MLe) ja 13.5. KUS Kevo 1 N (AS). Koko keväältä palautettiin havaintoja noin 30 hunajahaukasta, ainoan yli kahden linnun muuton ollessa 17.5. LIE a3 m (RM). Viimeiset muuttajalta vaikuttavat yksilöt pohjoisiin ilmansuuntiin vielä kesäkuun lopulla.

MERIKOTKA *Haliaetus albicilla* Muuton tapaisen liikehännän alkua edustavat 24.2. TUR Yliopisto 1SW (TLe) ja 27.2. TUR Hämeenkatu Imamin Keinutuoli 1 W klo 15:45 (KR, TLe). Ainoat paremmat muuttosummat laskettiin KOR Utöstä, jossa 16.3. 8m ja 17.3. 20m (/TH, SS). KOR Jurmon kevätsumma 3.3.-19.5. 37 yksilöä.

RUSKOSUOHAUKKA *Circus aeruginosus* Ruskis saapui enätysaikaisin: 30.3. RYM Aasla 1n (LS). Seuraavat 2.4. UUS

Tynki 1n p (HL) sekä VEH Rahkmala 1 NE (RVa). Ainoa yli kahden linnun muutto: 26.4. TUR Slalom 5m (RLi, HHu, MN ym). Viimeinen selkeä muuttaja 6.6. KOR Jurmo 1m (BB, JG, JHe, TaN).

SINISUOHAUKKA *Circus cyaneus* 28.3. TUR Rauvola 1k E (RP, JHa) ja UUS Pitkäläluoto 1k (JSi, TLb, Helminen P) olivat ensimmäiset. Ainoa edes hieman sisukkaampi päivä 13.4. MIE Uhu 1k2n p (RLi, WV, RM, PK). Viimeinen selkeä muuttaja 29.5. KOR Jurmo 1ad n m (RLi, JjN, SKu).

KANAHAUKKA *Accipiter gentilis* Maalis-huhtikuun aikana harvakseltaan parikymmentä muuttajaa, joista ainoa kahden ylittävä määrä 10.4. PAI Paimionlahti 3m (RM). Viimeinen oikea muuttaja: 8.5. KOR Jurmo 1m (RB, RK, RN, TiN).

VARPUSHAUKKA *Accipiter nisus* Ensimmäinen muuttaneeksi tulkittu 21.2. KOR Jurmo 1p (WV). Muutto varsin vaimeaa, ainoat ilmoitetut kaksinumeroiset summat: 9.3. TUR Slalom 11m (RLi, SKu, MN, HHu), 5.4. TUR Slalom 10m (RLi, WV, VVS, SKu), 10.4. SAU Kupinluoto 12m (AKu, JJ) sekä 26.4. TUR Slalom 14m (RLi, HHu, PK, MN). Viimeinen kierteelijä 20.5. KOR Jurmo 1p (JHe, OK).

HIIRIHAUKKA *Buteo buteo* Ensimmäiset hihat 1.3. PAI 1m (PeS) ja KUS 1m (HHu). Muiden petojen tapaan muutto pääsi ohariksi ja vaatimattomia olivat huiput: 30.3. PAR Attu-Stortervo 7m (MD) ja 6.4. DRA Björkboda 5m (JR). Mattimyöhäisenä 7.6. KOR Jurmo 1m (BB, JG, JHe, TaN).

PIEKANA *Buteo lagopus* Pelin avasivat 5.4. DRA Lööv 2m (HL) ja PAR Mägby 2 N (MD). Kaikki kaksinumeroiset yhteisummat: 10.4. PAI Paimionlahti 14m (RM), PAR Petteby 13m (MLa) ja SAU Kupinluoto 38m+10 Buteo sp (AKu, JJ) sekä 19.4. RYM Aasla 12m (LS). Luultavasti lagoja olivat myös 15.4. TUR Uittamo Buteo sp 10m (HL). Viimeinen lintu 25.5. PAI Paimionlahti 1m (PeL, VR).

MAAKOTKA *Aquila chrysaetos* Kaikki havainnot! 7.2. VEH Tuomoinen 1 subad m W/NW (RVa), 5.3. VEH Rahkmala 1m SW (RVa) 5.4. KOR Wattkast 1 SE (RN), 26.4. SAL Halikonlahti 1 subad SW klo 12:45 (/vihko, SS, Koskinen T ym) ja 27.4. PAI Paimionlahti 1m N (PaL, KSn, RVk, HJ).

KALASÄÄSKI *Pandion haliaëtus* 7.4. PAR Bälberg 1 NNE (KOP), 10.4. SAL Halikonlahti 1 (/Vihko, Kaurinen M) ja 12.4. VEH Lahdinko 1 SW (RVa) olivat ensimmäiset. Ainoa maininta yli kahdesta yksilöstä: 26.4. DRA Lööv 3p (WV, RM, VK).

TUULIHAUKKA *Falco tinnunculus* Tinnumuutto alkoi 28.3.: TUR Rauvola 1 N (HKI) sekä UUS Vasikkari 1 N (OT). Päämuuttoa edustivat PAI Paimionlahti 27.4. 3 (KSn) ja 12.5. 3m (RLi, PA ym.). Viimeinen muuttaja 5.6. KOR Jurmo 1m (PA, JG, SKu, TaN).

AMPUHAUKKA *Falco columbarius* Ensimmäiset amparit nähtiin 27.2. PAI Hevonpää 1p (RM) ja 2.3. TUR Ävik 1 (JTa). Yksittäisiä, harvoin kaksittaisia, havaintoja tehtiin aina toukokuun

Petolinnut olivat tänä keväänä vähissä. Piekana. Teemu Lehtiniemi.

loppuun asti. Viimeinen 1.6. KOR Jurmo 1p (SKU, JIN, TAN).

NUOLIAUKKA *Falco subbuteo* Kaikki huhtikuiset: 24.4. PRN Teijo 1p (RM), 27.4. DRA Hammarsboda 1m (HL) ja UUS Vasikkari 2m N (OT). Ainoat yli kahden linnun ilmoitukset: 8.5. KEM Kemiönsaari päivän aikana 3m (HL) ja 12.5. PAI Paimionlahti 3p (RLi, PA, YM.). Viimeinen ampparin tapaan 1.6. KOR Jurmo 1p (SKU, JIN, TAN).

RIEKKO *Lagopus lagopus* Kevätkaudelta vain yksi havainto: 27.4. TUR-YLÄ Kuhankuono 2Ä klo 04.40-04.45 (RLi, JIN, MeH).

TEERI *Tetrao tetrix* Yksi kiinnostavampi havainto: 26.4. TUR Slalom 1k Pitkäsalmepä pitkin N (RLi, HHU, MN, PK).

METSO *Tetrao urogallus* Metsosta tehtiin ilahduttavan paljon havaintoja. Kaikki havainnot maaliskuulta: 9.3. SAL Lontoontie 1k p (JR), 28.3. ja 6.4. DRA Ekhamn 1k p häiriintynyt lintu, kävi kimppuun (HL, AKU, Kku, AS, JJ), 1.4. RYM Aasla vain jäljet havaittu (LS), 1.4. TAI Kirkolta 4km SSE 1k (HHe), 12.4. PRN Viikinkivuori 1k hullu metso (JT), 13.4. PRN Järvenkylä 2k soitimella (JTe, JKi), 25.4. YLÄ Lammenrahka 1n (JTi), 29.4. PAR Dirfall 1n p "sekopää" ollut jo viikkoja paikalla (MLa), 1.5. PÖY Kärrinpaltta 1k (MT), 6.5. MEL 9-tie 1n (MLe), 8.5. KUS Pleikilä Mustajärventie 2n (AS), 9.5. ja 1.6. ALA Vännilänkorpä 1n p (HHe), 10.5. PYH 2n (PA, TLb), 14.5. UUS Pyhämaa Juhannemaanlahti 1n p (MN), 18.5. LAI Untamala 1n (MT), 20.5. PAI Vellontie 1k (RVk, HJ), 24.5. PAI Vello 1k p (MLe).

PELTOPYY *Perdix perdix* Vain 8 lintua/6 havaintoa! Meneekö peltopyyllä todellakin näin huonosti? 16.3. KOS Katinhännän pellot 1p (RLi), 6.4. LAI Kaukola 1 (JIN), 13.4. MIE Aarlahi 1kn p (WV, PK, RLi, RM), 14.4. AUR Käetty 2 (MTa), 10.5. MIE Koesema 2p (RLi, PK, JIN), 17.5. MIE Mynälahti 1kn reviirollään (BG).

LUHTAKANA *Rallus aquaticus* Vuoden ensimmäinen rallus saapui tutulle paikalle: 6.4. alkaen PAR Petteby 1p ä (KOP). Seuraava tavattiin 13.4. RYM Aasla Paskalahti IÄ (JIN). Muut kevätkauden havainnot käsitellään kesäkatsauksessa.

LUHTAHUITTI *Porzana porzana* Toukokuulta havaintoja vain neljältä paikalta, joista ensimmäinen 6.5. PAI Paimionlahti 2Ä p (TN). Muut havainnot kesäkatsauksessa.

RUISRÄÄKKÄ *Crex crex* Ensimmäinen jo 12.5. KOR Utö 1p

(/TH, JTi) ja seuraava 15.5. KOR Jurmo 1p männikössä (PA, AKA, PaL, KR). Loput rääkät käsitellään kesäkatsauksessa.

LIEJUKANA *Gallinula chloropus* Huhtikuun puolelle ehti kaksi liejukanaa. 20.-27.4. TUR Huhkola Rompolin altaat 1p (JTa, AKU, JTe, RLi, HHU, PP) ja 30.4. alkaen SAL Halikonlahti 1p (/TH, SS YM.). Muut kevätlinnut käsitellään kesäkatsauksen yhteydessä.

NOKIKANA *Fulica atra* Nokieinarien muutto on tunnetusti huomaamatonta. 28.3. havaitut linnut lienevät kuitenkin jo muuttajia: PAR Mustfänn ranta 3p (MD), SAL Halikonlahti 1p (JR YM) ja UUS Pitkäläuo 1p (HKO, RLU, JLU). Paras summa laskettiin 12.4. SAL Halikonlahdella 130p (TLr, HKO, JLU). Kaksi ulkosaaristohavaintoa tehtiin: 25.-27.4. DRA Vänä 1p (Silvenius F, Seimola T, Huju M) ja 1.5. KOR Jurmo 1p (EI, JNo, Valkama A, WV).

KURKI *Grus grus* Ensimmäiset kurjet havaittiin 27.3. UUS Hangossa 5m (PA). Seuraavana päivänä tehtiin havaintoja jo neljässä paikassa yhteensä seitsemästä linnusta. Päämuutto ajoittui aikavälille 15.-20.4., seuraavassa kaikki yli sadan linnun muutot: 15.4. MIE Silakkari 321 m 17a (KKU), PÖY Auvainen 128m 7a klo 15:50-16:30 (MT), TUR Rauvola 220N (RM, RP), TUR Slalom 265m (RLi, HHU, PK), 16.4. PAI Paimionlahti Meltola 296m (VR, RVk, HJ), 17.4. PAI Paimionlahti 216 m (TLr), 18.4. KEM Keskusta-Skeppsholmen 263m (HL), PAI Paimionlahti Meltola 482m (AKU, MLe, VVi), PÖY Auvainen 186m 7a klo 17:10-18:30 (MT), TUR Tortinmäki 352m (RLi, HHU), 19.4. SAL Iilikenmäki 101/3a N (/Vihko, Laiho I), 20.4. PAI Paimionlahti Meltola 249/11a (RVk, HJ), PÖY Auvainen 258m/16a (MT). Viimeiset muuttajat olivat 29.5. PÖY Auvainen 9N (MT).

MERIHARAKKA *Haematopus ostralegus* Maaliskuun puolelle ehti neljä lintua: 28.3. KOR Jurmo 1p2m (Kokkala L, Kosonen R) ja 31.3. PYH Rihtiniemi 1S (JSi, PA). Harvinaisen voimakasta arktisten lintujen muuttota päästiin kerrankin ihaillemaan myös TLY:n alueella: 8.5. UUS Vasikkari 81N (OT, JTe), 11.5. DRA Ekhamn 90m (HL), MIE Mietoistenlahti 79p/m (TLr, HKO, JSi) ja PAI Paimionlahti Meltola 2600m (AF, MLe, PT).

PIKKUTYLLI *Charadrius dubius* Ensimmäiset saapuivat 20.4. MYN Mynämotelli 1p (JTe) ja TUR Huhkola 1 (JTa, JIN, MeH YM.). Yli kolmen linnun summia ei ilmoitettu.

TYLLI *Charadrius hiaticula* Maaliskuulta havaintoja vain kahdelta paikalta: KOR Jurmo 28.3. 3p, 29.3. 5p ja 31.3. 7p

Pikkutylli saapui ajallaan 20.4. Tom Lindroos.

(Kokkala L, Kosonen R) ja PAR Attu Västervik 28.3. läm (BB) ja 30.3. lä (MD). Suurin päiväsumma 4.6. KOR Jurmo 33p27m (PA, JG, SKu, TaN).

KAPUSTARINTA *Pluvialis apricaria* Vain kaksi havaintoa maaliskuulta: 31.3. MIE Mietoistenlahti 1p (HKo) ja PAI Paimionlahti 2S (VR, RVk, HJ). Toukokuun alkupuolella havaittiin poikkeuksellisen suuria kerääntymiä, tässä kaikki yli tuhannen linnun määrät: 5.5. PAI Jokivarren pellot 2820 (MLe), 6.5. PAI 2420 (MLe), 7.5. MIE Koeaseman pellot 1300p (JSi), PAI Puhdistamo 3000p (TLr), 9.5. PAI 2100 (MLe, HKo, TLr, JLu). Tämän rysähdyksen jälkeen muutto loppui kuin seinään, viimeiset kapulat nähtiin 10.5. NOU 40p (RLi, PK, JN) ja PÖY Auvainen 140p (MT).

TUNDRAKURMITSA *Pluvialis squatarola* "Skvatti" saapui erittäin aikaisin: 28.4. UUS Vekara 1p (/TH, RVr). Seuraava jo normaaliimpaan aikaan 9.5. KOR Utö a23 E (JHe). Parhaat muutot 24.5. DRA Ekhamn 345/6a klo 625-820 (MN), KOR Jurmo 318m/7a (JHe, OK), 29.5. KOR Jurmo 348m/5a (SKu, RLi, RN, JN) ja 1.6. KOR Jurmo 50p350m (SKu, JN, TaN). Viimeiset 6.6. KOR Jurmo 1p19m (BB, JG, JHe, TaN) ja SAL Halikonlahti 1p (/Vihko, Rintanen M, Kärkäinen A).

TÖYHTÖHYYPÄ *Vanellus vanellus* Ensimmäiset "vanit" ehtivät helmikuun puolelle: 27.2. DRA Björkboda 11p (/TH, MHR) ja SAL Halikonlahti 1p (JnL, JR, Sirva P). Seuraava 1.3. TUR Friskala 1p (PK). Päämuuttoa edustavat 20.4. MIE Mietoistenlahti 250 (TLe) ja PAI Kravinkuja 308 (MLe).

ISOSIRRI *Calidris canutus* Kaikki havainnot: 15.5. KOR Jurmo 1p (PA, Aka, PaL, KR), 24.5. DRA Ekhamn 3m (MN), 24.5. KOR Jurmo 4m (JHe, OK), 26.5. 2p (SKu, RLi), 29.5. 1p3m (SKu, RLi, RN, JN), 30.5. 1p sama kuin 29.5. (SKu, JN), 31.5. 1m (SKu, JN), 1.6. 360m (SKu, JN, TaN), 1.6. KOR Jurmo-Pärnäs 100E (JN, JHe), 1.6. KUS Pohjolanniemi 50N klo6:42 (AS) ja 2.6. KOR Jurmo 1p (PA, SKu, TaN).

PULMUSSIRRI *Calidris alba* Kaikki havainnot: 19.5. KOR Jurmo 1p ja 20.5. 1p (JHe, OK), 21.5. 2p (JHe, HHi, OK), 22.5. 2p (JHe, OK), 22.5. RAI Raisionlahti 1p (HKl), 23.5. KOR Jurmo 2p (JHe, OK), 23.5. RAI Raisionlahti 3p (TLr), 25.5. KOR Jurmo 2p (RLi), 1.6. 3p (JN, TaN), 7.6. KOR Utö 1m (RM).

PIKKUSIRRI *Calidris minuta* Ensimmäinen 21.5. KOR Jurmo 2p (JHe, HHi, OK). KOR Jurmosta havaintoja ajalta 21.5.-4.6. kolmeltatoista päivältä, maksimi 27.5. 10p (SKu, RLi, RN ym). Kaikki havainnot KOR Jurmon ulkopuolelta: 22.5. KAA Kuusistonlahti 1 (TLr), RAI Raisionlahti 1p (HKl), TAI Kolkkanaukko 1p (PA), 23.5. RAI Raisionlahti 1p (TLr), 24.-26.5. KAA Rauvola 4p (HA, RP), 24.5. TAI Rantalanlahti 3p (AS), 25.5. KAA Rauvola 2p klo 12:10-13:00 (KR), 27.5. TAI Rantalanlahti 1p (AS), 31.5. TUR Rauvola laguuni 2p (HA), 6.6. SAL Halikonlahti 1p (/HLvihko), Kevään viimeinen KOR Jurmossa 4.6. 4p (PA, JG, SKu, TaN).

LAPINSIRRI *Calidris temminckii* Ensimmäinen 11.5. KEM Sjöfax 4p (HL, Oetken C). 12.5. jo neljässä paikassa. Paras kerääntymä laskettiin 20.5. KOR Jurmossa 55p (JHe, OK) ja viimeiset tavattiin 8.6.: DRA Morgonlandet 1p (JR) ja KEM Sjöfax 1p lähti muutolle (HL).

KUOVISIRRI *Calidris ferruginea* Ei ainuttakaan havaintoa

Jänkäkurppahavaintoja palautettiin vaivaiset viisi. Hannu kormano.

KOR Jurmon ulkopuolelta! Jurmossa ensimmäiset 16.5. 1p ja 17.5. 2p (PA, JHe, PaL, KR). Havaintoja aikavälillä 16.5.-5.6. yhteensä yhdeksältätoista päivältä, paras päivä 1.6. 4p (SKu, JN, TaN). Viimeinen 5.6. 1p (PA, JG, SKu, TaN).

MERISIRRI *Calidris maritima* Ainoa havainto 4.3. KOR Jurmo 6p lounaisriutan kärki (SeK).

SUOSIRRI *Calidris alpina* Kevään ensimmäinen schinziisuosirri nähtiin 11.4. KOR Jurmossa 1p (Holmström A, PeL, MN), toinen vasta 21.4. KOR Jurmo 8p (JHe, JVi). Nimirodun muutto alkoi voimakkaammin 19.5. Tällöin KOR Jurmossa havaittiin lähes päivittäin pari-kolmesataa lintua. Parhaat päivät 1.6. 200p 1600m (SKu, JN, TaN) ja 2.6. 270p330m (PA, SKu, TaN). Viimeiset kevätkuutajat olivat 5.6. KOR Utö 30p (RM), KOR Jurmo 20p9m (PA, JG, SKu, TaN), SAL Halikonlahti 1p (JTa, JR, RLi, JN) ja 6.6. KOR Utö 200m calidris sp (RM).

JÄNKÄSIRRIÄINEN *Limicola falcinellus* Kaikki havainnot paikoittain: **KAA Kuusistonlahti:** 22.5. 2 (TLr), 24.5. 1p (/vihko, Nermes M) ja 26.5. 2p (JN, JTe). **KOR Jurmo:** 22.5. 3p (JHe, OK), 23.5. 4p (JHe, OK), 25.5. 3p (RLi), 26.5. 13p (SKu, RLi), 28.5. 7p (SKu, RLi, RN ym), 29.5. 7p (SKu, RLi, RN, JN), 30.5. 12p (SKu, JN), 31.5. 52p (SKu, JN), 1.6. 10p (SKu, JN, TaN), 2.6. 3p (PA, SKu, TaN), 3.6. 5p (PA, SKu, TaN), 4.6. 8p 20m (PA, JG, SKu, TaN), 5.6. 4p (PA, JG, SKu, TaN), 6.6. 13p (BB, JG, JHe, TaN), 7.6. 4p (BB, JG, JHe, TaN). **RAI Raisionlahti:** 22.5. 5p (HKl), 23.5. 5p (TLr), 25.5. a8p (HKl, JW, Virtanen I), 30.5. 32p (JTa, BG, JTe, Lehto He), 1.6. 2p (HKo, JLu). **MIE Mynälähti:** 24.5. 8p (BG), 30.5. 102p (BG, JSi, PA). **PAI Paimionlahti:** 24.5. 4 (PT, MLe), 25.5. 5 (PeL, VR), 28.5. 1 (KSn, VR), 30.5. 10 (RVk), 31.5. 18 (RB, MLe, PTo), 5.6. 3 (MLe). **SAL Halikonlahti:** 24.5. 2 (JTa, JN,

Kapari L), 4.6. 1p (Linden J), 5.6. 1p (JRI, RLi, JN ym), 6.6. 2 (Vihko, Rintanen M, Kärkäinen A). **PYH Rihtniemi:** 31.5. 25 N (JSi). **TUR-KAA Rauvola:** 30.5. 3p (RLi), 1.6. 5p (RP), 2.6. 2p (RP).

SUOKUKKO *Philomachus pugnax* Ensimmäinen huomattavan aikaisin, 2.4. MIE Mynälahti 1p (HKO). Seuraavat jo normaaliin aikaan 27.4. PAI Paimionlahti 2k (VR, JTa, JN, RLi) ja PAI Kravinkuja 2 (MLE). Kertymät varsin vaatimattomia, paras 10.-20.5. PAI Paimionlahti Meltola 200p (TN, VR). Viimeiset muuttajat 6.6. KOR Jurmossa 1p 5m (BB, JG, JHe, TaN).

JÄNKÄKURPPA *Lymnocyptes minimus* Vain viisi havaintoa ilmoitettiin! Ensimmäinen 23.4. TUR Friskala 1p (RM) ja viimeinen 17.5. PAI Paimionlahti 2p Ä (MLE).

TAIVAANVUOHI *Gallinago gallinago* Muutto alkoi ilmeisen voimakkaasti, sillä 28.3. laji havaittiin jo kuudessa paikassa: DRA Ekhamn, Ölmos 2 NW (AKu, AS, KKu), DRA Björkboda 1p (AS, KKu, AKu), KOR Jurmo 1m (Kokkala L, Kosonen R), PAR Petteby 1p (KOP), UUS Pitkäluoto 1m (JSi, TLb, Helminen P), UUS Hanko 1m (PA). 31.3. tehtiin havaintoja jo kahdeksalla paikalla. Parhaat määrät noteerattiin 15.4. PAR Atussa 33p (KOP) ja 26.4. KOR Jurmossa 15p22m (JHe, JNo, PT).

LEHTOKURPPA *Scolopax rusticola* "Scolot" tulivat aikaisin, 12.3. KAA Kairiskulma 1p soidinta (AKu, KKu) ja 14.3. KOR Jurmo 1p (JHe, JVi). Ainoa suurempi summa oli 6.4. DRA Skinnarvik 7p (MR).

MUSTAPYRSTÖKUIRI *Limosa limosa* Havaintoja yhdestätoista linnusta, tässä kaikki havainnot: 23.4. SAL Halikonlahti 1p (/TH, SS, MSj), 28.4. MIE Mietoistenlahti 1 SW (TLr), 30.4.-2.5. DRA Vänä 1p (JTe, Varrela J, TLR), 30.4. DRA Vänä

1 E (JTe, Varrela J), 1.5. PAI Paimionlahti 1 N (RM, RVk, HJ, JTa), 8.5. PAI Paimionlahti Kinkka-Meltola 2m jäivät p, joista ainakin toinen lähti myöhemmin E (TT, RM), 11.5. KEM Sjöfax 1 hetken p (HL, Oetken C), 17.5. MIE Mynälahti 2 p/m (BG), 22.5. KOR Utö 1 SE (HHu, KKu).

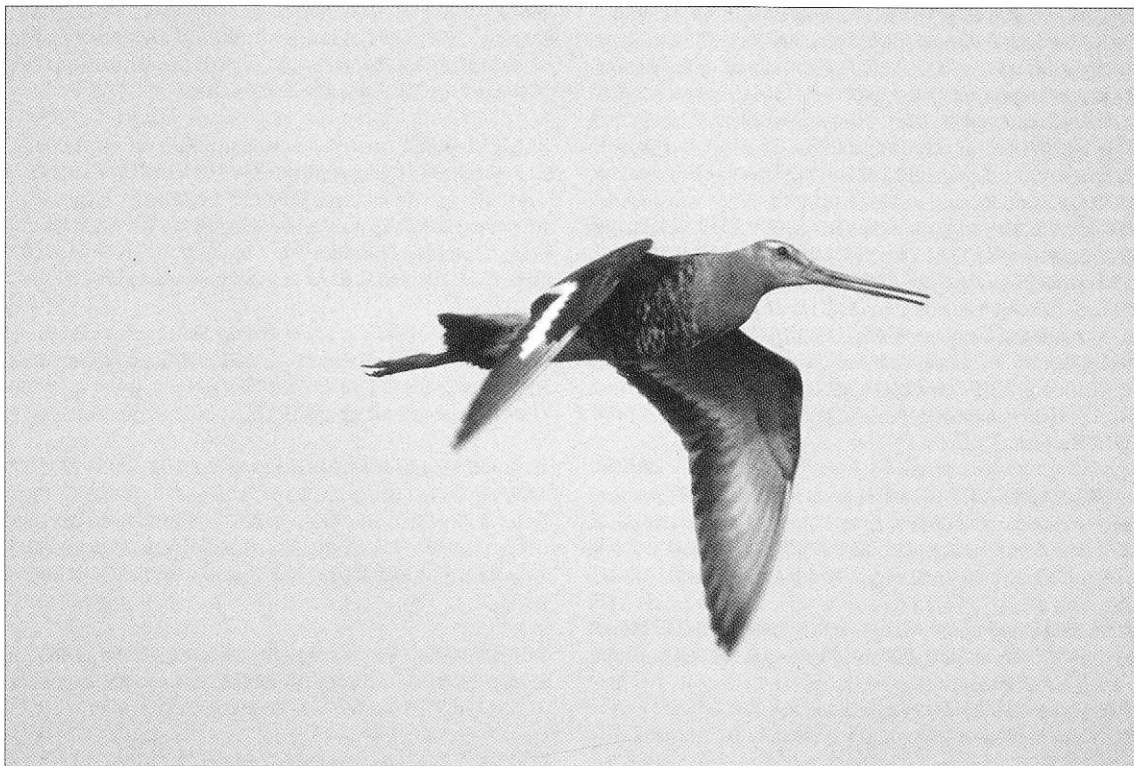
PUNAKUIRI *Limosa lapponica* Ensimmäiset 1.5. PYH Rihtniemi 2N (TS) ja 6.5. KOR Utö 4p lähtivät N (JHe). Päämuuttoa kuvaavat 11.5. MIE Silakkari 91N+1m (JSi) ja 13.5. PAI Paimionlahti Meltola 128m (MLE, TN). Viimeinen muuttaja nähtiin 2.6. KOR Jurmossa 1p1m (PA, SKu, TaN).

PIKKUKUOVI *Numenius phaeopus* Kaksi havaintoa huhtikuulta: 24.4. PÖY Auvainen 1p (MT) ja 30.4. PAR Mattholsfladan 2p (BB). Vaatimaton muutonhuippu todettiin 7.5., jolloin TUR Ruissalon Kolkassa 31m (JrL). Viimeinen 5.6. PAI Paimionlahti Meltola 1 (MLE).

ISOKUOVI *Numenius arquata* Ensimmäiset PAI Paimionlahti 31.3. ja 3.4. 1p (MLE, RVk, HJ, HA) ja 10.4. KOR Jurmo 3m (Holmström A, PeL, MN). Parhaat summat laskettiin 24.4., jolloin usealla paikalla yli 200 lintua. Parhaat SAL Halikonlahti 300p (RM, TLR) ja UUS Hanko 374m (RLi, PA).

MUSTAVIKLO *Tringa erythropus* Huhtikuun puolella nähtiin neljä mustavikloa: 27.4. PYH Rihtniemi 1p (TS) ja SAL Halikonlahti 1 NE (/Vihko, Laiho I), 28.4. KOR Jurmo 1m (JNo) ja 30.4. MIE Mynälahti Silakkari 1p (JSi). Vaatimaton huippu 7.5. KEM Sjöfax 13p (HL). Vika: 22.5. MIE Mietoistenlahti 1 (JTa).

PUNAJALKAVIKLO *Tringa totanus* Punajalka saapui myöhään: 15.4. PAR Lemlax Brattnäsviken 1 (JN), 19.4. DRA Lövä 1m (HL) ja KOR Jurmo 2p (JHe, Hilditch K, JVi). Laji yleistyi vasta 24.4. tienoilla. Maksimi laskettiin 13.5. KOR Jurmossa

Mustapyrstökuireja havaittiin normaalitasoa, yhteensä 11 lintua. Jyrki Normaja.

54p 1m (JHe, AKa, Pouttu P, KR).

VALKOVIKLO *Tringa nebularia* Vuoden ensimmäinen valkoviclo havaittiin vasta 23.4. TUR Ruissalo telakka 1m (JrL). Tämän jälkeen seuraava oli 25.4. KEM Sjöläx 1p (HL, Oetken C). Suurin ilmoitettu määrä laskettiin 4.5. PAR Attu 23 (JJN). Viimeinen 20.5. PAI Paimionlahti Meltola 1 (TN, VR)

METSÄVIKLO *Tringa ochropus* Myöhään saapui metsäviklokin. Ensimmäiset 10.-11.4. TUR Huhkola Rompolin altaat 1p (RLi, HHu) ja 11.4. KEM Sjöläx 1p (HL, Oetken C). Suurin määrä 1.5. PRN Kyyränjärvi n.15p (JTa, JR).

LIRO *Tringa glareola* Vain yksi huhtikuinen havis! 30.4. KAA Kuusistonlahti 1ä (JJN). Seuraava 1.5. PRN Kyyränjärvi 1p (JR). Kertymät vaatimattomia, paras 24.5.TAI Rantalanahti 165p (AS, Hallantie M). Kevään viimeiset olivat 5.6. PAI Paimionlahti Meltola 2 (MLe).

RANTASIPI *Actitis hypoleucos* Saapui myöhään, 27.4. DRA Ekhamn 1p (HL) ja 28.4. PAI Paimionlahti Meltola 1 (TN). Huomattava muutto nähtiin 7.5. PAI Paimionlahdella 80m (RM).

KARIKUKKO *Arenaria interpres* Ensimmäiset 29.4. KOR Jurmo 2p (JNo) ja 2.5. UUS Vasikkari 3N (OT). Paras määrä 17.5. KOR Jurmo 25p (PA, JHe, PaL, KR).

VESIPÄÄSKY *Phalaropus lobatus* Erittäin hyvä vesipääskykevät. Ensimmäinen 20.5. KOR Jurmo 1p (JHe, OK), suurin kertymä 31.5. KOR Jurmo 78p (SKu, JJN) ja viimeiset 7.6. KOR Jurmo 6p (BB, JG, JHe, TaN). KOR Jurmosta hyvä havaintosarja: 20.5. 1p, 21.5. 10p, 22.5. 18p, 23.5. 2⁺p, 25.5. 40p, 26.5. 65p 10m, 28.5. 35p, 29.5. 49p, 30.5. 17p, 31.5. 78p, 1.6. 49p, 2.6. 32p, 3.6. 31p3m, 4.6. 31p, 5.6. 12p, 6.6. 5p1m, 7.6. 6p (JHe, PA, JG ym). PAI Paimionlahdella havaintoja 23.-29.5. kuutena päivänä, yhteensä vähintään 18 yksilöä, maksimi 28.5. 4p5m N (TN). SAL Halikonlahdella havaintoja 21.5.-6.6. 14 päivältä, maksimi 27.5. 15p (/Vihko, Sirva P). RAI Raisionlahdella havaintoja 25.-31.5. kolmelta päivältä, maksimi 25.5. 10p (HKI, Virtanen I, JW). Muut havainnot aikajärjestyksessä: 21.5. KAA Kuusistonlahti 7 (/vihko, TK, Oivukka M), 24.-25.5. UUS Lokalahti Karhuriutta 2p (JHo), 24.5. RYM Airismaa 5 N (JTe), 24.5. MIE Mynälahti 3p (BG), 25.5. UUS Vekara 11p (PA, Lehtinen A, TLb, TLR), 27.5. PYH Rihtniemi 1N (TS), 27.5. UUS Esimo 3p (PA), 28.5. KUS Pohjolanniemi 6N (AS), 30.5. KUS Pohjolanniemi 2N (AS), 31.5. UUS Vekara 7 uimassa E-rannalla (OT, Tenovuo R, JTe), 31.5. UUS Vasikkari 6N+3N (OT, JTe), 1.6. KUS Pohjolanniemi 2N (AS), 1.6. TUR Rauvola 1p (RP), 1.6. UUS Vasikkari n.30N+10N (OT, JTe, Tenovuo R), 1.6. UUS Pyhämaa Hylkikari 2p (JTe, Tenovuo R, OT), 4.6. TUR Ruissalo 2m (JrL).

KAHLAAJALAJI Viisi mainittavaa summaa KOR Jurmossa: 24.5. 305m K sp, 450m PK sp ja 394m/11a IK sp (JHe, OK), 29.5. 225m K sp (SKu, RLi, RN, JJN), 31.5. 100m/2a PK sp (SKu, JJN), 1.6. 308m K sp ja 170m PK sp (SKu, JJN, TaN), 2.6. 32m PK sp ja 76m IK sp (PA, SKu, TaN). Lisäksi 24.5. DRA Ekhamn 134m/2a calidris sp (MN), DRA Ekhamn 72m IK sp (MN), DRA Ölmos a200N IK sp Psqu? (MN), 1.6. KOR Jurmo-NAU Pernäs 640E/3a IK sp (JJN, JHe) ja 1.6. PAI Paimionlahti Meltola 60NE (PT).

MERIKIHU *Stercorarius parasiticus* Ensimmäiset KOR Jurmossa 10.4. 1p1m ja 11.4. 2p (Holmström A, PeL, MN) ja UUS

Vasikkarissa 16.4. 1+2 kiert. (OT). Yli seitsemän summia neljä: 8.5. UUS Vasikkari 3p5m (OT), 17.5. UUS Vasikkari 12m/p (RLi, JJN, JTe ym), 29.5. KUS Pohjolanniemi 5p3m (AS), 1.6. UUS Vasikkari 9 (OT).

PIKKULOKKI *Larus minutus* Neljä havaintoa huhtikuussa, samana päivänä: 27.4. alkaen SAL Halikonlahti 6p (HL, "TL"), PAI Paimionlahti 1 (KSn, HJ, RVk, HA), RAI Raisionlahti 4ad p (HKO, TLR) ja SAU Lindvik 1m (TN). Yleisty heti toukokuussa. **SAL Halikonlahti:** muuton kulkua 7.5. 266p (RM, TLR, JR ym), 8.5. päivällä 530, illalla 800-900p (Lehto HJ, RLi, JJN ym), 10.5. 500 (RLi, PK, JJN ym), 17.5. 40ad 2 2kv p (Linden J). **PAI Paimionlahti:** Kevään yhteisumma 229m (/Meltolan vihko, PT), parhaat muutot: 7.5. 75m (RM, TN), 8.5. 38m (PT) ja 10.5. 64m (MLe). Muuttoa muualta: 7.5. MIE Silakkari 35 (RLi, JJN, MeH ym) ja RAI Raisionlahti 50p (JHa), 8.5. KII Omenajärvi 100p aamulla, ei enää illalla (MHI), 8.5. MIE Mynälahti 38m (BG), NAA Luolala 40p (HHu, HKo, MN ym), 10.5. VÄS Bredvik 28m (JrL). KOR Jurmossa kevään summa 45, parhaina 8.5. 10m (RB, RK, TiN ym) ja 14.5. 3ad7juv (JHe, AKa, KR).

NAURULOKKI *Larus ridibundus* Ensimmäiset muuttaviksi tulkittavat: 8.3. UUS Kalasatama 1p (JSi) ja 10.3. PYH Rihtniemi 3 N (TS). Lintuja tuli kunnolla 31.3., jolloin mm. NAA Satama 80 (JTa), TUR Satama 360p ja TUR Föri 200p (RLi, VVS, WV) sekä TUR Vuokseniska 100 (RLi, SKu). Parhaita summia: 5.4. TUR Halisten koski 450 (SKu), 12.4. UUS Kalasatama 2000p (JSi), 16.4. UUS Vasikkari 470m N-NE (OT), 19.4. PAR Kyrkfjärden 300p (BB), 20.4. PYH Rihtniemi 760N (TS), PÖY Auvainen 20.4. 307m ja 26.4. 298m (MT), 23.4. SAL Halikonlahti 1800 (/HL, SS, MSj) ja 21.5. RYM Ylittistenjärvi 400p (WV).

KALALOKKI *Larus canus* Muuttoa jo 22.2. KOR Utö 20N (JHe). KOR Jurmossa: 30.3. 70p70m (Kokkala L, Kosonen R), 10.4. 130p20m (Holmström A, PeL, MN), 22.4. 130p (JHe, JVi) sekä 25.4. 130p (JHe). Muualta: 31.3. KOR Gyltö 102m (JHe), 18.4. KOR Utö 150m (JHe), 24.4. MIE Mietoistenlahti 360p (HKI) ja 11.5. VEH Rahkmala 100p (RVa).

SELKÄLOKKI *Larus fuscus* Kolme maaliskuista, yksi huipupaikainen ja yksi hyvin aikainen: 4.3. RYM Röölä 1ad NW (/TH, TiN), 16.-17.3. kooste KOR Utö 1 (/TH, SS) ja 29.3. PÖY Auvainen 1N (MT). Kolme kerääntymää: 22.4. TUR Ävik 5 (JTa), 24.4. PAR Mustfenn 10p (BB) ja 1.5. PYH Rihtniemi 7N (TS). KOR Jurmossakaan ei 6exx suurempaa määrää.

HARMAALOKKI *Larus argentatus* Suurimpia kokkousia: 8.3. TUR Satama 1800p (WV, MN, HHu ym), 16.3. PYH Rihtniemi 136N (TS), 3.4. VEH Tuomarla 200p (RVa) ja 12.4. UUS Kalasatama 1000p (JSi).

ISOLOKKI *Larus hyperboreus* Talvelta jääneitä: 28.-30.3. TUR Topinoja 1 3kv p; 28.3. myös 1ad p (JTa, JTi), 1.4. TUR Halinen 3kv (JTa, HA, JTi), 4.4. TUR It. Pitkäkatu 3kv kiert. (RLi), 15.4. TUR Hirvensalon silta 1p (/TH, VP), 19.-22.4. TUR Ävik 3kv (JTa, JKi) ja 20.4. SAL Halikonlahti 3kv nukkui jäällä (/HL, TN).

MERILOKKI *Larus marinus* Kerääntymät: KOR Jurmo 15.3. 25p (JHe, JVi), 28.-29.3. 60p (Kokkala L, Kosonen R). Sisämaasta: 31.3.-13.4. VEH Tuomoinen-Taniila 5 (RVa).

RÄYSKÄ *Sterna caspia* Ensimmäiset: 19.4. PAR Petteby 1m (MLa) ja PYH Rihtniemi 6N (JSi) sekä 20.4. PYH Rihtniemi 6

Pikkulokki esiintyi mukavan runsaana, parhaat määrät tietysti Salon Halikonlahdella. Teemu Lehtiniemi.

N (TS). Yksi neljän ja kaksi viiden muuttoa havaittiin, joiden lisäksi 3.5. VÄS Kalkholmen 17 (HL, Oetken C).

KALATIIRA *Sterna hirundo* Ensimmäinen jo hyvin aikaisin: 22.4. KEM Sjöfax 1 (AKu). Seuraavana 24.4. PAR Petteby 1p (MLa), jonka jälkeen 26.4. jo yhdeksällä paikalla. Yli kymmenen summat: 27.4. PY Rihtniemi 12 N (TS), 1.5. PYH Rihtniemi 21 N (TS) ja TUR Ruissalo Kolkka 20m (JrL).

LAPINTIIRA *Sterna paradisaea* Saapui 26.4.: DRA Purunpää 7 (KR, AKa, MY), DRA Vänä 4 (Silvenius F, Seimola T, Huju M), KOR Jurmo 1m (JHe, JNo, PT) ja PAR Attu Peimari 1m (MD). KOR Jurmo: 1.-2.5. 50 (EI, JNo, WV ym) ja 12.5. 150p (JHe, Pouttu P, KR ym). PYH Rihtniemi: 3.5. 200N ja 17.5. 250 N (JSi).

KALA-/LAPINTIIRA *Sterna hirundo/paradisaea* Hyvin aikainen havainto: 19.4. TUR Erikvalla 1m NE (HHu, RLi). Aikainen oli myös 22.4. UUS Palkkinen 1m (HL).

MUSTATIIRA *Chlidonias niger* Kaikki keväiset, yht. seitsemän: 7.-11.5. SAL Halikonlahti 1jp p; 8.5. 2jp p (JTa, JR, RM ym), 8.5. NAA Luolajanjärvi 2ad jp p (HKo, HHu, MN ym), PAI Paimionlahti 1ad jp p (PeL, PeS, PT), 10.5. KEM Strömma (HL, Jännes H, Mäenpää L ym) ja VÄS Galtarbyviken 1jp p (HL, JrL, Ojala M ym).

RUOKKI *Alcatorda* Ensimmäiset 22.2. KOR Utö 2m W ja Utö-Jurmo 1 (JHe), muutot: 19.4. KOR Utö 13m (JHe), KUS Pleikilä 28.4. 7p5m ja 20.5. 3p5m (AS).

RISKILÄ *Cephus grylle* Muuttoa jo 22.2. KOR Utö 21SW (JHe). Vaatimattomat huiput: UUS Vasikkari 30.3. 10m (TA,

JJN, RLi ym) ja 31.3. 10 (OT) sekä 24.5. PAR Strandby Marlax 10 (BB).

UUTTUKYYHKY *Columba oenas* Saapui varhain: 13.2. PAI Hevonpää 2p (RVK, WV) ja PAI Paimion motellista Saloon päin 2p (/TH, SS). Seuraavat 18.2. TUR Oriketo 1p (JTa) ja 19.2. MIE Aarlahden th. 1p (TN). Helmikuu lopussa jo usealla paikalla, mm. 27.2. DRA Björkboda 10p (RM). Muuton kulkua: PAI Hevonpää 8.3. 31p, 13.3. 37p Jaakobin kk. ja 22.3. 67p Jaakobin kk., samalla isoin kerääntymä (MLe).

SEPELKYYHKY *Columba palumbus* Vain yksi helmikuinen 26.2. DRA Söderlångnäs 1 lähti N (AKu, MSj), seuraavaksi kahdella taholla 2.3. PAR Ljusudda 2N (JTe) ja SAL Halikonlahti 1 (/TH, Lähteenoja I, SS). Ei häkellyttäviä muuttoa: 1.4. PAI Paimionlahti 126m (AKu), VEH Tuomoinen-Lahdinko 144m (RVa), 3.4. VEH Tuomoinen a220p (RVa), 5.4. UUS Pitkäluoto 3a 105m (KR, TA, TLe), 8.4. RYM Aasla 174 (LS) ja 21.4. KOR Jurmo 137 (JHe, JVi).

TURKINKYYHKY *Streptopelia decaocto* Kolme havaintoa saaristosta: 9.5. KOR Utö 1p (JHe), 20.5. KOR Utö 1 (HHu, KKu) ja 26.5. HOU Berghamn 1p (/TH, AiL), kevätkaudella Turussa viidellä taholla, mm. 24.3. Kupittaa 14p (JTa), lisäksi 2.5. TAI Keskusta 1p (AS).

TURTURIKYYHKY *Streptopelia turtur* Vain yksi: 7.5. KOR Utö 1p (JHe) ja *Streptopelia sp* 28.5. KOR Jurmo 1p (SKu).

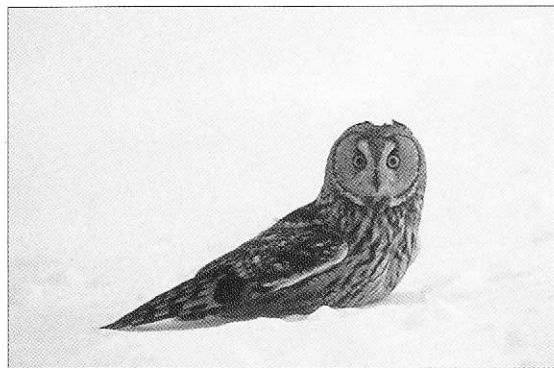
KÄKI *Cuculus canorus* Ensimmäinen 7.5. KOR Jurmo 1p (RB, RK, TiN ym), 8.5. jo neljässä paikassa. Kerääntymiä vain KOR Jurmossa: 25.5. 4p (RLi), 2.6. 8p (PA, SKu, TaN) ja 6.6. 6p (BB, JG, JHe ym).

TUNTURIPÖLLÖ *Nyctea scandiaca* 15.-16.3. KOR Jurmo 1p (JHe, JVi) ja 16.3. PYH Rihtniemi 1n-puk p (TS).

HIIRIPÖLLÖ *Surnia ulula* Ainoa keväinen 31.3. KIS Suomensjärven tietä 5km 1p (/TH, Kiiskinen J).

SARVIPÖLLÖ *Asio otus* Ensimmäinen 15.3. KOR Jurmo 1 reng. (JHe, JVi), seuraava 23.3. PAR Lemlahti 2Ä (JTe). Ei määriä.

SUOPÖLLÖ *Asio flammeus* Ensimmäiset 19.4. KOR Jurmo 1p (JHe, Hilditch K, JVi), 23.4. VEH Rahkama 1NE (RVa). Ei yli kahden summiä.

Ensimmäinen sarvipöllö nähtiin 15.3. Teemu Lehtiniemi.

KEHRÄÄJÄ *Caprimulgus europaeus* Kaksi ensimmäistä: 10.5. PAI Meltola 1k p, tiellä auton valoissa (Kärkäinen A, /tieto WV), 12.5. KOR Jurmo 1kp (JHe, Pouttu P, KR ym).

TERVAPÄÄSKY *Apus apus* SAL Halikonlahdella 8.5. 2p (TLr, JTi), 10.5. jo usealla taholla. Kerääntymistä yksi ylitse muiden: 18.5. SAL Halikonlahti 800p (HKo, TLr, TM ym). Tämän lisäksi yli 100 kerääntymistä ei ilmoitettu.

KUNINGASKALASTAJA *Alcedo atthis* Ainokainen 1.5. PYH Rihtniemi 1m N (TS).

HARJALINTU *Upupa epops* Kaksi kipaletta: 14.5. PAI Juntola 1p (MLE ym) ja 24.-26.5. HOU Berghamn 1p (/TH, AiL).

KÄENPIIKA *Jynx torquilla* Kolme huhtikuista: 28.4. PAI Puhdistamo 1p (/TH, PeS), 29.4. PAR Mattholm 1p (MLa) ja 30.4. DRA Vänä 1p (JTe). Kaksi mainittavaa kerääntymää: 8.5. KOR Utö 10p (JHe) ja 12.5. KOR Jurmo 5p (JHe, Pouttu P, KR).

HARMAAPÄÄTIKKA *Picus canus* Kolme sisämaasta: 8.4. ALA Mälläinen 1ä (HHe), 21.4. VEH Lahdinko 1p (RVa) ja 29.5. NOU Aso 1Ä (KR, Tanhuanpää M).

KANGASKIURU *Lullula arborea* Ensimmäinen muuttaja havaittiin 9.3. TUR Rauvolanlahdella (RP). Seuraavat kolme 11.3. DRA Ölmos 1m S ja Hammarboda 1p (KKu, JJ) sekä KOR Wattkast 1m (RN). KOR Jurmossa 14.3.-8.5. yht. 8p4m. Ainoa yli kahden linnun havainto: 5.4. DRA Lövä 1p2m (HL) ja viimeinen muuttaja: 11.5. PYH Rihtniemi 1m N (TS).

KIURU *Alauda arvensis* Ensimmäiset jo varhain helmikuun lopussa: 20.-22.2. UUS Kemiran pengertie 1p (RHe, AoL, PA), 21.2. KOR Utö 4p (JHe) ja 22.2. RYM Aasla 1m (LS). DRA Björkboda: 26.2. jo 16p ja 1.3. 43p (AKu, MSj). Parhaat

muutot/määrät: 9.3. PAR Attu Västervik 100p (BB, TLe), TUR Hirvensalo Slalom 100m (HHu, SKu, RLi ym.), 11.3. PAR Attu Västervik 135p (KOP), 27.3. RYM Aasla 142 (LS) sekä 5.4. KOR Jurmo 124p6m (Lehti P, Roering K, Stenroos A).

TUNTURIKIURU *Eremophila alpestris* Havaintoja vain UUS Hanko Kemiralta: 13.4. 6p, 15.4. 8p, 19. ja 23.4. 5p, 24.4. 1p, 26.4. 3p ja 28.4. 2p (PA, RLi, JSi).

TÖRMÄPÄÄSKY *Riparia riparia* Ensimmäiset 4.5. PAR Mattholms fladan 2p (BB), 5.5. PAI Puhdistamot 1p (TN) ja PAR Petteby 1p (KOP). Suurimmat kerääntymät: 13.5. PAI Puhdistamot 30p (WV, Kärkäinen A, Rintanen M), 16.5. PAR Mattholms fladan 50p (BB), 26.5. SAL Halikonlahti 30p (JR).

HAARAPÄÄSKY *Hirundo rustica* Huhtikuun puolella ehti seitsemän lintua alueellemme, ekat: 27.4. DRA Kasnäs 2m (RLi, JJN), 29.4. PAI Paimionlahti 1 (Friman H, Linna A), 30.4. PAR Mattholms fladan 4p (BB, KOP) ja SAL Halikonlahti 1p (JTa, SS). Kerääntymisiä ilmoitettiin vaatimattomasti: 18.5. KAA Littoistenjärvi 150 (KR) ja 26.5. SAL Halikonlahti 250p (JR).

RÄYSTÄSPÄÄSKY *Delichon urbica* Saapui haarapääsken kanssa samaan aikaan: 27.4. KOR Jurmo-Aspö 2 (JHe), mutta jo 30.4. SAL Halikonlahti 240p (/Vihko, Eloranta M). Suurin mantereen kerääntymä 30.4.18.5. KAA Littoistenjärvi 50p (KR), KOR Jurmossa nähtiin paremmin: 16.5. 35p35m (PA, JHe, PaL ym) ja 19.5. 56p4m (JHe, OK). Lisäksi pääskylaji *HDR sp*: 10.5. SAL Halikonlahti 200p (RLi, PK, JJN).

METSÄKIRVINEN *Anthus trivialis* Samalla rysäyksellä seitsemällä paikalla samanaikaisesti: 27.4. DRA Lövä 5 ja Kasnäs 1p1m (JR, RLi, JJN), DRA Vänä 1 (Silvenius F, Seimola T ym), DRA Ekhamn 2m ja VÄS Galtarbyviken 1m (HL), KOR Jurmo 8m (JHe, JNo, PT) ja UUS Hanko 2m (PA). Parhaat muutot: 7.5. UUS Hanko 100m (PA, RLi), 9.5. PYH Rihtniemi 37m N (TS) sekä 11.5. KOR Utö 10p25m (JHe).

NIITTYKIRVINEN *Anthus pratensis* Ensimmäinen havainto hyvin aikaisin: 13.3. KOR Jurmo 2p (JHe, JVi). Seuraavana 28.3. jo viidellä paikalla. Muuton kulkua: 6.4. PAR Ybbensnäs 55p (MD), 11.4. KEM Sjörlax 100 (JTa), 23.4. PAI Paimionlahti 400p (TN), 24.4. DRA Vänä 120p (Silvenius F, Seimola T ym), 1.5. KOR Jurmo 70p30m (EI, JNo, WV ym) sekä 4.5. KAA Tuorla 120p (JJN).

LAPINKIRVINEN *Anthus cervinus* Mukavasti havaintoja yht. yhdeksästä linnusta, kaikki havainnot: 10.5. VÄS Galtarbyviken 1p (HL, Ojala B&M, Valsta E), 12.5. MIE Mynälahti 2p (RLi, PA, AoL), 12.5. UUS Hanko 1ä (PA, RLi), 17.5. KOR Utö 1ä m (JTi), 18.5. KOR Jurmo 2m (JHe, OK, PaL), 20.5. PAI Puhdistamot 1p p (JTe) sekä 6.-7.6. KOR Jurmo 1p (BB, JG, JHe ym).

LUOTOKIRVINEN *Anthus petrosus* Ensimmäinen muuttaja 31.3. KOR Gyltö 1p (JHe). Hyviä määriä: 5.-7.4. KOR Jurmo maks. 20p (Lehti P, Roering K, Stenroos A), 1.5. PYH Rihtniemi 11m (TS) sekä 10.5. KOR Utö 22p (JHe). Hyvin harvinainen sisämaahavainto: 4.5. MIE Kuustonlahti 1p (HKo, WV, PK ym).

KELTAVÄSTÄRÄKKI *Motacilla flava* Vain yksi ehti huhtikuussa: 29.4. UUS Hanko 1m (PA, RLi). Vappuna jo pariilla taholla. Ei isoja kerääntymisiä, huiput: 15.5. SAL Halikonlahti a50 (/Vihko, Lehto Ha) ja KOR Jurmossa: 7.5. 22m (RB, RK, TiN ym), 16.5. 12p33m (PA, JHe, PaL ym).

VÄSTÄRÄKKI *Motacilla alba* Yksi maaliskuinen: 31.3. UUS Vasikkari 1m N (OT). Seuraavat selvästi myöhemmin: 8.4. PAR Skärmöla 1p (MD) ja 12.4. TUR Topinoja 1p (HHu, WV). Summia: 26.4. KOR Jurmo 17p23m (JHe, JNo, PT), TUR Slalom 33m (HHu, PK, RLi ym) ja VÄS Galtarby 150p (RM, WV, VK), 1.5. KOR Jurmo 50p20m (EI, JNo, WV ym), 9.5. KOR Utö 15p40m (JHe).

TILHI *Bombycilla garrulus* Pohjoiseen selvästi matkaavia heti maaliskuun alussa yksittäisiä. Isoimmat parvet: 20.3. PAI Jaakobin kko 15m N (MLe), 27.4. KOR Jurmo 15m (JHe, JNo, PT) ja 14.5. PAI Paimionlahti 17m (MLe, TN).

KOSKIKARA *Cinclus cinclus* Talvehtineita Ukko-Pekalla maaliskuun loppuun asti: 22.3. 3p (JW) ja 31.3. 1p (SKu, RLi). Pari irtohavaintoa muualta: 24.3. DRA Strömtpantie 1p (KKu, WV) ja 30.3. PRN Mathildedal 1p (RVk, HJ).

PEUKALOINEN *Troglodytes troglodytes* Ensimmäiset 23. ja 28.3. PAR Petteby lä (BB, MD), 4.4. TUR Ruissalo Rantatie 1p (JrL). KOR Jurmossa 5.4.-13.5. maksimi 29.4. 3p (JNo ym).

RAUTIAINEN *Prunella modularis* Ensimmäinen ilmoitettu 27.3. KOR Wattkast 1p (RN) ja toinen 2.4. VEH Tuomoinen lä m (RVa), mutta takatalven pysäyttämänä 5.4. KOR Jurmo jo 90 (Lehti P, Roering K, Stenroos A), samalla NAU Kviplx1p (JN). Jurmossa vielä 7.4. 20p (samat) ja 10.4. 50 (Holmström A, PeL, MN). Muita: 17.4. KOR Utö 23m (JHe), 27.4. DRA Ekhamn 20m (HL).

PUNARINTA *Erithacus rubecula* Ensimmäiset 5.4. KOR Jurmo 15p (Lehti P, Roering K, Stenroos A) ks. rautiainen, 6.4. DRA Skinnarvik 3p (TH, MR) ja MIE Mietoistenlahti 1 (JTä). Suuret kerääntymät tietysti KOR Jurmossa: 22.4. 300p (JHe, JVi),

Keltävästäräkki saapui huhtikuun 29. päivä Uuteenkaupunkiin. Jouko Lundén.

27.4. 500p (JHe, JNo, PT) ja 5.5. 800p (RB, RK, TiN), mutta myös KOR Utössä 5.5. 150p (JHe, JTi) ja 8.5. 200p (JHe).

SATAKIELI *Luscinia luscinia* Ensimmäiset 5.5. KOR Utö 1p (JTi), 7.5. SAL Halikonlahti 1Ä (Vihko, SS, Sirva P), 8.5. PAI Paimionlahti Meltola 1p ä (PeL, RM) ja TUR Ruissalo 1Ä (JTa). Kerääntymän yritystä: 11.-12.5. KOR Jurmo 6p (JHe, KR, Pouttu P) ja 11.5. KOR Utö 8p (JHe).

SINIRINTA *Luscinia svecica* Aloittajat: 7.5. KOR Utö 1p (JHe), 8.5. KOR Jurmo 1p (RB, RK, TiN ym). 11.5. KOR Utö jo 12p (JHe). KOR Jurmon maksimit 15.5. 21p (PA, AKa, PaL) ja 18.5. 20p (JHe, OK, PaL). KOR Utöstä 17.5. 15p (JTi) ja 20.5. 10 (HHu, KKu). Viimeiset: 1.6. UUS Vasikkari 1n (OT) ja Hylkikari 1n (JTe) sekä 3.6. KOR Jurmo 1p (PA, JG, SKu ym.).

MUSTALEPPÄLINTU *Phoenicurus ochruros* Mukavat vähintään 25 lintua ilmoitettiin, eniten KOR Jurmosta. **DRA Hammarsbodan kylä (3-4)**: 27.4.-1.5. 2n-puk (JN, RLi, HL ym), 12.5. 1n-puk (KKu), 17.5. 1n-puk (HL). **DRA Vänä (4)**: 25.-27.4. 1n-puk p (Silvenius F, Seimola T ym), 1.-2.5. 1k 1n-puk (JTe, Varrela J, TLR ym), 8.5. 1n-puk (HKI, TLR, HKo ym). **KOR Jurmo (5)**: 13.4. 1k kylässä (Holmström A, PeL, MN), 29.4. 1n-puk Lounaisriutta (JNo), 3.5. 1n-puk (EI, JNo, WV ym), 10.-15.5. 1n-puk (Eerola E, Pouttu P, KR) ja 15.-18.5. 1 2kv k (PA, AKa, PaL ym). **KOR Utö (4)**: 5.-10.5. 1 2kv k 2n-puk p (JHe), 18.5. 1n-puk (JTi). **UUS Vekara (2)**: 28.4. 1p (TH, RVr) ja 8.5. 1p (MLe, RHe, RVr). **Muualta (6)**: 12.-13.4. KAA Kuusisto Alitalontie 1 2kv k (JTe, TK, RVk ym), 27.4. VÄS Galtarby 1n-puk (RLi, JN), 30.4. DRA Kasnäs 1p ja Lövä 1p (JR), 1.5. PAR Attu 2n-puk (JN), 1.5. TUR Rauvola 1k (Vihanto P, tietto/JHa).

LEPPÄLINTU *Phoenicurus phoenicurus* Kaksi huhtikuista havista: 28.4. UUS Vekara 1p (TH, RVr) ja 30.4. KOR Jurmo 2p (JNo). Isompia määriä: 8.5. DRA Vänä 30 (HKo, TLR, JLu ym) ja 11.5. KOR Utö 35p (JHe). KOR Jurmosta: 8.5. 61p (RB, RK, TiN ym), 12.5. 130p (JHe, KR, Pouttu P ym), 14.5. 90p (JHe, AKa, KR ym).

PENSASTASKU *Saxicola rubetra* Neljä ensimmäistä: 28.4. UUS Vekara 1p (TH, RVr), 1.5. DRA Lövä 1p (HKo, Kormano A), PAR Petteby 1k p (BB, MD, MLa) ja TUR Åvik 1 (JTa). Kerääntymiä mantereelta: 7.5. PAR Marlax 7 (KOP), UUS Hanko 15p/m ja UUS Lepäinen 12p (PA, RLi), 11.5. DRA Hammarsboda 15 (HL, JR). Saaristosta: 8.5. DRA Vänä 20 (HKo, TLR, JLu ym) ja KOR Utö 25p (JHe), 13.5. KOR Jurmo 45p (JHe, AKa, PaL ym).

KIVITASKU *Oenanthe oenanthe* Ensimmäiset: 22.4. KEM Sjöfax 1 (AKu), 23.4. KOR Jurmo 4p (JHe, JVi) ja UUS Hanko 1p (PA, RLi). Määriä: 5.5. KOR Jurmo 21p (RB, RK, TiN), 7.5. UUS Hanko 20p/m (PA, RLi), 11.5. DRA Hammarsboda 30p (HL, JR) sekä 13.5. KOR Jurmo 40p (JHe, AKa, KR ym).

SEPELRASTAS *Turdus torquatus* Mainiot (vähintään) 44 lintua, joista suurin osa totutusti KOR Jurmossa ja Kemiön saarella. Havaintoja oli mukavasti myös sisämaasta. Muuton huippu ajoittuu vapun tienoihin, jolloin havaittiin yhteensä 16 eri yksilöä. Viimeinen KOR Utössä varsin myöhään. **Kemiönsaari+DRA Vänä (8)**: 27.4. DRA Lövä 1k ja Kasnäs 1k (JR) sekä Vänä 1k 2kv (Silvenius F, Seimola T ym), 30.4.-1.5. Vänä 1k (JTe, Varrela J), 1.5. DRA Högsåran th. 1k (HKo, Kormano A), KEM Elmdal 1k (HL, Oetken C, JR ym), VÄS Galtarbyviken

1k (JTa, HKo, Kormano A), 2.5. DRA Långnäs in th. 1k (JrL), 5.5. KEM Kvarnböle 1p (/TH, JKN). **KOR Jurmo (väh. 9):** 26.4. 1p1m (JHe, JNo, PT), 30.4. 2p (JNo), 1.5. 1k2n (EI, JNo, WV ym), 4.5. 1k p (RB, RK, TiN ym), 8.5. 3p: 1n reng. (RB, RK, TiN ym), 12.5. 1p (JHe, Pouttu P, KR ym). **KOR Utö (5):** 15.4. 1p (/TH, SS), 6.5. 1k p (JTi), 6.-9.5. 1n p (JHe), 17.5. 1k p (JTi), 8.6. 1.2kv kp (RM, JTi). **UUS Vekara (5):** 29.4. 3p (/TH, RVr), 8.5. 2p (MLE, RHe, RVr). **Muualta (14):** 21.4. UUS Pyhämaa Kankaro 1p (/TH, HP, RVr), 27.4. KAA Littoinen 1k (TT) ja TUR Rauvola 1p (/TH, Valtonen P), 1.5. NAU Kirjais 1k (/TH, TK, Oivukka M), PAR Attu kn (MD, JIN), PAR Dirfall 1n (MLa, KOP), PRN Kyyvärjäjärvi kn (/TH, MA) ja TUR Rauvola Puhdistamo 3 (Vihanto P, tieto/JHa). 3.5. PÖY Riihikoski 1p (/TH, Penttilä JP), SAU Lautkankare 1k (TN) ja TAI Kolkanaukko 1k (BG, TLR, HLo), 4.5. PAR Attu Västerwik 2p (BB) ja RYM Aasla 1n (LS), 5.5. PAI Saha 1k (TN, SA).

MUSTARASTAS *Turdus merula* Muuton alkua vaikea tulkita, mutta 9.3. PAR Attu 6p (KR, Tuomivuo J, Tanhuanpää M) ja RYM Aasla 6p (LS) ovat jo muuttohavaintoja. 20.3. PAR Sydmo 15p (MLa), KOR Jurmo 28.3. 50p (Kokkala L, Kosonen R) ja 5.4. 80p25m (Lehti P, Roering K, Stenroos A).

RÄKÄTTIRASTAS *Turdus pilaris* Kuten mustarastaalla, muuton alkamista vaikea sanoa, koska lintuja talvehtii. Muuton kulku: 28.3. KOR Jurmo 30p (Kokkala L, Kosonen R), (yhteismuuttopäivä) 26.4. DRA Lövä 261m (RM, WV, VK), KOR Jurmo 150 (JNo), TUR Hirvensalo Slalom 208m (HHu, RLi, PK ym), 4.5. KAA Tuorla 200p (JIN), 7.5. KOR Jurmo 300m (RB, RK, TiN ym) ja KOR Utö 200m (JHe).

LAULURASTAS *Turdus philomelos* Saapui maaliskun lopulla: 28.3. KOR Jurmo 7p (Kokkala L, Kosonen R), 31.3. VEH Tuomoinen 1p ja Lahdinko 1p (RVa). Hyviä muuttoja: 23.4. KOR Jurmo 55p45m (JHe, JVi), 26.4. DRA Lövä 96m (RM, VK, WV) ja KOR Jurmo 120p70m (JHe, JNo, PT), KOR Jurmossa vielä 1.5. 160p (EI, JNo, WV ym) ja 7.5. 30p70m (RB, RK, TiN ym).

PUNAKYLKIRASTAS *Turdus siliacus* Saapuminen laulurastaan lailla: 27.3. PÖY Auvainen 1p (MT), 28.3. KOR Jurmo 8p (Kokkala L, Kosonen R) ja PAR Attu 3 (MD). Näin se käy: 10.4. TUR Ruissalo Veneveistämö 50p (RLi), 23.4. KOR Jurmo 80 (JHe, JVi), 26.4. DRA Lövä 197m (RM, VK, WV) ja KOR Jurmo 100p200m (JHe, JNo, PT), Jurmossa vielä: 30.4. 50p100m (JNo) ja 1.5. 100 (EI, JNo, WV ym).

KULORASTAS *Turdus viscivorus* Maaliskuun puolella kahdeksan viscäi, ekat: 28.3. DRA Ekhamn (AKu, Kku, HL ym), PYH Rihtniemi 1Ä (RLi, HKo, JSi ym), 29.3. KOR Jurmo 1p1m (Kokkala L, Kosonen R). Ainoat yli kahden yksilön "massat": 26.4. DRA Lövä 9m (RM, VK, WV), 28.4. UUS Kemira 10 (PA, RLi) ja ylivoimaisesti paras määrä 7.5. KOR Jurmo 32m (RB, RK, TiN, RN).

RASTASLAJI *Turdus sp* Parhaita muuttoja: 22.4. KOR Jurmo 410 (JHe, JVi), 26.4. DRA Purunpää 281m (KR, AKa, MY), DRA Lövä 593m ja DRA Kasnäs 200p (RM, VK, WV), KOR Jurmo 1480m (JHe, JNo, PT) sekä TUR Hirvensalo Slalom 499m (HHu, RLi, PK ym).

PENSASSIRKKALINTU *Locustella naevia* Muuttohavaintoja vain KOR Jurmosta: 11.5. 1Ä, samalla kevään aikaisin, ja 12.5. 1 reng. (JHe, Pouttu P, KR) sekä 14.5. 1p (JHe, AKa, KR ym).

VIITASIRKKALINTU *Locustella fluviatilis* Kaksi ehti toukokuussa: 31.5. KEM Pedersä 1Ä (JTa) ja KII Kk 1Ä (JE).

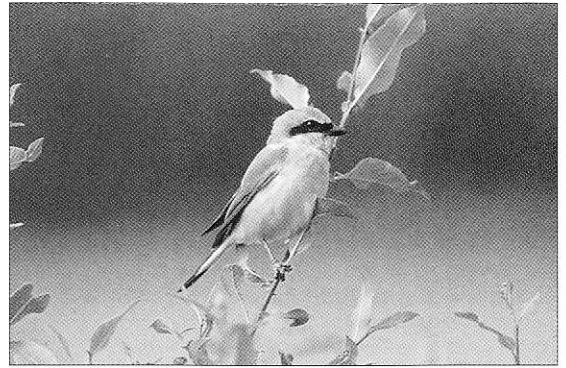
VIITAKERTTUNEN *Acrocephalus dumetorum* Vain yksi toukokuinen: 31.5. PAI Teurastamo 1Ä (MLE).

RUOKOKERTTUNEN *Acrocephalus schoenobaenus* Ensimmäiset 7.-8.5. KOR Utö 1p (JHe) ja 8.5. DRA Rövik 1Ä (HL).

LUHTAKERTTUNEN *Acrocephalus palustris* Ei kerääntymisiä, ensimmäiset: 21.5. TUR Ruissalo Marjaniemi 1Ä (HA) ja 22.5. NAU Seili 1Ä (HT).

RYTIKERTTUNEN *Acrocephalus scirpaceus* Ensimmäiset 6.5. VÄS Galtarby 1Ä (KR, Snu, HT), 7.5. RAI Raisionlahti 1Ä (HA), DRA Vänä 1p (HKI) sekä RYM Aasla 1Ä (LS). KOR Jurmon maksimit 5.6. 14p ja 7.6. 8p (PA, JG, JHe ym).

RASTASKERTTUNEN *Acrocephalus arundinaceus* Kaksi muuttohavainnoksi tulkittavaa tapausta: kevään ensimmäisenä 13.5. TUR Karhula 1Ä rengas jalassa, ei nähty myöhemmin (HHu, RLi, MN ym) sekä 10.6. KOR Utö 1Ä (SS).

Pikkulepinkäisen päämuutto oli heti toukokuun puolen välin jälkeen. Hannu Kormano.

KULTARINTA *Hippolais icterina* Ekat: 13.-14.5. KOR Jurmo 2p (JHe, AKa, KR ym), 14.5. PAI Paimionlahti Kinkka 1 (RVK, HJ), 15.5. TUR Ruissalo Rantatie 1Ä (JrL). KOR Jurmon huiput: 3.6. 5p ja 5.6. 8p (PA, JG, SKu ym).

KIRJOKERTTU *Sylvia nisoria* Kevään ensimmäistä havaintoa lukuunottamatta havainnot kesäkatsauksen puolella, kuten yölaulajistakin: 15.5. KOR Utö 1 oli takertunut kalaverkkoon (Willström I).

HERNEKERTTU *Sylvia curruca* Ensimmäisiä: 5.5. KOR Utö 1p (JHe), 7.5. KEM Sjöfax 1Ä (AKu, Kku), KOR Jurmo 2p (RB, RK, TiN ym), 8.5. PAR Petteby (MLa, KOP). Parempia määriä vain KOR Jurmossa: 12.5. 55p (JHe, Pouttu P, KR), 15.5. 95p (PA, AKa, PaL ym), 27.5. 80p (SKu, RLi, RN) ja 2.6. 15p (PA SKu, TaN).

PENSASKERTTU *Sylvia communis* Saapui samaan aikaan kuin hernekerttukin: 6.5. KOR Utö 1p (/TH, JTi), 7.5. KOR Jurmo 1p (RB, RK, TiN ym), KOR Utö 1p (JHe), 8.5. DRA Kaxskäla 1p (HL), TUR Varissuo 1 (JTa). KOR Jurmon vaatimattomia määriä: 12.5. 16 (JHe, Pouttu P, KR ym), 2.6. 20p (PA, SKu, TaN), 5.-8.6. 25p (PA, BB, JG ym).

LEHTOKERTTU *Sylvia borin* Hieman edellisiä myöhäisempi:

13.5. KOR Jurmo 4p (JHe, AKa, KR ym), 18.5. RYM Aasla 1Ä (LS) ja 19.5. RAI Raisionlahti 1Ä (JTa). Päämuutto toukokuun lopussa; KOR Jurmosta: 26.5. 30p, 27.5. 110p ja 28.5. 100p (SKu, RLi, RN), 6.6. vielä 50p (BB, JG, JHe ym).

MUSTAPÄÄKERTTU *Sylvia atricapilla* Huhtikuussa vain yksi, ekat: 28.4. KOR Jurmo 1k (JNo), 7.5. MIE Silakkari 1ä (RLi, JN, MeH ym). Huippuja KOR Jurmossa: 12.-13.5. 25p (JHe, AKa, KR ym), 5.6. 6p (PA, JG, SKu ym).

IDÄNUUNILINTU *Phylloscopus trochiloides* KOR Jurmossa ja Utössä yht. noin kuusi lintua: Jurmossa 2.6. 2Ä, 3.6. 3Ä ja 6.6. 1Ä (PA, SKu, JG, TaN, BB ym) ja Utössä 5.-8.6. 2p (RM, JTi) ja 10.6. 1p (SS). Näiden lisäksi yksi: 5.6. NAU Storharun 1 piiloteltti, kasviton ulkoluoto (JrL).

SIRITTÄJÄ *Phylloscopus sibilatrix* 7.5. yhdessä rysäyksessä kuudessa eri paikassa. KOR Jurmo ja Utö, Paimio, Parainen, Rymättylä ja Salo. 8.5. Kemiönsaarella yht. jo 10Ä (HL).

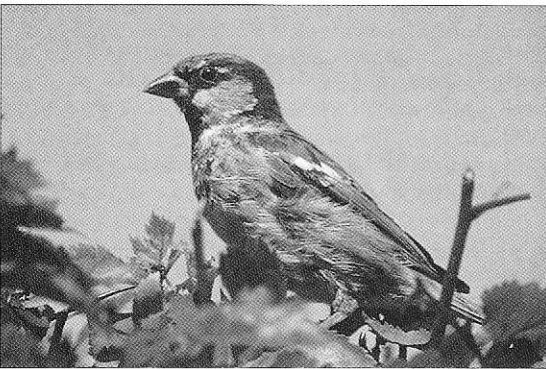
TILTALTTI *Phylloscopus collybita*

Ekat: 22.4. KOR Jurmo 4p (JHe, JVi), 24.4. DRA Vänö 1p (Silvenius F, Seimola T) ja UUS Arvassalo 1Ä (PA, RLi). KOR Jurmon huippu 30.4. 7p (JNo).

PAJULINTU *Phylloscopus trochilus* Ainoa huhtikuinen: 27.4. KOR Jurmo 1p (JHe, JNo, PT). Vappuna jō usealla taholla. KOR Jurmo huippulukuja: 13.-15.5. 200p (PA, JHe, AKa ym), 18.5. 150, lisäksi 250 uunilintu sp:tä (JHe, OK, PaL), 26.5. 700p 300m (SKu, RLi) ja 2.6. 60p (PA, SKu, TaN).

HIPPIÄINEN *Regulus regulus* Kevätmuuttajia KOR Jurmossa: 13.3. 2p ja 22.4. 350 (JHe, JVi) sekä 27.4. 150 (JHe, JNo, PT).

HARMAASIEPPO *Muscicapa striata* Ensimmäiset: 8.5. DRA Kasnäs 1p ja 9.5. PRN Latokartano 1p (HL). Suurimmat määrät KOR Jurmossa: 13.5. 55p (JHe, AKa, KR ym), 18.5. 30p 100m+PL sp 300m (JHe, OK, PaL) ja 5.6. 50p (PA, JG, SKu ym).

Varpusen hyvin harvat havainnot saaristossa kertovat sen muuttavan satunnaisesti. Hannu Korman.

PIKKUSIEPPO *Ficedula parva* Viidellä paikalla, yhteensä 15 yksilöä: KOR Utössä 10.5. 1k (JHe), 17.-18.5. 1n (JTi), 8.6. 1n-puk (RM, JTi), KOR Jurmossa 11.5. 1n-puk (Eerola E, Pouttu P, KR), 12.5. 1k (JHe, Pouttu P, KR), 17.5. 1n-puk (PA, JHe, PaL ym), 20.-22.5. 1n-puk (JHe, OK, HHi), 24.5. 2p (JHe, OK), 29.5. 2n-puk (SKu, RLi, JN ym), 2.6. 1k (PA, SKu, TaN), 3.6. 1n-puk (PA, JG, SKu ym), UUS Vekarassa 25.5. 1 2kv k Ä (PA, AoL, Tlr ym), HOU Berghamissa 26.5. 1p (/TH, AiL) sekä 28.5. TUR Ruissalo Marjaniemi 1n-puk p (JrL, JTa, HHu, MN).

KIRJOSIEPPO *Ficedula hypoleuca* Ekat: 27.4. TUR Erikvalla 1Ä (MN, HHu, PP) ja 29.4. MIE Mynäjoen suisto 1k (HKo). KOR Jurmossa: 8.5. 24p (RB, RK, TiN ym), 11.5. ja 15.5. 30p (KR, PA, AKa ym).

PYRSTÖTIAINEN *Aegithalos caudatus* Muutamia oikeita muuttohavaintoja: 14.-15.3. KOR Jurmo 1p (JHe, JVi), 29.3. PAR Lemlax Bollsta 6NE (SKu, RLi), 30.3. KOR Jurmo 11p (Kokkala L, Kosonen R), 5.4. TUR Hirvensalo Slalom 5E (SKu, RLi, WV), 2.5. PAR Lofsdaal 1p (KOP), 8.5. PAR Stortervo 2p (KOP) ja 10.5. PYH Rihtniemi 1ä (PA, TLb).

KUHANKEITTÄJÄ *Oriolus oriolus* Havaintoja vain KOR Jurmossa: 26.5. 1p (SKu, RLi) ja 1.6. 1k m N (SKu).

PIKKULEPINKÄINEN *Lanius collurio* Ensimmäisiä: 7.5. TUR Ruissalo Erstavik 1k (MN), 8.5. PAI Meltola 1k (MLE, RM) ja 9.5. PAR Granvik 1n (MLa). Päämuutto: 15.5. KOR Jurmo 40 (PA, AKa, PaL ym) ja 21.5. 30 (JHe, HHi, OK).

ISOLEPINKÄINEN *Lanius excubitor* Toukokuun puolella vielä seitsemän yksilöä, joista myöhäisimmät: 7.5. UUS Hanko 1 (PA, RLi), 8.5. DRA Överölmös 1p (HL) ja 10.5. LAI Pellot (PA, TLb).

NÄRHI *Garrulus glandarius* Ainoa mainittava: 26.4. TUR Hirvensalo Slalom 26m (HHu, RLi, PK ym).

NAAKKA *Corvus monedula* Muuttohavaintoja: 28.2. UUS Hanko a21m (PA), 1.3. MIE Aarlahti 150p (PA, RLi), 5.3. TUR Rauvola 90m (HHu, AKu, RLi ym), KOR Jurmo 30.3. 146m ja 31.3. 137m (Kokkala L, Kosonen R), SAL Halikonlahti 30.3. 250 ja 31.3. 230 (/HL, SS), 1.-16.4. VEH Tuomarla 250p ja 8.-16.4. VEH Lahdinko 420p (RVa).

MUSTAVARIS *Corvus frugilegus* Onko 19.2. PAR Keskuspuisto 1p (MLa) jo muuttaja? Seuraavat maaliskuussa: 1.3. UUS Hanko 1 (PA, RLi), 2.3. KEM Kk 1p (RLi, TLb) ja PÖY Auvainen 1m N (MT). Paras muutto 28.3. UUS Vasikkari 12m (OT). Viimeisiä: 31.5. TUR Muhkuri 1 2kv E ja 2.6. TUR Muhkuri 2 2kv p (EL), 5.6. SAL Halikonlahti 1ad (JE) ja 8.6. UUS Vasikkari 1 N (OT).

VARIS *Corvus corone cornix* Vähintään sadan muuttoja ilmoitettiin kymmenen, parhaat: 28.3. KOR Jurmo 250 (Kokkala L, Kosonen R), UUS Hanko 603m (PA), 30.3. KOR Jurmo 280 (Kokkala L, Kosonen R) ja ylivoimaisena 21.4. UUS Pyhämaa Kankaro 1100m (/TH, HP, RVr).

KORPPI *Corvus corax* Pari mainittavaa: 5.3. TUR Rauvola 8m (HHu, RLi, AKu ym), 15.3. MIE Silakkari 60m N (BG).

KOTTARAINEN *Sturnus vulgaris* Saapui jo helmikuussa: 25.2. PRN Ylönkylä 1p (TN) ja 28.2. PAR Malmen 2p (BB). Muuton kulkua TUR Topinojalta (JTa): 10.3. 35, 17.3. 90, 25.3. 110, 28.3. 300 sekä 5.4. 400. Muualta: 28.3. PAR Attu 75p (KOP), 5.4. PAR Ybbersnäs 100 (MD), 14.4. TUR Ävik 100 (JTa) ja 15.4. PAR Attu 100 (KOP). Lisäksi 26.4. VÄS Galtarby 1 osittain albiino yksilö (KR, AKa, MY).

VARPUNEN *Passer domesticus* Oikea muuttohavainto: 11.5. KOR Utö 1n (JHe).

PIKKUVARPUNEN *Passer montanus* Varpusen tapaan yksi havis: 23.4. KOR Utö 1m (JHe).

PEIPPO *Fringilla coelebs* Kolme ensimmäistä: 7.3. RYM Aasla 1 (LS), 8.3. PAR Petteby 2m N (MD) ja 9.3. PAI Paimionlahti 1m (MLE, RVk). Suurimpia kerääntymiä: 4.4. RYM Aasla 203 (LS), 12.4. MIE Mietoistenlahti 500 /TH, Kirjonen J, Nummenpää J), 26.4. TUR Slalom 176m (HHu, RLi, PK ym), 29.4. RYM Aasla 242 (LS), 7.5. KOR Utö 200p (JHe). KOR Jurmosta muuton kulkua: 30.3. 60 (Kokkala L, Kosonen R), 5.4. 450 ja 8.4. 350 (Lehti P, Roering K, Stenroos A), 26.4. 400 + PL sp 200m (JHe, JNo, PT) ja 2.5. 250 (El, JNo, WV ym).

JÄRRIPPEIPPO *Fringilla montifringilla* Ensimmäiset 23.3. LIE Ilmarinen 1 (JTa) ja 28.3. RYM Aasla 1 (LS), mutta jo 31.3. PAR Skräbböle 10p (MD). Yli sadan summia vain kolme: 7.5. KOR Jurmo 275 (RB, RK, TiN ym), KOR Utö 150 (JHe) ja PAI Paimionlahti 250m (RM). Viimeinen KOR Jurmo 7.6. 1p (BB, JG, JHe ym).

TIKLI *Carduelis carduelis* Saapui muiden *carduelisten* tavoin aivan maaliskuun alussa, hyvin vaatimattomia parvia ilmoitettiin: 9.3. TUR Hirvensalo Slalom 16 (HHu, SKu, RLi ym), 18.3. TUR Rauvola 10p (RM), 31.3. PAR Skräbböle 10p (MD) ja 6.4. MIE Mietoistenlahti 10 (JTa).

VIHERVARPUNEN *Carduelis spinus* Muuton aihetta vain KOR Jurmossa: 24.4. 55 (JHe, JVi), 4.5. 90 (RB, RK, TiN) ja 1.6. 50 (SKu, JJN, TaN).

HEMPPO *Carduelis cannabina* Vain kolme yli kymmenen satsia: 4.4. KAA Kuusistonlahti 20 (JTa), 13.4. MIE Aarlahi a30p (PK, RM, WV ym) ja 11.5. KOR Utö 3p10m (JHe).

VUORIHEMPPO *Carduelis flavirostris* Yhteensä 35, mikäli kaikki eri yksilöitä. Säännöllisemmin UUS Hankossa: 28.3. 6 hetken p, 8.4. 8p, 16.4. 2p, 19.4. 1p sekä 8.5. 1m N (PA, RLi, JSi). Muualta: 4.4. RYM Aasla 7 (LS), 12.4. MIE Mietoistenlahti 1 (/TH, Kirjonen J, Nummenpää J), 16.4. RYM Aasla 2 (LS), 26.4. VÄS Kalkholmen 1 (HL), 28.4. UUS Vasikkari 4m (OT) ja 8.5. UUS Vasikkari 2m NW (JTe, OT).

URPIAINEN *Carduelis flammea* Varsin vaatimaton urpiaiskevät, parhaat lukemat: 29.3. PYH Rihtniemi 45m (TS) ja 31.3. KOR Jurmo 15m (Kokkala L, Kosonen R). Kesäkuisia vielä kolme: KOR Jurmo 1.-2.6. 1p ja 5.6. 1m (PA, JG, SKu, TaN) sekä 4.6. UUS Vasikkari 1m E (OT).

TUNDRAURPIAINEN *Carduelis hornemanni* Havaintoja vain UUS Hankosta: 15.3. 2p, 20.3. 1p ja 27.-28.3. 1p (PA).

PUNAVARPUNEN *Carpodacus erythrinus* Ensimmäiset 14.5. DRA Taalintehdas 1p ä (RP), 15.5. KOR Jurmo 1m (PA, AKa, PaL ym). Summia vain KOR Jurmosta: 21.5. 17m (JHe, HHi, OK), 28.5. 35p (SKu, RLi, RN ym), 5.6. 5p10m (PA, JG, SKu).

TAVIOKUURNA *Pinicola enucleator* Ainoa 28.3. RYM Aasla 1 (LS).

PUNATULKKU *Pyrrhula pyrrhula* Yli viiden linnun 'massat': 22.4. KOR Jurmo 20 (JHe, JVi) ja 10.5. KOR Utö 21 (JHe).

NOKKAVARPUNEN *Coccothraustes coccothraustes* Runsas esiintyminen, yhteensä vähintään 45 eri yksilöä. Kaikki havainnot: **DRA Vänö (2)**: 30.4. 1p (JTe, Varrela J), 8.5. 1p (HKI, HKo, JLu ym), **KOR Jurmo (20)**: 22.4. 1m (JHe, JVi), 26.4. 1m (JHe, JNo, PT), 27.-29.4. 2n reng. (JNo, JHe, PT), 6.-8.5. kn p; k reng.

(RB, RK, TiN ym), 10.5. 2p ja 11.5. 1m (Eerola E, Pouttu P, KR), 13.5. 1p (JHe, AKa, KR ym), 15.5. 2p1m (PA, AKa, PaL ym), 17.5. 2m (PA, JHe, PaL ym), 19.5. 1p ja 24.5. 2m (JHe, OK) selä 7.-8.6. 2p (BB, JG, JHe ym). **KOR Utö (9)**: 15.4. 1p (/TH, SS), 4.-10.5. väh. 7 (JHe, JTi) sekä 18.5. 1p (JTi). **Muualta (14)**: 25.4. RYM Aasla kn (Saarinen J), 27.4. KOR Wattkast 1p (RN), 28.4. HOU Hyppäinen 2 (KR), TUR Rauvola 1ä (AKu), 1.5. SAL Rajakatu 1 (/Vihko, Aarnio A), 2.5. DRA Hammarsboda 1Ä (JrL), 3.5. KEM Sjöfax 2 (AKu, KKu), 6.5. VÄS Galtarby 1m (KR, SNU, HT), 7.5. DRA Ekhamn 1 (AKu, KKu), 8.5. KEM Vestlax 1p (HL), 14.5. UUS Hanko 1 (PA, JVi).

LAPINSIRKKU *Calcarius lapponicus* Kolme maaliskuista: 29.3. UUS Vasikkari klähti N (JTe, OT), 30.3. SAL Halikonlahti 1m (/HL, SS) ja 31.3. PAI Paimionlahti 1m (VVi). Näiden lisäksi vain viisi yksittäistä. Kuitenkin pari mukavaa kerääntymää: 12.4. MIE Mietoistenlahti 25 (/TH, Kirjonen J, Nummenpää J), 13.4. MIE Silakkari 7m (RLi, RM, PK ym) sekä 7.5. UUS Hanko 60p/m (PA, RLi).

PULMUNEN *Plectrophenax nivalis* Kevätmuuttoa helmikuun lopussa: 20.2. RYM Aasla 5m (LS), 23.2. MIE Kaulakko 6m (HKo, RLu). Suurimpia kerääntymiä: 29.3. PÖY Auvainen 41p (MT), 31.3. PAI Paimionlahti 45 (RVk, HJ), 6.4. VEH Tuomarla 90p (RVa), 8.4. ja 16.4. UUS Hanko 40p (PA, RLi), 10.4. SAL Halikonlahti 33m (JR). Viimeinen: 5.5. UUS Hanko 1p (PA).

KELTASIRKKU *Emberiza citrinella* Muuttoa havaittavissa ainakin yhdestä havainnosta: 5.4. KOR Jurmo 20p5m (Lehti P, Roering K, Stenroos A).

PELTOSIRKKU *Emberiza hortulana* Yksi ehti ennen vappua: 30.4. DRA Vänö 1p (JTe). Määriä: 8.5. DRA Vänö 8p+m (HKI, HKo, TLR ym), 11.5. KOR Utö 5p10m (JHe), 17.5. KOR Jurmo 7p6m (PA, JHe, PaL ym).

POHJANSIRKKU *Emberiza rustica* Kaikki havainnot, 22 pohjansirkkua (ja 3 tsik-sirkkua): 26.4. PYH Rihtniemi 1m (JSi), TUR Slalom 1N (HHu, PK, RLi ym), 27.4. PAR Petteby 1k p (MLa), PYH Rihtniemi 3m N (TS), 29.4. UUS Vekara jo 7p (/TH, RVr), 1.5. DRA Vänö 1k p (JTe), 3.5. PAR Petteby 1k p (MLa), 4.-8.5. KOR Jurmo 4p (RB, RK, TiN ym), 8.5. DRA Vänö 1 (HKI), 10.5. UUS Lyökki 1NE (JJN, RLi, PK) sekä 11.5. KOR Utö 1k p (JHe). Lisäksi tsik-sirkkua *Emb r/p/a*: 23.4. PYH Rihtniemi 1m N (TS), 7.5. PAI Paimionlahti 1m (RM) ja 8.5. DRA Vänö 1m (HKo, TLR, JLu ym).

PAJUSIRKKU *Emberiza schoeniclus* Tuli heti maaliskuun alussa: 1.3. KEM Strömöla 1ä (AKu) ja KOR Jurmo 1k (SeK). Yli kymmenen summat: KOR Jurmo 5.4. 16p ja 8.4. 20p (Lehti P, Roering K, Stenroos A), 7.4. TUR Friskala 20p (RM, WV), 7.-11.5. KOR Utö 25p (JHe).

Korjauksia

Ukulissa 2/1997, artikkelissa "TLY:n alueen kesä-katsaus 1993", oli seuraavat virheet: luhtahuitin kohdalla olevat 23.4.-9.6. RYM Paskalahti 3 reiviiriä koskivat luhtakanot. Näinollen luhtakanareviirejä oli kyseisenä vuonna <37 ja luhtahuitteja vastaavasti 19 reiviiriä. Samassa katsauksessa peukaloinen 19.6. Korpoo Utö Rödskäriässä ei ollut vankina majakassa vaan "loistossa".

Niittysuohaukka, 1kv naaras. Tom Lindroos. 15.9. 1996, Laitila.

Harvinaisuudet Varsinais-Suomessa 1996

Tapio Aalto ja Jyrki Normaja

Katsauksessa on vuonna 1996 havaittujen RK-lajien perässä kaksi lukua: ensimmäinen kertoo Varsinais-Suomesta hyväksytyjen ja jälkimmäinen koko maasta vuonna 1996 hyväksytyjen yksilömäärän.

Uutena lajina alueellemme havaittiin Suomen neljäs aavikkotylli. Maalle uutena rotuna hyväksyttiin pilkkasiiven itäisen stejnegeri-rodun lintu.

Aikaisemmilta vuosilta uusina lajeina maakunnalle hyväksyttiin pikkukultarinta (1994) ja myrskylintu (1995). Lajilistasta poistetaan uusintakäsittelyssä hylätty havainto maamme toisesta tundrakirvisestä. Varsinais-Suomen lajimääräksi vuoden 1996 lopussa vakiintuu siis 348.

Muutoksia lajilistoissa

Nyt esitettävässä RK:n tarkastamien lajien listassa havainnot lampiviklosta, riuttatiirasta ja virtavästäräkistä tarkastaa vuodesta 1994 alkaen ARK.

Lisäksi vuoden 1997 alusta ARK:n tarkastettaviksi ovat siirtyneet havainnot jalohaikarasta, niittysuohaukasta, punajalkahaukasta, tuntu-rihaukasta, pikkuhuitista ja sini-pyrstöstä.

Katsauksen ARK-lajeista 1.1.1997 alkaen ei tarkasteta havaintoja etelänkiislasta eikä sepehrastaasta. Lisäksi vuoden 1998 alusta ARK ei tarkasta enää havaintoja jääkuikalajista, pikku-uikusta, muuttohaukasta, soidinäntelevästä viiriäisestä, keräkurmitsasta, heinäkurpasta, isolokista, eikä pikkutiirasta.

Kaikki havainnot em. lajeista kerätään siis TLY:n havaintoarkistoon. Fenologisesti poikkeukselliset havainnot (kuten klassinen esimerkki, talvihavainto selkälökista) mistä tahansa lajista tarkastetaan!

Katsauksen havaintoja käsiteltäessä ARK:n kokoonpano oli Tapio Aalto (pj), Jyrki Normaja (siht.), Pekka Alho, Hannu Kormanen, Jukka J. Nurmi, Janne Riihimäki ja William Velmala.

Rariteettikomitean hyväksymät havainnot

MYRSKYLINTU *Fulmarus glacialis*

9.2.1995 Kustavi 60° 51' N 20° 47' E (Jan-Erik Bruun).

Lintu seuraili merentutkimusalus m/s Arandaa avomerellä. Uusi laji maakunnalle!

JALOHAIKARA *Egretta alba* 1:11

1.9. Raisio, Raisionlahti 1 (Esa Karhilahti, Seppo Kallio ym). **2.-28.9.** Turku, Friskalanlahti 1 (Rurik Baarman ym).

Havaintojen tulkitaan koskevan samaa yksilöä. Koko maassa havaittiin 11 yksilöä, mikä on yhtä paljon kuin ennätysvuonna 1995. Jalohaikarahavainnot tarkistaa vuoden 1997 alusta ARK.

RUOSTESORSA *Tadorna ferruginea*

10.9.1995 Korppoo, Jurmo lähti

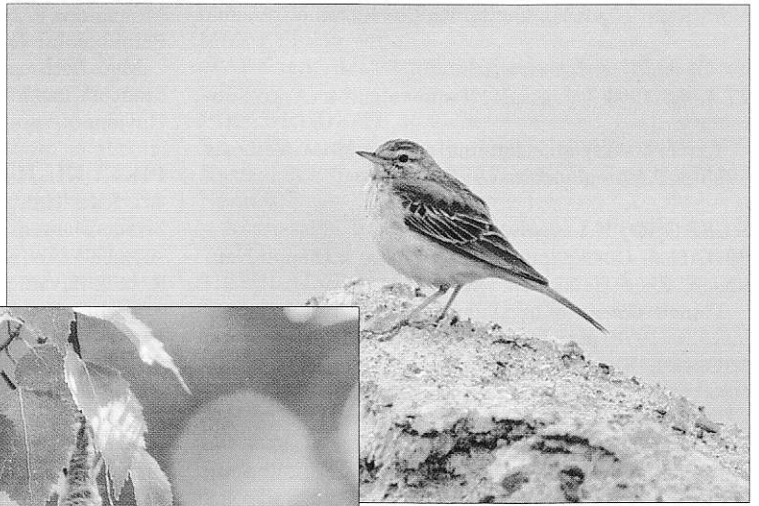

Arosuohaukkoja havaittiin alueellamme viisi yksilöä. Tässä Paraisten 1kv lintu, jota monet bongaritkin pääsivät ihailemaan. Henry Lehto. Syyskuu 1996.

Keräkurmitsoja on viime vuosina onnistuttu löytämään muualtakin kuin Korppoon Jurmosta. Tom Lindroos. Syyskuu 1996, Laitila.

Nummikirvinen, koiras, piti Kiikalassa reviiriä reilun kahden viikon ajan.
Tom Lindroos. Heinäkuu 1996, Kiikala.

Pussitaisen pesintäyritys Turussa kuului kevään ja kesän mielenkiintoisimpiin havaintoihin alueeltamme.

Pansiossa havaittiin sekä koiras että naaras yksilö, mutta pesintä ei onnistunut, vaikka pesäkin rakennettiin valmiiksi.

Henry Lehto. Elokuu 1996, Turku.

Isokirvishavaintoja tulee alueeltamme vuosittain useita. Tässä Turun Pansion yksilö, joka rengastettiin. Tapani Numminen. Lokakuu 1996, Turku.

NW (Rami Lindroos, Seppo Kallio, Juhani Virtanen).

TAVI *Anas crecca carolinensis*

27.4.-4.5.1991 Taivassalo, Rantalalanlahti k (Asko Suoranta ym).

Tämän lisäksi alueeltamme on havainnot Jurmosta 1990 ja Paimionlahdelta 1995.

RUSKOSOTKA *Aythya nyroca* 1:1

30.4.-11.5. Uusikaupunki, Kuiviraumo k (Seppo Neuvonen, Risto Heikkinen ym).

Toinen havainto maakunnastamme. Edellinen on 9.-14.3. 1978 pariskunta Rauvolanlahdella ja Turun satamassa. Rymättylän havainto vuodelta 1972 on uusintakäsittelyssä hylätty.

PIKKKASIIPI *Melanitta fusca stejnegeri* 1:1

27.5.-8.6. Kemiö, Smedaböle ad k (Sture Lindholm).

Ensimmäinen havainto läntiseltä palearktiselta alueelta. Lintu takertui kalaverkkoon, mutta selvisi hengissä.

KÄÄRMEKOTKA *Circaetus gallicus* 1:4

21.5. Kemiö, Kalkkila N (Sture Lindholm).

Varsinais-Suomen ainoa aikaisempi havainto on vuodelta 1986 Paimionlahdelta.

AROSUOHAUKKA *Circus macrourus* 5:16

26.8. Västanfjärd, Östanå 1kv k (Hannu Kormano).

30.8. Parainen, Lemlax 1kv n (Jorma Tenovuo) ja **1.-3.9.** 1kv n (Tom Lindroos, Tomi Kaijanen, Mikko Oivukka ym). **31.8.** Pyhäranta, Rihtniemi +1kv k S (Tom Lindbom, Petri Helminen, Markku ja Tapani Santamaa ym). **3.9.** Turku, Friskalanlahti 1kv SSE (Tom Lindroos, Erkki Hellman, Anssi ja Jorma Hurme). **6.9.** Dragsfjärd, Lövä 1kv WSW (Mikael Nordström, Rasmus Mäki).

Koko maassa ennätyskellisen runsas (16 yksilöä). Syysliikehdintä toi myös Varsinais-Suomeen poikkeuksellisen paljon arosuohaukkoja.

NIITYSUOHAUKKA *Circus pygargus* 19:60

6.-7.5. Paimio, Paimionlahti +2kv k (Tapani Numminen, Kari Salonen, Raino Suni). **7.5.-n. 16.8.** Varsinais-Suomi +2kv kn ja 3 juv (Tom Lindroos, Hannu Kormano, Jukka Sillanpää ym). **9.5.** Muurla, Yltjärvi +2kv k (Reijo Vikman, Kai Mantere, Raino Suni). **19.5.** Kemiö, Pederså +2kv k SE (Tuomas Lukkarinen). **2.6.** Parainen, Lielax +2kv n NE (Jorma ja Matias Tenovuo). **14.7.** Paimio, Paimionlahti +2kv k (Matti Lempiäinen). **12.8.** Mietoinen, Mynälahti 1kv (Jukka Sillanpää, Raimo Heinonen). **13.8.** Mietoinen, Mynälahti +1kv n S (Tom Lindroos). **15.8.** Parainen, Petteby 1kv (Kaj-Ove Pettersson, Anders Öhman). **19.8.** Sauvo, Tapilanlahti 1kv (Teemu Lehtiniemi). **22.-23.8.** Korppoo, Utö 1kv (Jorma Hannu, Jouni Rautanen). **23.8.** Paimio, Paimionlahti 1kv N (Kimmo Kuusisto, Ari Kuusela). **1.9.** Kustavi, Vikatmaa +1kv n SE (Matti Lempiäinen). **14.-15.9.** Laitila, Salo 1kv n (Tom Lindroos, Henry Lehto, Hannu Kormano ym). **19.-25.9.** Laitila, keskusta 1kv n (Hannu Kormano, Tom Lindroos, Jouko Lundén ym).

20.9.1994 Paimio, Paimionlahti 1kv (Rasmus Mäki ym). **6.5.1995** Mietoinen, Mynälahti +2kv k lähti NW (Hannu Klemola, Rurik Baarman ym). **28.5.1995** Lemu,

Monnoinen +2kv k (Jaakko Wessman). **4.9.1995** Paimio, Paimionlahti 1kv (Hannu Klemola).

Myös niittysuohaukalla esiintyminen oli runsas. Pesintä onnistui maakunnassamme toista vuotta peräkkäin. Havainnot vuodesta 1997 alkaen tarkastaa ARK.

PIKKUKILJUKOTKA *Aquila pomarina* 2:6

4.5. Salo, Halikonlahti subad (Kari Soilevaara, Petteri Sirva, Markus Varesvuo). **9.5.** Paimio, Paimionlahti subad/ad NW (Jarmo Laine).

8. ja 9. havainto alueeltamme.

PUNAJALKAHAUKKA *Falco vespertinus* 20:99

5.5. Dragsfjärd, Hammarsboda +2kv k NNW (Markku Harmanen). **5.5.** Dragsfjärd, Kasnäs +2kv k (Tomi Kaijanen, Mikko Oivukka, Paavo Sallinen). **11.5.** Dragsfjärd, Björkboda +2kv k (Jarmo Laine, Markku Harmanen, Sture Lindholm ym). **12.5.** Dragsfjärd, Nötholm +2kv k N (Mauri Rautkari). **18.-21.5.** Kaarina, Voivala +2kv k (Ikka Laitinen ym). **27.5.** Sauvo, Uusikylä n (Vesa Multala). **24.8.** Dragsfjärd, Björkboda 1kv NNW (Jarmo Laine). **24.8.** Paimio, Paimionlahti 1kv N (Ari Kuusela, Henry Lehto, Reijo Vikman). **24.8.** Kemiö, Skeppsholmen 1kv S (Henrik Lindholm). **25.8.** Perniö, Laukka 1kv (Tuomas Lukkarinen). **25.8.-1.9.** Västanfjärd, Galtarbyviken 1kv (Henrik Lindholm, Hannu Klemola, Ari Kuusela ym). **27.8.** Dragsfjärd, Vänä 1kv (Eero Haapanen). **28.8.** Parainen, Lemlax 1kv (Rami Lindroos, Sampo Kunttu). **31.8.** Parainen, Attu 1kv S (Rasmus Mäki). **31.8.** Kustavi, Viherlahti 1kv (Matti Lempiäinen). **31.8.-1.9.** Mietoinen, Mynälahti 1kv (Jukka Sillanpää, Pekka Lehti, Veli-Matti Suominen). **1.9.** Kiikala, Omenajärvi 2 1kv (Henry ja Harry Lehto, Arje Keskinen). **1.9.** Kemiö, Helgebåda 1kv (Tom Lindroos, Hannu Kormano, Tapani Missonen). **1.9.** Laitila, Otajärvi 1kv (Teemu Lehtiniemi, Tapio Aalto, Soili Leveelahti ym).

Pesimäkauden jälkeinen liikehdintä ulottui poikkeuksellisen voimakkaana maahamme asti. Bongariliiton järjestämän pinnarallin aikaan Virossa havaitun, lähinnä nuorten lintujen, invaasion rippeitä nähtiin muutamaa päivää myöhemmin eteläisimmässä Suomessa. Havaintojen keskittyminen Kemiönsaaren suunnalle on ymmärrettävää, koska useimmat vesparit Virossa havaittiin Spithamin niemellä maan luoteiskolkassa (Cairenius 1997). Vuodesta 1997 alkaen laji kuuluu ARK:n tarkastettavien joukkoon.

TUNTURIHAUKKA *Falco rusticolus*

14.-15.10.1989 Korppoo, Utö 1kv (Tarmo Nurmi, Pasi Laaksonen, Ari Rivasto).

Vuodesta 1997 alkaen laji kuuluu ARK:n tarkastettavien joukkoon.

PIKKUHUITTI *Porzana parva* 2:4

19.5.-3.6. Laitila, Otajärvi k Ä ja 3.6. myös n Ä (Tapio Aalto, Soili Leveelahti, Tapani Santamaa).

Vuoden 1997 alusta havainnot lajista tarkastaa ARK.

AAVIKKOTYLLI *Charadrius leschenaultii* 1:1

22.6. Korppoo, Jurmo lähti W (Esa Lehikoinen).

Ensimmäinen havainto Varsinais-Suomesta ja neljäs maastamme. Lisäksi Suomesta on kaksi havaintoa aavikko/ylänkötyllistä. Joulun sijaan Jurmossa kannattaa

viettää juhannus!

SIPERIANKURMITSA *Pluvialis fulva* 1:50

2.10. Turku, Vuoksenniska 1kv lähti W (Tom Lindroos, Tapani Numminen).

17.7.1995 Korppoo, Jurmo +1kv (Rudin ja Håkan Nordling).

Syksyn 1996 ehdoton tähtilaji punajalkahaukan ohella oli siperiankurmitsa. Määritettyjä tai siperian-/amerikankurmitsaksi jääneitä havaintoja tehtiin maassamme peräti 50 yksilöstä, mikä kolminkertaisti Suomessa kaikkina aikoina havaittujen yksilöiden määrän! Varsinais-Suomi jäi jostakin tuntemattomasta syystä lähes paitsi tästä invaasiosta, vaikka maakunnan yhteensä kolmen aarin suuruiset kahlaajalietteet tsekattiin tarkasti. Lajinimen jälkeen esitetyt lukumäärät sisältävät myös siperian/amerikankurmitsa -havainnot.

SIPERIAN-/AMERIKANKURMITSA *Pluvialis fulva/dominica*

8.9. Kaarina, Kuusistolahti 1kv SW (Jorma Tenovuo).

2.8.1993 Korppoo, Jurmo 2 +1kv (Jukka Grönlund, Matti Pajunen).

TUNDRA-/RÄMEKURPPELO *Limnodromus scolopaceus/griseus* 2:2

24.8. Dragsfjärd, Lövä 2ad SW (Henrik Lindholm).

Varsinais-Suomesta on lisäksi havainto määritetystä tundurakurppelosta: maamme ensimmäinen nähtiin Jurmossa 15.5.1980.

LAMPIVIKLO *Tringa stagnatilis*

30.5.1991 Salo, Halikonlahti 1 (William Velmala, Jouni Kiviranta, Kari Salonen). **5.8.1993** Korppoo, Jurmo +1kv (Jukka Grönlund, Matti Pajunen).

ARK tarkistaa lampiviklohavainnot 1.1. 1994 alkaen.

RIUTTATIIRA *Sterna sandvicensis*

6.7.1991 Korppoo, Utö 2 +1kv vp S (William Velmala, Antti Kause, Sampo Laukkanen ym). **21.5.1993** Korp-

poo, Utö 2 SE (William Velmala, Mikael Nordström, Mikko Ylitalo ym).

ARK tarkastaa riuttatiirahavainnot 1.1. 1994 alkaen.

PIKKURUOKKI *Alle alle*

3.2.1988 Korppoo, Utö tp (Seppo Sällylä). **19.11.1995** Kustavi, Kaurissalo tp (Jouni Nieminen, ilmoitti Maarit Nermes).

Kaurissalon lintu löytyi kuolleena kalaverkosta.

MEHILÄISSYÖJÄ *Merops apiaster* 4:6

14.5. Parainen, Petteby 4 N (Markku Laurén).

LYHYTVARVASKIURU *Calandrella brachydactyla* 4:8

8.-9.5. Uusikaupunki, Hanko 1 (Pekka Alho, Jyrki Lausamo, Juhani Virtanen). **9.5.** Korppoo, Utö 1 (Jorma Hannu, Jouni Rautanen). **14.-17.5.** Uusikaupunki, Hanko 1 (Pekka Alho, Arto Lehtinen ym). **14.-30.11.** Turku, Pansio 1 (Ari Kuusela, Kimmo Kuusisto, Tapani Numminen).

22.-23.4.1995 Korppoo, Utö 1 (Jorma Hannu, Jouni Rautanen). **6.5.1995** Uusikaupunki, Hanko 1 (Jukka Sillanpää, Pekka Alho, Petri Helminen ym).

NUMMIKIRVINEN *Anthus campestris* 1:3

27.6.-13.7. Kiikala, Saarenkylä k Ä (Tom Lindroos, Heikki Nurmi ym).

SITRUUNAVÄSTÄRÄKKI *Motacilla citreola* 3:11

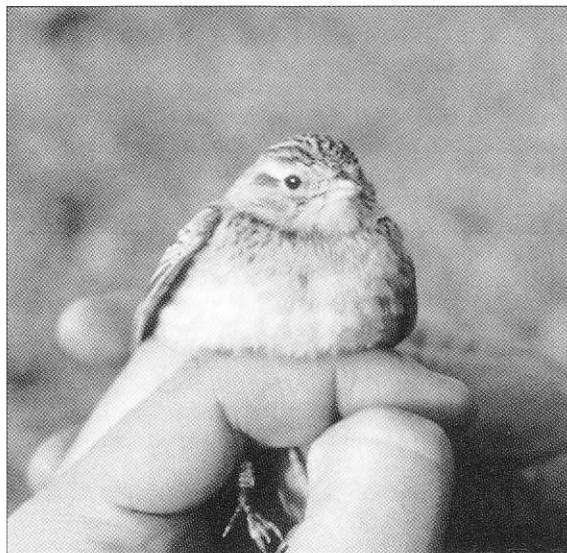
1.5. Paimio, Puhdistamo k (Pekka Toola, Jorma Hellsten). **7.-11.5.** Paimio, puhdistamo k (Hannu Huhtinen ym). **20.-22.8.** Paimio, puhdistamo +1kv (Rasmus Mäki ym).

Havaintojen on tulkittu koskevan eri yksilöitä.

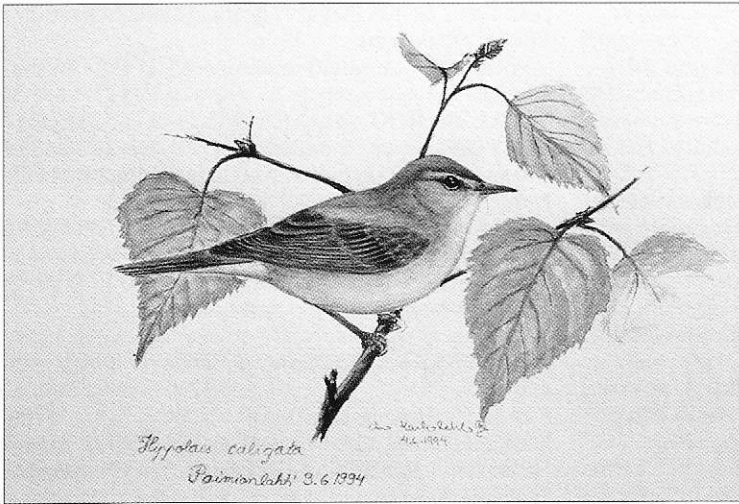
VIRTAVÄSTÄRÄKKI *Motacilla cinerea*

1.12.1993 Kustavi, Laupunen 1 (Asko Suoranta).

Toinen talvihavainto maakunnastamme, edellinen joulukuussa 1992 Ruissalossa.

Uudenkaupungin Hangossa on tavattu lyhytvarvaskiuruja viimeisten vuosien aikana useampaan otteeseen. Tässä vuoden 1996 söpöläiset. Pekka Alho. 9.5. ja 14.5. 1996.

Pikkukultarinta Paimionlahdella 3.6. 1994. Maalaus Ari Karhilahti.

MUSTAPÄÄTASKU *Saxicola torquata* 1:4

3.10. Pyhäranta, Rihtniemi n-puk maura (Markku Santamaa, Hannu Klemola, Ari Kuusela ym).
Vuoden ainoa syyshavainto maastamme.

7.5.1993 Korppoo, Utö k (Kalle Rainio). **14.10.1994** Dragsfjärd, Purunpää n-puk maura (Markku Harmanen, Jouni Tittonen ym).

PIKKUKULTARINTA *Hippolais caligata*

3.6.1994 Paimio, Paimionlahti Ä (Matti Lempiäinen ym).

Uusi laji maakunnalle!

RUSKOUUNILINTU *Phylloscopus fuscatus*

10.10.1995 Kaarina, Rauvolanlahti 1kv (Teemu Lehiniemi, Marko Jaale, Kalle Rainio ym).

Saatiin euro-afrikka pyynneissä keskeltä ruovikkoa, johon taas rengastuksen jälkeen katosi.

TILTALTTI *Phylloscopus collybita tristis* 3:3

23.9. Halikko, Halikonlahti 2 (Tapani Numminen, Raino Suni). **12.10.** Korppoo, Jurmo 1kv (Tom ja Leo Lindroos, Jouko Lundén, Tapani Missonen ym).

SEPELSIEPPO *Ficedula albicollis* 1:3

8.6. Mietoinen, Saaren kartano 2kv k (Jukka Sillanpää, Timo Elovaara).

23.5.1989 Korppoo, Utö k (Tarmo Nurmi, Pasi Laaksonen). **6.5.1990** Nauvo, Boskär k (Seppo Sällylä).

PUSSITIAINEN *Remiz pendulinus* 1:5

18.5.-3.6. Turku, Pansio kn (Jukka Kivelä, Erkki Hellman, Arvi Uotila ym).

Pari yritti pesintää, mutta epäonnistui.

MUSTAOTSALPINKÄINEN *Lanius minor* 1:5

1.6. Korppoo, Jurmo 1 (Jari Helstola, Pekka Alho, Tom Lindbom ym).

16.-21.7.1992 Dragsfjärd, Björkboda 1 (William Velmala, Markku Harmanen, Hanna Järvinen ym).

4.6.1995 Korppoo, Jurmo 1 (Seppo Sällylä, Jouni Nummenpää, Matti Lahti ym).

PUNAKOTTARAINEN *Sturnus roseus* 1:4

5.6. Korppoo, Utö 1 (Ilari E. Säaksjärvi, Brita Willström). **5.6.** Korppoo, Jurmo lähti S/SW (Jari Helstola, Tapio Aalto, Jukka Grönlund ym).

Havaintojen on tulkittu koskevan samaa lintua.

MUSTAPÄÄSIRKKU *Emberiza melanocephala*

4.6.1990 Korppoo, Utö k (Seppo Sällylä, Kari Ruuskanen).

KUPARIVIUHKASORSA *Oxyura jamaicensis*

10.-19.6. Salo, Halikonlahti k (Jouko Lundén ym).

Tulkittu karkulaiseksi.

RK:n hylkäämät havainnot:

VÄLIMERENLIITÄJÄ *Calonectris diomedea*
8.10.1995 Pyhäranta, Rihtniemi SSW.

SUULA *Sula bassana*
syksy 1980 Vehmaa, Tuomoinen ad S.

RUSKOSOTKA *Aythya nyroca*
12.8.1972 Rymättylä, Aasla.
Havainto on aiemmin hyväksytty.

KÄÄRMEKOTKA *Circaetus gallicus*
9.9.1995 Vehmaa, Tuomoinen NE/N/NW/E.

AROSUOHAUKKA *Circus macrourus*
20.9. Vehmaa, Tuomoinen ad k W.
17.9.1995 Vehmaa, Tuomoinen k NNW.

PIKKUKILJUKOTKA *Aquila pomarina*
12.5. Parainen, Ljusudda ad SSW.

KILJUKOTKA *Aquila clanga*
29.6. Parainen, Kuggö ad.

KEISARIKOTKA *Aquila heliaca*
26.5. Kustavi, Vikatmaa 2-3 kv E/ENE.

TÖYHTÖKIURU *Galerida cristata*
15.10.1988 Kustavi, Laupunen S. **30.5.1995** Vehmaa, Tuomoinen W.

NUMMIKIRVINEN *Anthus campestris*
21.9.1995 Korppoo, Jurmo 1kv.

TUNDRAKIRVINEN *Anthus gustavi*
19.5.1973 Uusikaupunki, Edväinen.
Havainto on aiemmin hyväksytty.

PIKKUKULTARINTA *Hippolais caligata*
22.5. Korppoo, Utö.

KASHMIRINUUNILINTU *Phylloscopus humei*
27.10. Korppoo, Utö.

Alueriteettikomitean hyväksymät havainnot

JÄÄKUIKKALAJI *Gavia adamsii/immer*

14.5. Parainen, Mattholmsfladan jp NE/NW (Rasmus Mäki, Ville Kirstilä).

Vuoden 1998 alusta ARK ei tarkasta havaintoja määrittämättömistä jää-/amerikanjääkuuksista.

PIKKU-UIKKU *Tachybaptus ruficollis*

17.9. Paimio, Paimionlahti 1 (Tapani Numminen, Ari Kuusela, Raino Suni). 6.-10.10. Kaarina, Littoistenjärvi 1 (Kalle Rainio, Heikki Tuominen). 23.10. Yläne, Pyhäjärvi 1 (Jyrki Normaja, Henrik Lindholm).

Vuoden 1998 alusta ARK ei tarkasta havaintoja pikkuiukusta.

MUSTAHAIKARA *Ciconia nigra*

2.5. Dragsfjärd, Kasnäs ad N (Arno Lipsanen, Tomas Björkroth).

1.5.1989 Kaarina, Sauhuvuori N (Kimmo Kuusisto).

LYHYTNOKKAHANHI *Anser brachyrhynchus*

24.-27.4. Kemiö, Sjölag 1 (Jyrki Normaja). 5.5. Kiikala, Omenajärvi 1 (Jyrki Erikäinen). 16.5. Salo, Halikonlahti 1 (Tom Lindroos, Markku Huhta-Koivisto). 1.6. Korppoo, Jurmo 1 (Jari Helstola, Tom Lindbom, Tarmo Nurmi). 29.9. Uusikaupunki, Liesluoto 1 SSE (Jyrki Normaja, Tapio Aalto, Esa Lehikoinen, Soili Leveelahti).

Kesähavainto on poikkeuksellinen. Syyslintujakin on nähty alueellamme alle kymmenen.

HAARAHAUKKA *Milvus migrans*

23.6. Uusikaupunki, kaatopaikka 2kv (Pekka Alho, Tom Lindbom, Juhani Virtanen). 30.6. Mietoinen, Mynälahti 2kv (Timo Elovaara, Jukka Sillanpää). 17.7. Laitila, Iso-Hölö 1 (Sampo Kunttu, Rami Lindroos).

Uudenkaupungin ja Mietoisten havainnot koskevat samaa yksilöä, joka oli tunnistettavissa puuttuvista käsusulista.

MUUTTOHAUKKA *Falco peregrinus*

4.5. Parainen, Ljusudda +2kv (Jorma ja Matias Tenovuo). 24.8. Pyhäranta, Rihtniemi 1kv (Jukka Sillanpää, Petri Helminen, Tom Lindbom, Markku Santamaa ym.). 20.9. Mietoinen, Silakkari 1kv (Jukka Sillanpää). 20.9. Paimio, Paimionlahti 1kv (Ari Kuusela, Ville Rähä, Peter Vikström). 28.-30.9. Korppoo, Jurmo ad (Jussi Karhula, Janne Merikallio, Kim Roering, Pekka Lehti). 30.9. Korppoo, Utö ad SW (Paavo Sallinen). 12.-13.10. Korppoo, Jurmo 1kv (Tom Lindroos, Leo Lindroos, Jouko Lundén, Tapani Missonen, Risto Saranto). 15.10. Korppoo, Jurmo 1kv (Rudin Nordling).

16.9.1990 Nauvo, Högsar 1kv (Rasmus Mäki).

Muuttohaukkahavainnot ovat selvästi lisääntyneet tällä vuosikymmenellä. Vuoden 1998 alusta havaintoja muuttohaukasta ei tarkasteta.

KERÄKURMITSA *Charadrius morinellus*

13.-17.9. Laitila, Salo 2 1kv (Pekka Alho). 28.9. Korppoo, Jurmo 1 (Jussi Karhula, Janne Merikallio).

30.9.-3.10.1990 Korppoo, Jurmo 1kv (Jouko Hakala, Heikki ja Olli Karhu ym, ilm. William Velmala).

Vuoden 1990 havainnon lisäksi maakunnastamme on kolme muuta lokakuista lintua, nekin Jurmosta.

AVOSETTI *Recurvirostra avosetta*

14.5.1995 Korppoo, Jurmo 1 (Jukka J. Nurmi, Paavo Sallinen).

HEINÄKURPPA *Gallinago media*

21.10. Turku, Rauvolanlahti 1 (Ari Kuusela).

Tämän lisäksi alueemme myöhäisimmät ovat 25.10.1975 Jurmossa havaittu ja 25.10.1988 Alastarolta kuolleena löydetty lintu.

Vuoden 1998 alusta heinäkurppa poistetaan tarkastettavien listalta.

LAMPIVIKLO *Tringa stagnatilis*

4.5. Salo, Halikonlahti 2 (Hannu Kormano, Tom Lindroos, Tapani Missonen). 4.6. Mietoinen, Mynälahti 1 (Timo Elovaara, Jyrki Normaja, Jukka Sillanpää). 26.-27.6. Salo, Halikonlahti ad (Raino Suni, Tapani Numminen, Ritva Suni, K. Susi). 24.7. Paimio, Paimionlahti 1 (Hannu Klemola, Ari Kuusela).

LEVEÄPYRSTÖKIHU *Stercorarius pomarinus*

7.5. Mietoinen, Mynälahti 1 (Annika Forsten, Mervi Haukila, Jari Helstola, Rasmus Mäki, Ville-Veikko Salonen). 27.7. Pyhäranta, Rihtniemi subad/ad (Jukka Sillanpää, Tapani Santamaa).

Heinäkuun lintu on ensimmäinen keskikesän havainto alueeltamme.

ISOLOKKI *Larus hyperboreus*

7.5. Mietoinen, Mynälahti 2-3kv (Rasmus Mäki, Esa Lehikoinen, Ville-Veikko Salonen).

Vuoden 1998 alusta laji ei kuulu tarkastettavien listaan.

PIKKUKAJAVA *Rissa tridactyla*

26.3. Korppoo, Jurmo 2kv (Petri Laine). 18.5. Kustavi, Pleikilä ad NE/NW (Asko Suoranta). 19.5. Kemiö, Strömma 2kv (Henrik Lindholm). 26.5. Dragsfjärd, Morgonlandet 2kv (Janne Riihimäki, Marko Kaukinen, Timo Koskinen, Petteri Sirva ym.). 31.5. Paimio, Paimionlahti 2kv E (Tapani Numminen, Rurik Baarman, Rolf Karlson, Matti Lempiäinen). 31.5. Uusikaupunki, Vekara 2kv (Raimo Heinonen). 23.10. Houts kari, Kihti 1kv (Jari Helstola). 25.10. Pyhäranta, Rihtniemi 1kv (Markku Santamaa, Tapani Santamaa). 26.10. Korppoo, Utö 1kv (Jari Helstola, Jukka Grönlund, Pasi Laaksonen, Tarmo Nurmi). 29.10. Korppoo, Jurmo-Utö 1kv (Petri Laine). 31.10. Pyhäranta, Rihtniemi 1kv (Tapio Aalto, Pekka Alho, Ari Kuusela, Kimmo Kuusisto). 9.11. Korppoo, Jurmo 1kv (Jari Helstola). 10.11. Korppoo, Jurmofjärden 1kv (Jari Helstola, Mikael Nordström). 8.12. Korppoo, Jurmo 1kv (Jari Helstola). 20.12. Korppoo, Jurmo 1kv (Rasmus Mäki, Mikael Nordström).

Poikkeuksellisen hyvä kajavuosi!

PIKKUTIIRA *Sterna albifrons*

28.4. Korppoo, Jurmo ad (Jyrki Normaja). 6.5. Pyhäranta, Rihtniemi NE (Jari Helstola, Kalle Haapala). 13.6. Mietoinen, Mynälahti ad (Jukka Sillanpää, Timo Elovaara). 28.6. Mietoinen, Mynälahti ad (Jukka Sillanpää).

Vuoden 1998 alusta havaintoja ei tarkasteta. Huhtikuusia havaintoja maastamme on vain muutama.

MUSTATIIRA *Chlidonias niger*

15.9. Uusikaupunki, Liesluoto 1kv S (Rami Lindroos, Petri Parvinen).

Tämän lisäksi maakunnasta on toinen syyskuinen havainto 17.9.1978 Dragsfjärdin Rosalasta.

RIUTTATIIRA *Sterna sandvicensis*

6.5. Pyhäranta, Rihniemi 2 (Jari Helstola, Kalle Haapala).

ETELÄNKIISLA *Uria aalge*

18.5. Dragsfjärd, Örö E (William Velmala, Hannu Huhtinen, Rasmus Mäki, Ville-Veikko Salonen). **20.5.** Kustavi, Pleikilä NE (Asko Suoranta). **16.6.** Dragsfjärd, Morgonlandet 1 (Janne Riihimäki, Marko Kaukinen, Timo Koskinen, Petteri Sirva). **21.7.** Dragsfjärd, Morgonlandet 1 (Janne Riihimäki, Marko Kaukinen, Timo Koskinen, Petteri Sirva).

29.5.1993 Dragsfjärd, Kuggskär-Bengtsskär 1 (Kalle Rainio, Mikko Ylitälo). **30.5.1993** Dragsfjärd, Bengtsskär 1 (Kalle Rainio, Mikko Ylitälo).

Vuoden 1997 alusta lähtien havaintoja ei tarkasteta.

VALKOSELKÄTIKKA *Dendrocopos leucotos*

15.10. Pyhäranta, Rihniemi n (Markku Santamaa, Tarmo Nurmi).

18.9.1993 Turku, Ruissalo n (Andre Sourander ym, ilmoitti Maarit Nermes). **21.10.1993** Korppoo, Wattkast n (Rudin Nordling).

SININÄRHI *Coracias garrulus*

30.5.1995 Paimio, Kevola 1 (Janne Riihimäki, Markku Huhta-Koivisto).

Sininärhi ei ole edes vuosittainen vieras Varsinais-Suomessa!

ISOKIRVINEN *Anthus novaeseelandiae*

19.9. Salo, Halikonlahti 1 (Seppo Sällylä). **21.9.** Uusikaupunki, Hanko 1 (Pekka Alho). **5.10.** Uusikaupunki, Hanko 1 (Pekka Alho). **6.10.** Västanfjärd, Galtarbyviken 1 (Henrik Lindholm). **13.10.** Dragsfjärd, Björkboda N (Henrik Lindholm). **13.10.** Uusikaupunki, Hanko 1 (Pekka Alho). **16.-21.10.** Turku, Pansio 1kv (Ari Kuusela, Kimmo Kuusisto, Tapani Numminen). **19.10.** Uusikaupunki, Vekara 1 (Raimo Heinonen, Matti Lempiäinen, Harri Päivärinta, Raimo Virtanen). **26.-28.10.** Korppoo, Jurmo 1 (Petri Laine, Rauno Laine, Jouni Nummenpää, Pekka Toola).

17.9.1995 Uusikaupunki, Hanko 1 (Hannu Klemola, Pekka Alho, Tom Lindbom, Jorma Salo).

Erityisen hyvä syksy. Parhainakin syksyinä yleensä tehdään vain 5-6 havaintoa.

VIRTAVÄSTÄRÄKKI *Motacilla cinerea*

28.10.1994 Turku, Huhkola 1 (Paavo Sallinen ym).

SEPELRASTAS *Turdus torquatus*

16.6. Dragsfjärd, Vänä 1 (Jorma Tenovuo, Matias Tenovuo).

9.10.1994 Dragsfjärd, Vänä 1 (Kalle Rainio, Antti Kause).

Sepelrastas ei kuulu tarkastettavien listaan vuoden

ARK-lajit 1.1. 1998 alkaen:

jääkuikka
mustahaikara
jalohaikara
kiljuhanhi
lyhytnokkahanhi
sepelhanhi, alalaji hrota
kyhmyhaahka, ei jp koiras
haarahaukka
niittysuohaukka
niitty-/arosuohaukka
kiljukotkalaji
punajalkahaukka
tunturihaukka
kiiruna
viiriäinen, ei soidinäntelevät
pikkuhuitti
avosetti
lampiviklo
rantakurvi
leveäpyrstökihu
tunturikihu
pikkukajava
riuttatiira
mustatiira, ei jp
sininärhi
valkoselkätikka
isokirvinen
virtavästäräkki
sinipyrstö
lapinuunilintu
hippiäisuunilintu
taigauunilintu
lapintiaainen
kuukkeli
nokivaris
keltahemppo
pikkusirkku
kultasirkku

1997 alusta.

HIPPIÄISUUNILINTU *Phylloscopus proregulus*

12.-13.10. Korppoo, Jurmo 4 (Tom ja Leo Lindroos, Jouko Lundén, Tapani Missonen, Risto Saranto). **13.10.** Kustavi, Isokari 1 (Jorma ja Matias Tenovuo). **13.10.** Merimasku, Ritonpää 1 (Vesa Multala, Lauri, Mirja ja Antti Multala). **15.10.** Turku, Katariinanlaakso 1 (Ari Kuusela, Hannu Klemola ym). **15.10.** Korppoo, Jurmo 1 (Rudin Nordling, Heikki ja Olli Karhu).

Jurmon yksilömäärien tulkinta on vaikeaa. Saarella havaittiin sekä 12. että 13.10. neljä yksilöä, jotka olivat eri paikoissa, joten lintuja on saattanut olla enemmänkin kuin neljä.

TAIGAUUNILINTU *Phylloscopus inornatus*

27.10. Korppoo, Utö 1 (Jari Helstola, Jukka Grönlund, Pasi Laaksonen, Tarmo Nurmi).

Havaintoon sisältyy kashmirinuunilinnun (*Phylloscopus humei*) mahdollisuus. Mahdollisesti yhteysaluksen lähtö esti maakunnalle uuden lajin löytymisen: sen verran kiireisesti havainnoitsijat joutuivat paikalta poistumaan. Lajiparin määrittämisestä, kts. Normaja 1997.

KELTAHEMPPO *Serinus serinus*
11.12. Uusikaupunki, Hankon (Pekka Alho).

Vasta kolmas havainto alueeltamme 1990-luvulla.

PIKKUSIRKKU *Emberiza pusilla*
10.-11.5. Korppoo, Utö 1 (Jorma Hannu, Jouni Rautanen, Paavo Sallinen).

Korjaukset

PIKKUKAJAVA *Rissa tridactyla*
Ukuli 28(1): 42; paikka väärin; 13.4. 1991 Korppoo Jurmo po. Utö.

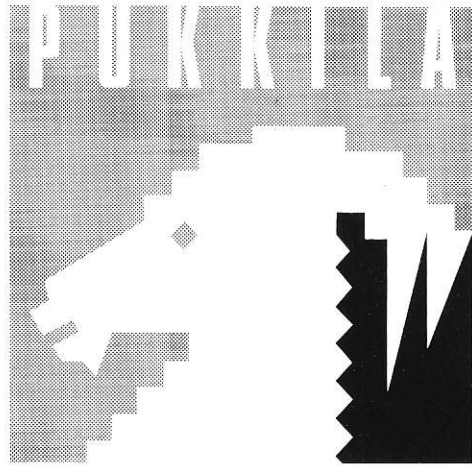
Kirjallisuus

Aalto, T., Normaja, J. & Velmala, W. 1997: Aluerariteetikomitean katsaus vuoteen 1995. Ukuli 28(1): 36-44.

Cairenius, S. 1997.: Syksyn 1996 punajalkahaukkainvaasio Suomessa ja Euroopassa. Alula 3:114-117.

Lindroos, T. 1997: Rariteetikomitean hyväksymät havainnot vuodelta 1996. Lintumies 32(6): 18-30.

Normaja, J. 1997: Siipijuovallisten uunilintujen määrittämisestä. Ukuli 28(1): 52-58.

Raakeloi unelmasi

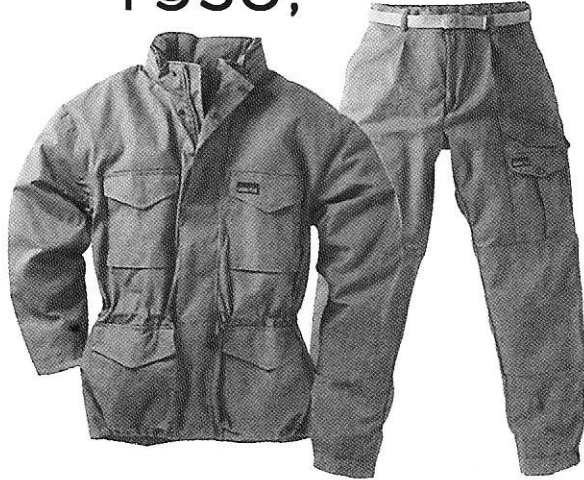
PUKKILA OY AB
Pitkämäenkatu 9, Turku
puh. (02) 412 2600

**EI OLE HUONOJA
OLOSUHTEITA.**

**ON VAIN OIKEA
PUKEUTUMINEN.**

TURUN LINTUTIETEELLISEN YHDISTYKSEN JÄSENILLE
FJÄLLRÄVEN HUNTER GORE-PUKU ERIKOISHINTAAN (SH. 2800,-)

1950,-

Hunter Gore -puku

Suomen suosituin erä- ja kalapuku Fjällräven G-1000 -kangasta, tyylikäs asu kaikkeen käyttöön. Hengittävä ja lämpöä lisäävä Gore-Tex -laminointi. Takissa neljä tilavaa ulkotaskua, kauluksen sisällä huppu. Neljä reisitaskua, polvissa tuplakangas, lahkeensuissa nyörisäätö. Väri: vihreä 62, koot: takki S-XXL, housut 46-58.

TARJOUS VOIMASSA TOUKOKUUN LOPPUUN.

HUOM! MEILTÄ LÖYDÄT ALAN HUIPPUMERKIT, ESIM. FJÄLLRÄVEN, HAGLÖFS, SAVOTTA, TRETORN, BUSHNELL, MAGELLAN

KALASTUKSEN JA VAPAA-AJAN ERIKOISLIIKE

PRO FISH & OUTDOOR

Ihmisille, jotka elävät luonnostaan.

Kauppiaskatu 13, 20100 Turku

Puh. (02) 250 5715

Lintuvaruste

jotta tunnistaisit linnut varmemmin

Porroprismakiikarit

Bushnell 8x42 BirdLife	1 290,-
Docter 8x30	1 190,-
Optolyth Alpin 8x40 NG	2 750,-
Optolyth Alpin 10x40 NG	2 900,-
Olympus 8x42 EXPS	890,-
Olympus 10x40 EXPS	990,-

Kattoprismakiikarit

Swarovski 8x30 SLC	4 200,-
Swarovski 10x42 SLC	5 600,-
Swarovski 7x, 8x, 10x50 SLC	soita
Leica 8x32 BA	5 990,-
Leica 8x42 BA	7 100,-
Leica 10x42 BA	7 200,-
Zeiss 7x45 Dialyt	8 800,-
Zeiss 8x30 Diafunt	soita

Kaukoputket

Kowa TS611 +27x	3 100,-
Kowa TS613 prominar +27x	5 400,-
Kowa TSN821 +32x	4 400,-
Kowa TSN823 +20-60x	7 950,-
Leica televid +32x	5 990,-
Optolyth TBS80GA +30x	5 560,-
Optolyth TBS80HDF +30x	8 260,-
Swarovski AT80HD +20-60x	8 400,-

Jalustat

Manfrotto 055	710,-
Manfrotto 028	1 050,-
Manfrotto 128RC videopää	390,-
Manfrotto 200 videopää	340,-
Manfrotto 136 videopää	630,-
Manfrotto 055CB+128RC yhdistelmä	1 100,-

Tietokoneohjelmat

Rengas 4.0 (dos) reng. tall.	250,-	päiv.	150,-
Ornix 2.4 (dos) hav. tall.	350,-	päiv.	100,-
Tringa (windows) hav. tall.	170,-	päiv.	50,-

Suomenkieliset kirjat

Euroopan varpuslinnut - sukupuolen ja iän määrittys	295,-
Suomalainen Lintuopas Laine L. J.	220,-
Kotimaan linnut Koskimies & Lokki	220,-
Arktika Pöllänen, Kontiokorpi, Pietiläinen & Veijalainen	180,-
Arktika Pettay	73,-
Ornimisen sietämätön keveys Koivula & Södersved	110,-
Pohjois-Pohjanmaan linturetikohteet	120,-
Pälkäneen linnusto 1859-1995 Jalkanen & Tornikoski	98,-
Suomen pöllöt Saurola	220,-
CD-levyn kanssa (pelkkä CD-levy 70,-)	270,-
Euroopan linnut Jonsson	179,-
Linturetikohteet Suomessa Holopainen	110,-
Suomen ja Euroopan päiväpetolinnut Gensböl & Koskimies	235,-
Suomen kiitäjät ja kehrääjät Marttila	299,-

Englanninkieliset kirjat

Birds in Europe suojelukirja Euroopan linnuista	260,-
Birds of Israel Shirihai	630,-
Birdwatching localities in Estonia Leito	38,-
Birds in Kenya and Northern Tanzania Zimmerman et al.	360,-
Bunting and Sparrows Byers, Olsson & Curson	259,-
EBCC Atlas of European Breeding Birds Hagemeyer	495,-
Hamlyn Photographic Guide to the Waders of the World	239,-
Illustrated Guide to Birds of Southern Africa Sinclair et al.	199,-
Field Guide to the Birds of Middle East Porter et al.	295,-
MacMillan Birder's Guide to European and Middle Eastern Birds Harris, Shirihai & Christie	149,-
Photographic Handbook of the Rare Birds of Britain and Europe	245,-
Photographic Handbook of the Seabirds of the World	295,-
Pittas, Broadbills and Asities Lambert & Woodcock	249,-
Raptors of Europe and Middle East Forsman	295,-
Shrikes Lefranc & Worfolk	259,-
Skuas and Jaegers Olsen & Larsson	239,-
Terns of Europe and North America Olsen & Larsson	249,-
Tits, Nuthatches & Treecreepers Harrap & Quinn	259,-
Warblers of Europe, Asia and North Africa Baker	295,-
Where to Watch Birds in Africa Wheatley	165,-
Where to Watch Birds in Southern Spain Garcia & Patterson	149,-
Where to Watch Birds in Asia Wheatley	165,-

Tulossa (kevät - kesä)

Parrots Juniper & Parr	340,-
Nightjars Cleere & Nurney	295,-
Pigeons and Doves Gibbs, Barnes & Cox	340,-
Rails Taylor & van Perlo	275,-
Owls König & Becking	avoin

Vuosien odottelu on ohi. Suomen Lintuatlas on vihdoon täällä!

440,-

Tässä suosituimpia mallejamme. Meiltä saat myös muut jalustat, kinopäät ja tarvikkeet edullisesti. Soita tai tilaa ilmainen postimyyntihinnastomme!

Valikoimamme sisältää myös äänitteet, videot, paidat, julisteet yms.

Pidätämme oikeudet hinnamuutoksiin

Kibbutsin fillareilla oli mukava tehdä retkiä lähialueille. Kuvassa Janne Kilpimaa ja tanskalainen ornitologinuurukainen. Rami Lindroos. Syyskuu 1997, Israel.

Muutontarkkailua Pohjois-Israelissa

Rami Lindroos

Syksyllä 1997 vietin kaksi kuukautta vapaaehtoisena muutonlaskijana Pohjois-Israelissa. Kirjoitelman tarkoitus on antaa vihjeitä ja tietoja alueen petolintumuu-
tosta, sen havainnoinnista ja siihen liittyvästä vapaaehtoisvoimin tehtävästä laskennasta.

Parempi palvelu kuin Jurmossa...

Projektin vetäjänä toimii Israel Bird-watching Center, ja rahoituksesta vastaa Israelin ilmavoimat. Ilmavoimat hyödyntävät tietoja välttääkseen lento-onnettomuuksia, projektia rahoitetaan vuosia yhden säästetyn hävittäjän hinnalla (pari päivää saapumiseni jälkeen oli hävittäjä ottanut yhteen kattohaikaraparven kanssa tuhoutuen täysin).

”Tieteellisempi” tarkoitus on selvittää Israelin läpi muuttavien, ilmavirtauksia apunaan käyttävien siivekkäiden veijareiden muuttoa. Petolintujen lisäksi lasketaan myös haikaroita, pelikaaneja ja

jopa mehiläissyöjiä ja tervapääskyjä.

Vapaaehtoisstajauksen idea on se, että jokainen yli kuukauden projektiin osallistuva saa ilmaisen yöspidon, ja stajikauden loppuessa paikalla vielä olevat palkitaan viikon mittaisella ilmaisella bonusretkellä Israelin keskeisille lintupaikoille. Lennot jokainen joutuu maksamaan itse. Asuminen tapahtuu kohtuullisen viihtyisässä kibbutsissa, jossa lintuharrastajille on varattu oma talo. Huoneet ovat noin kolmen hengen huoneita, ja ne ovat myös ilmastoidut. Siivooja käy kerran viikossa, pyykit viedään pesulaan kerran viikossa ja ne saa takaisin seuraavana aamuna. Stajija on kuusi päivää viikossa, tosin vapaapäivät voi myös pitää peräkkäin, jos haluaa lähteä esimerkiksi johonkin

kauemmas.

Aiemmin alueella käymättömänä kaikki oli minulle uutta ja ihmeellistä, mutta menomatka sujui kuitenkin ongelmitta. Lähdin Suomesta 3. syyskuuta, vain muutama päivä TLY:n Norjanretken jälkeen. Mukaan pakkasin shortsit, sandaalit, aurinkovoiteet ynnä muut tarpeelliset tarvikkeet. Hiukan huolestutti Israelista tullut faksi, jossa mainittiin lämpötilan lähentelevän +40 celsiusastetta. Tosin sitten lokakuussa tulisi kuulemma olemaan jo viileämpää, luvattiin, enää +25 astetta...

Turvallinen alkumatka

Olin totta kai tilannut halvimmat mahdolliset lennot, joten menomatka sujui mainiosti Malevilla, unkarilaisen yhtiön koneella. Näin pääsin myös tutustumaan Budapestin lentoterminaalini muutamiksi tunneiksi. Jatkolennolla vieressäni istui pelkkiä rättipäitä, jotka eivät ymmärtäneet normaalin puheäänien riittävän kommunikointiin. Aloin ymmärtää israelilaisia.

Tullimuodollisuudet eivät tuottaneet mitään ongelmia, virkailija tuskin vilkaisi passiani (myöhemmin kuulin, että esim. sveitsiläistä kaveria oli kuulusteltu yli puolitoista tuntia). Näin pääsin taas tutustumaan lentokenttään, tällä kertaa Tel Avivin, jossa kökötin joitakin tunteja. Jossain vaiheessa ihmettelin hiippareita, jotka säännöllisesti tarkastivat kaikki roskikset, peliautomaatit ja sen samoiset. Vähän myöhemmin ymmärsin heidän vain tarkistavan, etteivät terroristit ole päässeet tekemään mitään jekkuja. Huomio ei silti erityisesti kohottanut turvallisuudentunnettani.

Loppumatka sujui mainiosti busseilla, tosin pienemmissä kaupungeissa aikataulut oli painettu vain hepreaksi. Onneksi neuvonnasta löytyi aina ystävällinen tati, joka auttoi tyhmää turistia. Israelissa on yllättävän hyvät joukkoliikenneyhteydet. Vaikka vaihdoin kolme kertaa bussia, en missään joutunut odottamaan varttia kauempaa. Hieman hämmennystä aiheutti israelilaisvarusmiesnainen, joka istuutui viereeni, ja ensitöikseen sijoitti rynnäkkökivääriinsä nojaamaan jalkaani vasten. Siellähän armeija kestää miehillä kolme vuotta ja naisillakin vuoden verran. Aseet eivät myöskään ole ladatut millään paukkupatruunoilla. Myöhemmin huomasin jopa siivillien kantavan aseita mukanaan.

Maassa maan tavalla

Perille kibbutsiin päästyäni seikkailin hetken pallo hukassa. Kukaan ei tuntunut tietävän mitään mistään lintuharrastajista. Lopulta joku ystävällinen neitonen talutti minut puhelimeen ja sain asiat selviksi. Pian luokseni singahti kaksi miekkosta, joista toinen esittäytyi ja päästi sellaisen puheryöpy, etten meinannut ymmärtää mitään. Hän oli David Jotakin, paikallisen rengastusaseman ja kibbutsin turistitoiminnan johtaja. Toinen henkilö vaikutti paljon rauhallisemmalta, ja tajusin heti, että "tuon täytyy olla Suomesta". Niinhän Kilpimaan Janne olikin. Mukava sisibiologi, jonka päätehtävänä oli rengastus. Hän perehdytti minut nopeasti kibbutsielämän ihmeellisyyksiin. Oli muutenkin mukavaa, että paikalta löytyi edes yksi täysjärkinen, joka ymmärsi oikeiden ihmisten kieltä. Minun lisäksi.

Elämä kibbutseissa on hieman erilaista kuin Suomessa ja on muutamia seikkoja, jotka on hyvä tietää. Omituisinta kaikessa on ehkä ruokailu. Meikäläisen oli hieman vaikea ymmärtää, miksi liha- ja maitotuotteita ei voi nauttia samassa ruokailussa, ja miksi niille pitää olla eri ruokailuvälineet, tarjottimet, lautaset... kaikki. Jopa MacDonaldsissa kysyttiin, otammeko juuston (maitotuote) hampurilaiseen. Muuten ruoka oli oikein hyvääkin, sapattina sai illallisen yhteydessä ilmaista olutta ja viinejä. Lintumiehet poistuivat sapattiruokailusta viimeisinä.

Sapatti on juutalaisten pyhäpäivä. Län-

simaista eroten se alkaa perjantai-iltaan kestäen lauantai-iltaan. Tällöin ei mikään toimi. Kaupat ovat kiinni, bussit eivät kulje, jopa kibbutsin portit ovat kiinni. Sama pätee myös muina juhlapäyhinä, joista kannattaa ottaa selvää, jos Israeliin lähtee. Ainakin itse ehdin viettää paikallista uutta vuotta lokakuun alussa, jolloin oli useampia pyhiä peräkkäin.

Kolhoosin omassa kaupassa asiointi on mielenkiintoista. Ensin pitää käydä toimistosta ostamassa kuponkeja, joilla sitten voi maksaa kaupassa. Mihinkään tuotteisiin ei ole merkitty mitään hintoja, ei ainakaan ihmisten kielellä. Mukavan lisäjännityksensä ostotapahtumaan tuo arvailu, mahtavatko jäljellä olevat kupongit riittää tämän päivän ostoksiin. Yleisenä vinkkinä voisi mainita, että hintataso on hyvin Suomen kaltainen, yhtä kallis. Vain alkoholi on selvästi halvempaa. Kaupan

Aasiankalastaja oli tavallinen läheisillä kala-aitailla, kuten muutkin kuningaskalastajat. Rami Lindroos. Syyskuu 1997, Israel.

valikoima on vähän pienekkö, mutta riittävä. Suolaista, suolapähkinöitä ja olutta löytyy.

Tyypillinen kibbutsi voi myös ulkona nähtään hämätä tavallista turistia. Sisältä se on kauniin puistomainen, mutta joka puolelta sitä rajaavat moninkertaiset piikkilanka-aitarykelmät ja portti on massiivinen kiskoilla liikkuva komplekssi, joka takuulla pysäyttää epämieluisat vieraat. Ovathan kibbutsit alunperin rakennettu linnoituksiksi arabeja vastaan. Lähellä Jordanian rajaa olevan asuinpaikkamme ympäristö oli myös miinoitettu, yleensäkin miinakenttää ja muuta armeijaan liittyvää ilmoittavat opaskyltit kannatti noteerata,

muilla ei ollut niin väliä. Lisäksi kibbutseissa huhuttiin olevan aseita enemmän kuin pienessä suomalaisessa varuskunnassa.

Kyllä tämä työstä käy...

Päivät kuluiivat kuin lentäen. Aamulla heti auringonnousun jälkeen aamupalalle, sitten vähän evästä mukaan ja stajjaamaan. Stajji jatkui muutosta riippuen joko iltapimeään tai loppui jo aikaisin iltapäivällä. Jos aikaa jäi kävimme usein iltaisin jossain lähialtailla tai pelloilla retkellä. "Kotiintulon" jälkeen jäi vain parisen tuntia loppoaikaa, ennen kuin väsymys kellisti punkkaan.

Käytössämme oli Birdwatching Centerin oma pakettiauto sekä jostain vuokrattu normaali henkilöauto. Liikennekulttuuri

nasta, Slovakiasta, Portugalista ja tietysti Israelista. Staijaajien taso, määritystaito ja optiikka vaihtelivat suuresti, mikä on ymmärrettävää, kun kyseessä on vapaaehtoisprojekti. Jannen kanssa olimme molemmat yhtä mieltä siitä, että keskiverto suomalainen orni ylitti kirkkaasti keskitason. Porukan vetäjänä toimi erikoinen israelilaisnuorukainen, kasvissyöjä ja klassisen musiikin vannoutunut ihailija. Kaikki eivät tulleet aina hänen kanssaan toimeen parhaalla mahdollisella tavalla, mutta minulla ja muilla staijin toisissaan ottavilla ei ollut mitään ongelmia.

Muuttoa isolla M:llä

Hämmästyttävää, mutta leppoisaa oli Earlybirdin viikonmittainen retki samalle alueelle. Dici oli yllättäen onnistunut ajoittamaan retken parhaaseen kotkamuutto-aikaan. Heidän kanssaan oli mukava turinoida ja vertailla havaintoja iltaisin.

Itse staijissa on muutamia pikku yksityiskohtia, jotka tietäen on kaikki paljon helpompaa. Porukkamme staijasi itä-länsi suuntaisena rintamana linjalla Bet Shean - Afula - Haifa (jonkinasteisia kaupunkeja, näkyvät kartassa). Staijikausi alkoi elokuun alusta (minä itse 5.9. alkaen) ja loppui lokakuun puoliväliin. Staijarit sijoitetaan pisteisiin, joiden välimatka on muutama kilometri. Linnut merkitään valmiille kaavakkeille, ja muiden asemien kanssa ollaan yhteydessä radiopuhelimilla. Näin välitetään tuplalaskut.

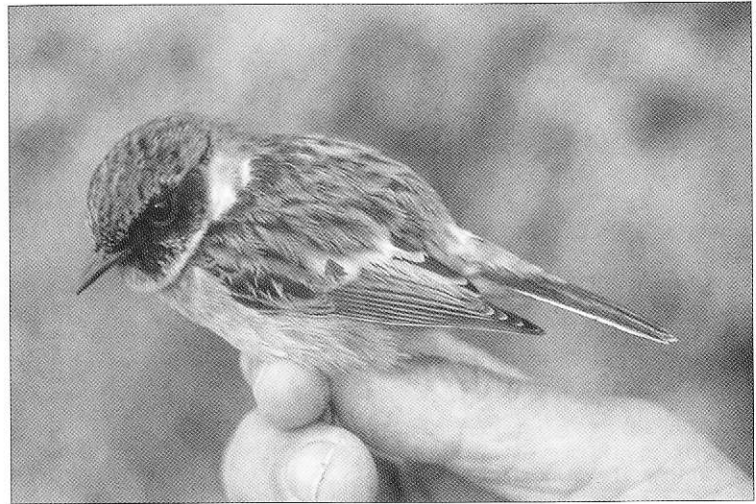
Pääsääntöisesti muutto kulkee alkusyksyllä hyvinkin läheltä Jordan-joen laaksoa, siirtyen myöhemmin paljon lännemmäs. Vallitsevien tuulten johdosta lintujen rintamasuunta on yleensä kaakkoon, mutta käytännössä ne silti valuvat etelään tai jopa lounaaseen. Myös kellonajalla on tietty yhteys muutonkulkuun. Aamulla näkyy runsaasti korkeutta ottavia lintuja. Pian ne alkavat muuttaa yli mukavalta määrityskorkeudelta. Parin tunnin kuluttua linnut katoavat - jos ei ymmärrä staijata suoraan yölsäpäin. Keski- ja iltapäivällä muutto kulkee niin korkealla, että horisontista on turha etsiä mitään.

Muuttavat linnut näkyvät joko "tolppina" tai "virtoina", ja niissä voi olla useita eri lajeja sekaisin. Parvet kannattaa tarkistaa kunnolla. Tolpassa linnut ovat ottaessaan korkeutta hyödyntäen näin nousevaa ilmavirtausta. Virta on varsinaisesti muuttavien lintujen jono. Parvi tulee samaa rataa siivet liitoasennossa, muuttolenossa ne eivät räpytä lainkaan. Virta voi olla voimakkuudeltaan vaihteleva, se voi välillä näyttää loppuvan, mutta pian taas uudet linnut seuraavat samaa linjaa. Virrat siirtyvät myös itä-länsi suunnassa useita kilometrejä, jolloin radiopuhelimesta on todella hyötyä. Pätevä staijari pystyy "varoittamaan" naapuriaan lähestyvistä muuttovirrasta.

Toki joukkoon mahtuu myös hiljaisia päiviä. Voi olla todella turhauttavaa ta-

Rengastusasemalla lintuja ei tullut määrällisesti kovinkaan paljon, mutta lajisto oli suomalaisen kannalta sitäkin mielenkiintoisempaa: nuori pikkuhaikara...

...ja mustapäätaskukoiras rengastettavana. Rami Lindroos. Lokakuu, Israel.

pittaa tyhjää taivasta. Ja kun staijauspaikka arvotaan joka päivä täysin sattumanvaraisesti, voi muutto olla omasta asemasta kymmenenkin kilometriä sivussa. Tyhjä taivas on toisaalta suhteellinen käsite. Huononakin päivänä menee satakunta petoa, joka saa Hirvensalon Slalomilla tai Rauvolassa staijaamaan tottuneen turkulaisen ihan tyytyväiseksi.

Miinuksena voisin mainita, että meille annettiin hämmästyttävän vähän etukäteisinformaatiota koko projektista. Ainakin olisi luultu, että petolintujen määritystaitoon olisi kiinnitetty huomiota tai opastettu ongelmatapauksista. Samoin parvikokojen arviointia ei opetettu mitenkään, jokainen sai oppia itse. Voin kertoa, että ensimmäisenä staijipäivänä näkemäni 35 000 yksilön kattohaikaraparvi löi luun kurkkuun meikäläiselle, kun aiemmin olin tottunut vastaavan kokoisissa linnuissa muutamaan sataan.

Seuraavaksi lajikohtainen esittely muuton kulusta, kaikki lajit ja määrät koskevat vain itse havaitsemiani yksilöitä jollei toisin mainita. Lyhenteet: m=muuttava, kiert.=kiertelevä, p=paikallinen, ex=yksilö (exx monikossa).

PELIKAANI *Pelecanus onocrotalus* Yhteensä noin 10 000m/kiert., paras päiväsumma 3 000m. Yleisimmillään syyskuun loppupuolella, tosin todella muuttavien ja muuten vain lentelevien parvien välistä eroa on paha mennä sanomaan. Tavallisesti parvet kaartelivat pitkin taivasta mieltävaltaiseen suuntaan.

MUSTAHAIKARA *Ciconia nigra* Yleisty pikkuhiljaa lokakuussa, määrät varsin vähäisiä. Muuttoa meni varmasti vielä staijin loppumisen jälkeenkin. Suurin muuttoparvi 70 lintua, suurin lepäilijäparvi 300. Yhteensä näin hieman toista tuhatta

mustahaikaraa.

KATTOHAIKARA *Ciconia ciconia* Lienee stajjin runsain laji. Päämuutto jo syyskuun alussa, kaikkein kovimmat päivät 5.-10.9. Siitä jännä laji, että näkyi stajissa lähinnä iltaisin ja aamuisin. Taitaa levätä vakiopaikoilla, joten parvet ohittivat stajijilinjaa joka päivä samoihin aikoihin. Paras yöpymisparvi 35 000exx, vielä usean kilometrin päässä ollessaan tämä tiheä parvi vei 11 vierekkäistä kaukoputkenkuvaa (20x laajak.). Yhteensä näin ehkä 150 000 lintua ja koko projektin kokonaismäärä oli yli puoli miljoonaa, uusi ennätys.

HAARAHAIKKA *Milvus migrans* Aluksi hyvin vähälukuinen, mutta yleistyi hieman lokakuun alussa, jolloin näin joitakin satoja yksilöitä. Nämäkin määrät koostuvat pääosin Israelin alueella talvehtivista linnuista. Suurin muuttoparvi vain 38 lintua. Mielenkiintoisia olivat itäiset, suuresti isohaarahaukkaa väritykseltään muistuttavat yksilöt.

PIKKUKORPPIKOTKA *Neophron percnopterus* Veikeän näköinen petolintu, joita näin ainakin 13m. Lähes kaikki ikäluokat olivat edustettuina. Viimeiset syyskuun lopussa.

HANHIKORPPIKOTKA *Gyps fulvus* Vajaa kymmenen yksilöä stajissa, kaikki jossakin lähialueella pesineitä kiertelijöitä.

NIITYSUOHAUKKA *Circus pygargus* Noin 40 lintua, kaikki nuoria. Ilmeisesti vanhojen lintujen muutto oli jo ohi saapuessani. Nuoret yleisiä koko syyskuun, mutta havaintoja myös lokakuussa. Suuri osa paikallisia. Koko retken aikana näin vain yhden sinisuohaukan.

AROSUOHAUKKA *Circus macrourus* 14exx, joista 2 ad koirasta, loput nuoria. Yleistyi syyskuun loppupuolella, nähtiin vielä stajijakauden loputtuakin.

RUSKOSUOHAUKKA *Circus aeruginosus* Lintuja näkyi koko kauden, ei missään välissä kymmentä yksilöä suurempaa muuttoparvea. Ehkä satakunta yksilöä yhteensä.

VARPUSHAIKKA *Accipiter nisus* Yleistyi syyskuun lopussa, ei kuitenkaan mitenkään runsas. Vain yksittäisiä tai muutaman linnun rykelmiä.

BALKANINVARPUSHAIKKA *Accipiter brevipes* Aloittivat muuton 12.9., päämuutto hieman syyskuun puolen välin jälkeen. Tulevat nopeasti, korkealla ja tiheissä parvissa, joten vaikea huomata. Usein myös muiden petojen jonoissa. Paras parvi 3 000 yksilöä, olivat näkyvissä noin minuutin verran. Yhteensä noin 5 400m.

MEHILÄISHAIKKA *Pernis apivorus* Ylivoimaisesti runsain peto. Päämuutto 6.-13.9., koko projektin yhteismäärä lähenteli puolta miljoonaa. Itse näin noin 100 000m, joista parhaana päivänä 50 000m, suurimman parven ollessa 7 200 hunajahaukkaa.

HIIRIHAIKKA *Buteo buteo* Muuttava kanta pääosin itäistä *vulpinus*-rotua, jokunen *buteo* joukossa. Ensimmäiset *vulpinukset* ilmaantuivat syyskuun loppupuolella, päämuutto ainakin tänä vuonna vaisua, paras päiväsumma 80m. Yhteensä pari sataa lintua.

AROHIIRHAIKKA *Buteo rufinus* Lähes päivittäin yhdestä muutamaan lintua pyöri stajijapaikkojen ympäristössä. Muutama muuttavankin olinen yksilö näkyi. Havaintokertoja noin 40.

AROKOTKA *Aquila nipalensis* Ensimmäinen syyskuun puolivälissä. Syksy oli huono kotkille, määritin ehkä kymmenkunta arokokkaa pikkukiljukotkaparvista.

PIKKUKILJUKOTKA *Aquila pomarina* Linnut on määritetty

UKULI 1/1998

tyyliin "kaikki *Aquila*-kotkat ovat pikkukiljareita, jollei toisin todisteta". Korkealla siivet supussa liitävät linnut olivat ainakin minulle liian vaikeita määrittää. Päämuutto 26.9.-lokakuun alku. Parhaat päiväsummat 6 000m ja 7 000m. Parhaassa virrassa muutti 3 100 pomarinaa. Yhteissummami 21 500m, koko projektin vastaava 65 000. Kiljukotkia *Aquila clanga* näin vain 6m lokakuun alussa pikkukiljariparvissa tai yksikseen.

VUORIKOTKA *Hieraetus fasciatus* Lähellä pesineitä yksilöitä kierteli silloin tällöin itäisillä stajijapaikoilla. Itse näin vain kolme nuorta lintua.

PIKKUKOTKA *Hieraetus pennatus* Syyskuussa (lähes) päivittäinen tuttavuus, joskin vain muutama yksilö päivässä. Yhteensä noin 50 m/p.

KÄÄRMEKOTKA *Circaetus gallicus* Alkusuksystä lähinnä paikallisia, syyskuun loppupuolella jo muuttaviakin. Paras päiväsumma kohosi vähän yli sataan muuttajaan. Yhteensä joitakin satoja.

PUNAJALKAHAUKKA *Falco vespertinus* Ensimmäiset syyskuun puolivälissä. Päämuutto 26.9.-6.10., jolloin yhteensä 1200m 300p, kaikissa puvuissa. Suurimmassa parvessa muutti 125 vesparia. Projektin yhteismäärä noin 8 000m. Kauniina päivinä (lähes aina) menivät harmittavaisen korkealla, välillä joutui etsimään jopa putkella. Nuolihaukka *Falco subbuteo* oli yleinen sekä paikallisena että muuttajana. Vesparista poiketen sitä ei kuitenkaan esiintynyt parvessa.

PIKKUTUULIHAIKKA *Falco naumanni* Paikallisista tuulihaukoista tuli syyskuussa määritettyä kymmenkunta yksilöä. Koska määrittystä varten linnun on tultava lähelle, meni näistä varmaan suurin osa ohareiksi. Aina ei myöskään aika/mielenkiinto riittäneet määrittymisen yritykseen. Tuulihaukka *Falco tinnunculus* esiintyi yleisenä.

VÄLIMERENHAIKKA *Falco eleonora* Itse näin yhden vaalean ad-linnun 6.10. aika läntisellä asemalla (lähellä Välimerta). Muilla tämän lisäksi muutama havainto.

MUUTTOHAIKKA *Falco peregrinus* Stajjin aikana kaksi paikallisen oloista vanhaa lintua. Muilla myös muutama havainto.

MEHILÄISSYÖJÄ *Merops apiaster* Ei esiinny pesimäaikaan tässä osassa Israelia. Useita satoja muuttavia syyskuun lopusta lokakuun alkuun.

Rengastusta turismin ehdoilla

Osa vapaaehtoisistamme toimi enemmän tai vähemmän pääsääntöisesti kibbutsimme kansainvälisen rengastusaseman palveluksessa. Rengastus poikkesi melkoisesti stajijista työmääränsä ja "vakavuutensa" suhteen. Me stajijasimme välillä koko päivän, rengastajat taas työskentelivät pääsääntöisesti vain aamun. Silti en ole varma, menisinkö suosittelemaan sitä.

Aika nopeasti selvisi, että David Mikä-se-sukunimi-nytolikaan ei ymmärtänyt linnuista hölkäsen pöläystä, vielä vähemmän linnuista. Hänen intressinsä rengastukseen olivat lähinnä rahalliset. Jokaiselta kansainvälistä rengastusasemaa ja rengastusta katsomassa käyneeltä kibbutsi veloitti 30 mk, ja lähes joka toinen päivä rengastuspiste täyttyi hällisevistä koululaisista, toimittajista tai turisteista. Työskentele siinä sitten.

Rengastuspaikka itse oli parin suuren puun alle sijoitetut pöytä ja pari penkkiä, ei paljon poikennut esim. Rauvolan ruovikkopaikasta. Samoin rengastajat sotkivat parin kilometrin matkan rengastusasemalle fillareilla, jotka luultavasti oli ostettu samasta huutokaupasta Jurmon lintuaseman fillareiden kanssa. Näissä vielä kumit tahtoivat tussahdella useampaan otteeseen viikosta.

Verkkopaikat oli sijoitettu mielivaltaisesti muutaman puskan ympäri tai pellonlaitaan, hyödyntämättä lainkaan esim. alueen pitkiä kaislikkoisia oja. Näin ollen lintuja tulikin varsin niukasti. Lajisto on toki suomalaisen kannalta varsin mielenkiintoista, mutta siihenkin turtuu. Vain pajulinun muuttoaikaan päästiin useamman sadan linnun päiviin, muuten tulos vaihteli lähinnä kolmesta neljään kymmeneen.

Rengastajien taso ei myöskään ollut järin vakuuttava. Janne ja brittirengastaja vaikuttivat kokeneilta, ja heidän kanssaan päädyin samanlaisiin määrityksiin. Muuten asian laita oli vähän niin ja näin. Muilta kyllä sitten löytyikin useampia sekaannuksia tai virheitä. Tietyksi rengastajien työtä vaikeutti vielä puutteellinen tieto alueen spesiaalilajistosta. Svenssonin ulkopuolisten lajien iän- tai sukupuolenmäärittäyksestä ei tietoa löytynyt paikallisilta eikä kirjoista.

Työpäivän jälkeen linturetkelle

Staijin jälkeen sekä vapaapäivinä suoritettujen retkeilyn ansiosta alueen lähipaikat tulivat tutuiksi. Monet paikat vaikuttivat todella mainioilta, sääli että me olimme varmasti ainoat retkeilijät alueella. Israelissa kun on aika niukasti alan harrastajia. Lyhyt esittely parhaista retkeilykohteistamme:

Kibbutsi Kfar Rupin (meidän asuinpaikkamme): sijaitsee aivan Jordan-joen laaksossa ja näin ollen aivan Jordanian rajalla. Maatalouteen ja kalankasvatukseen suuntautunut kibbutsi, joka tunnetaan Israelinkin puitteissa hyvänä lintupaikkana.

Kibbutsi Tirat Zevi: Kfar Rupinin naapuri etelään päin mentäessä. Paljolti em. kaltainen, kala-altaat paremmat mutta pellot vastaavasti huonommat.

Afula reservoir & Ginnegar reservoir: Kaksi isohkoa tekolätkköpaikkaa (toisessa myös mainio lieteallas) Afulan kaupungin tuntumassa, keskellä ei mitään. Jostain käsittämättömästä syystä keräsi hillittömästi vesilintuja ja kahlaajia. Seuraavassa joitain mukavampia havaintoja alueelta

PIKKU-UIKKU *Tachybaptus ruficollis* Afulan alueen lätäköissä parhaillaan yhteensä 3 500p.

MUSTAKAULAIKKU *Podiceps nigricollis* Afulassa lokakuun lopussa 4p.

KÄÄPIÖMERIMETSO *Phalacrocorax pygmeus* Tuli Israelin pesimälajiksi vasta 1990-luvulla. Kfar Rupinissa ympäri vuoden vajaan sadan linnun kanta.

PIKKUHAIKARA *Ixobrychus minutus* Havaintokertoja Kfar Rupinista ja Tirat Zevista kymmenkunta.

YÖHAIKARA *Nycticorax nycticorax* Yleinen kala-altailla, parhaillaan yli 100p.

RÄÄKKÄHAIKARA *Ardeola ralloides* Yleinen, mutta vähäluokainen kala-altailla. Suurin parvi 12exx.

LEHMÄHAIKARA *Bubulcus ibis* Tavallinen sekä pelloilla että karja-aitauksissa. Välillä yli 150 yksilön parvissa.

SILKKIHAIKARA *Egretta garzetta* Lähikibbutseissa yhteensä useampi sata.

JALOHAIKARA *Egretta alba* Aluksi vain pari yksittäistä hassua, mutta poislähtiessä kotikibbutseissa jo yli 300p. Laaksossa talvehtiva kanta useita tuhansia.

RUSKOHAIKARA *Ardea purpurea* Ainoa havainto 9.9. Tirat Zevissä 3p.

PRONSSI-IIBIS *Plegadis falcinellus* Harvalukuinen parhailla altailla. Parvet pieniä, enimmillään vain kolmisenkymmentä

veijaria.

KAPUSTAHAIKARA *Platalea leucorodia* Lähialueella noin 350p lusikkanokkaa, suurimman parven ollessa 150exx.

LAPASORSA *Anas clypeata* Kaikkia Suomen perussorsia tuli nähtyä, mutta clypari oli runsaudeltaan ylivoimainen. Afulan alueella parhaillaan lähes 5000p.

RUSKOSOTKA *Aythya nyroca* Muutama yksilö mahtui Afulan altaiden vesilintumassojen joukkoon, enimmillään 14p.

VUORIPYY *Alectoris chukar* Nimestään huolimatta a22p pitkään kotikibbutsin pelloilla.

MUSTAFRANKOLIINI *Francolinus francolinus* Vähän kuin fasaani meillä, alueella oleili ehkä muutama kymmen.

VIIRIÄINEN *Coturnix coturnix* Yleinen, mutta harvalukuinen kibbutsin pelloilla. Potkin lentoon vajaat 50 viiriäistä.

PIKKUHUITTI *Porzana parva* Kaksi eri yksilöä tutkiskeli Kfar Rupinin reheviä oja.

PITKÄJALKA *Himantopus himantopus* Afulassa enimmillään 250p.

AVOSETTI *Recurvirostra avosetta* Jonkin verran pitkäjalkaa vähälukuisempi, yhteensä noin 260 lintua. Afulan maksimi 180p.

PITKÄJALKA *Burhinus oedicnemus* Tätä erikoisennäköistä veitikkaa oli vaikea havaita, mutta Kfar Rupinista löytyi satakunta yksilöä, joista puolet yhdessä parvessa.

Papyruskerttunen on paikallinen rastaskerttusen vastine. Rami Lindroos. Syyskuu 1997, Israel.

Peltotulkut olivat rengastustilanteessa hyvin herkkiä, joten niiden rengastus lopetettiin kokonaan. Rami Lindroos. Syyskuu 1997, Israel.

Turturikyyhky oli päämuutonsa aikaan, eli syyskuussa, todella runsas. Jyrki Normaja. Huhtikuu 1994, Israel.

PÄÄSKYKAHLAAJA & AROPÄÄSKYKAHLAAJA *Glareola pratincola & nordmanni* Läpi syksyn paikallisia lintuja kibbutsin pelloilla istuskelemassa tai saalistelemassa lähistöllä.

TYLLI *Charadrius hiaticula* Afulan enin määrä 800p.

MUSTAJALKATYLLI *Charadrius alexandrinus* Afulan maksimi 150p.

SIPERIANKURMITSA *Pluvialis fulva* Vanha lintu pitkään paikallisena alueella Kfar Rupin - Tirat Zevi.

KYNSIHYYPPÄ *Hoplopterus spinosus* Kuin töyhtöhyppä kotimaassa, mutta yleisempi. Suurimmissa parvissa 250 hyppää.

SUOHYYPPÄ *Chettusia leucura* Kaksi lintua pitkään paikallisena Kfar Rupinin & Tirat Zevin alueella.

PIKKUSIRRI *Calidris minuta* Afulan maksimi 1000p.

PUNAJALKAVIKLO *Tringa totanus* Afulan paras määrä 600p.

LAMPIVIKLO *Tringa stagnatilis* Afulasta laskemamme 226p oli Israelin kautta aikojen suurin kertymä.

ARMENIANLOKKI *Larus (argentatus) armenicus* Ainoa yleinen lokki, alueella oleili ehkä 400exx.

PIKKUTIIRA *Sterna albifrons* Kala-altailta kaksi havaintoa.

VALKOPOSKITIIRA *Chlidonias hybridus* Vain 3 Ikv p Kfar Rupinin kala-altailla, tosin useita päiviä.

MUSTATIIRA *Chlidonias niger* Ikv-lintu paikallisena Kfar Rupinin altailla useampana päivänä. Osui onneksi samaan aikaan ainoiden valkopoiskitiirujen kanssa, joten kaikkia *Chlidoniaksia* pääsi hämmästelemään samanaikaisesti.

VALKOSIIPITIIRA *Chlidonias leucopterus* Yhteensä noin 60exx, joista valtaosa Kfar Rupinissa.

TURTURIKYYHKY *Streptopelia turtur* Saapuessani oli ilmeisesti tämän lajin päämuutto, sillä turtureita oli ihan joka paikassa. Ehdinkin jo ajatella sen seudun yleisimmäksi *streptopeliaksi*, kunnes jossain vaiheessa huomasin niiden tyystin kadonneen.

PALMUKYYHKY *Streptopelia senegalensis* Erittäin yleinen, lähes riesaksi asti.

ALEKSANTERINKAIJA *Psittacula krameri* Viihtyi kibbutsin rehevässä, puistomaisessa ympäristössä. Ei kovin yleinen.

KYLÄPÖLLÖNEN *Otus scops* Huutelivat kotikibbutseissa joka yö. Parhaalla kävelylenkillä kibbutsin alueelta löytyi 11 viheltäjää.

MINERVANPÖLLÖ *Athene noctua* Ainoa lähialueella havaitsemani pari pesi asuinrakennuksessamme.

TORNIPÖLLÖ *Tyto alba* Kotikibbutseissa muutama yksilö, parhaimmillaan neljä lintua yhtä aikaa näkyvillä.

ALPPIKIITÄJÄ *Apus melba* Määriin ei tullut kiinnitettyä erityisempää huomiota, mutta luultavasti parisen sataa lintua pitkin syksyä.

AASIANKALASTAJA & KUNINGASKALASTAJA *Halcyon smyrnensis & Alcedo atthis* Yleisiä kaikilla kala-altailla.

KIRJOKALASTAJA *Ceryle rudis* Kuten edelliset, mutta myös pienissä parvissa.

VIHERMEHILÄISSYÖJÄ *Merops superciliosus* Lähikibbutsin alueella syyskuussa noin 50 lintua. Hävisivät ennen mehiläissyöjän saapumista.

SININÄRHI *Coracias garrulus* Viihtyi kibbutsien pelloilla. Muutamia kymmeniä yksilöitä.

HARJALINTU *Upupa epops* Yleisyydeltään sininärhen luokkaa, kuitenkin selvästi myös puistomaaisessa biotoopissa.

SYYRINATIKKA *Dendrocopos syriacus* Tämä nykyisin jo Puolaan asti levittäytynyt tikkalaji oli sekä yleisyydeltään että tavoiltaan selkeä käpytikan korvike.

LYHYTVARVASKIURU *Calandrella brachydactyla* Kibbutsin pelloilla muutamia kymmeniä.

TÖYHTÖKIURU *Galerida cristata* Yleinen peltolintu.

HAARPÄÄSKY *Hirundo rustica* Mainion näköinen oli 20 000 pääskyn yöpymisparvi.

RUOSTEPÄÄSKY *Hirundo daurica* Syyskuussa näkyi yhteensä nelisenkymmentä yksilöä.

NUMMIKIRVINEN *Anthus campestris* Saapui lokakuun alussa, lähikibbutsien pelloilla yhteensä satakunta campuraa.

KELTAVÄSTÄRÄKKI *Motacilla flava* Tavallisen näköisten keltaväsyjen lisäksi ainakin *feldegg*-rotua ja hyvin harmaata (*beema?*) rotua.

SITRUUNAVÄSTÄRÄKKI *Motacilla citreola* Itse näin vain yhden nuoren linnun kala-altaiden reunakivillä.

VUORIVÄSTÄRÄKKI *Motacilla cinerea* Saapui lokakuussa, Kfar Rupinin ympäristöstä vain kymmenkunta havaintoa.

ARABIANBULBULI *Pycnonotus xanthopyghos* Erittäin tavallinen.

RUOSTEPYRSTÖ *Cercotrichas galactotes* Syyskuun aikana näyttäytyi kymmenkunta yksilöä, joista varmaankin puolet renastajien kätösissä.

MUSTAPÄÄTASKU *Saxicola torquata* Saapui alucelle lokakuun alussa. Pääosin läntistä rotua, mutta myös muutama itäisempää alkuperää oleva yksilö määritettiin.

AROTASKU *Oenanthe isabellina* Tavallinen mutta vähälukuinen lintu hyvän näköisillä pelloilla.

RUSOTASKU *Oenanthe hispanica* Tuntui viihtyvän hieman karummalla seudulla, mutta pari yksilöä näkyi myös kotikibbut-sissa.

SILKKIKERTTU *Cettia cetti* Yleinen piilottelija alueen kaislikoissa. Valtaosa näköhavainnoista rengastettujen lintujen varassa.

HEINÄKERTTU *Cisticola juncidis* Yleinen.

HIETATUHKAKERTTU *Prinia gracialis* Yleinen, etten sanoisi tavallinen.

RUOKOSIRKKALINTU *Locustella luscinioides* Havaitsin noin 15 exx, joista kaikki rengastuksen yhteydessä.

PAPYRUSKERTTUNEN *Acrocephalus stentoreus* Isokokoinen rontti, joka kertukseksi näyttäytyi kohtuu helposti. Kotikibbutsin kaislikoissa parikymmentä yksilöä.

RASTASKERTTUNEN *Acrocephalus arundinaceus* Muutama osui verkkoon ja likimäärin yhtä monta näkyi maastossa.

VAALEAKULTARINTA *Hippolais pallida* Syyskuussa ehdin

nähdä noin kymmenen pallidaa, ennen kuin ne hävisivät muutolle.

SAMETTIPÄÄKERTTU *Sylvia melanocephala* Ainoa alueella näkemäni suomalaiselle rarikerttu, muutama kymmen.

VUORIUUNILINTU *Phylloscopus bonelli* Israelissa syksy on kevättä huomattavasti surkeampaa hyönteissyöjälintuaikaa, ja ainoa parempi näkemäni hysy oli yksi itäinen rodun bonelli.

PUSSITISINEN *Remiz pendulinus* Yksi yksilö Ginnegarin (Afula) kaislikossa.

ISOPURPPURAMEDESTÄJÄ *Nectarina osea* Yleinen.

MUSTAOTSALPINKÄINEN *Lanius minor* Yhteensä viisi havaintoa alueelta.

LAPINHARAKKA *Lanius (excubitor) meridionalis* Aika yleinen.

PUNAPÄÄLEPINKÄINEN *Lanius senator* Vain 3 kv lintua heti ensimmäisinä päivinä, lähtivät muutolle hyvin aikaisin.

VALKO-OTSALPINKÄINEN *Lanius nubicus* Kymmenkunta havaintoa.

PAJUVARPUNEN *Passer hispaniolensis* Viihtyi enemmän maa-seudulla kuin tavallinen varpunen. Välillä useamman sadan linnun parvissa.

TAMARISKIVARPUNEN *Passer moabiticus* Ympärivuotinen Kfar Rupinissa, silti itse näin yhteensä kymmenkunta lintua vain viimeisellä viikolla.

RUSKOMANIKKI *Euodice malabarica* Kaksi yksilöä syyskuussa Tirat Zevissa, todella mitäänsanomattoman näköisiä.

PELTOTULKKU *Rhodospiza obsoleta* Yleisty Kfar Rupinissa lokakuun aikana, loppusumman ollessa noin 150p.

RUOSTEKURKKUSIRKKU *Emberiza caesia* Päämuutto syyskuun puolivälissä, jolloin yhteensä joitakin kymmeniä.

Viikon mittainen bonusretki suuntautui Hulan laaksoon, Mount Hermonille ja Negevin autiomaahan. ”Herkkulajeista” mainittakoon **mustakotka**, **syrianhemppo**, **siinainpunavarpunen**, **nokihaukka**, **kaulustrappi**. Kaksi viimeistä kokopäivääni vietin Jannen ja tanskalaisen veijarin kanssa vuokra-autolla Eilatiin tutustuen. Yhdentoista Eilatin spesiaalilajin lisäksi mieleen jäi vähintään yhtä loistavana kokemuksena snorklaus koralliriutoilla. Kannattaa kokeilla!

Tattikset

Kiitokset Hannu Klemolalle, Jyrki Normajalle ja Annika Fors-ténille, jotka näyttivät kuviaan Israelista ja kertoivat aiheesta. Erityiskiitokset Jouko Hakalalle kameran lainasta, jota ilman tässäkin artikkelissa nähtävät kuvat eivät olisi syntyneet, oma kamerani kun meni rikki retken alkuvaiheessa. Ja tietenkin kiitokset Kilpimaan Jannelle retkiseurasta.

Kiitoksen sana...

niille henkilöille, jotka ovat auttaneet toimitusta taas yhden numeron julkaisemisessa, joko lainaamalla valokuviaan, hankkimalla mainoksia, antamalla ideoita tai muista syistä. Kiitokset ansaitsevat: Göran Andersson, Tapani Numminen, Henry Lehto, Mikael Nordström, Jyrki Normaja, Tom Lindroos, Hannu Kormano, Jouko Pihlainen, Teemu Lehtiniemi, Tapio Aalto, Jouko Hakala ja Kalle Rainio.

Kirkkaiden vesien asukki

Koskikara on pesinyt Varsinais-Suomessa hyvin kauan. Vanhimmat pesintähavainnot ovat 1879 Kiskosta ja 1886 Turun Maariasta. Tämän jälkeen seuraa 86 vuoden havaintokatko, sillä seuraava pesintä on kirjattu vasta 1973 Kiskosta. Todennäköisesti pesintähavainnot eivät vain ole tulleet tietoon, sillä seudun koskien sen aikaiset vesimyllyt, uittorännit ja puusillat ovat tarjonneet hyviä pesäpaikkoja. Myös vesien puhtaus on ollut parempi kuin nykyään.

Pesäreviirinsä suhteen koskikara on vaativa ja kelpuuttaakin Varsinais-Suomesta vain Perniön-Kiskonjoen reitin pesintäänsä. Mahdollisesti pesintään kelpaavia koskipaikkoja voisivat olla Kiikalan Varesjoki, Laitilan Pahojoki ja ehkä muutamat Perniön ja Dragsfjärdin pikkupurot. Muualla Varsinais-Suomessa alavissa maastoissa virtaavat humus- ja saastepitoiset joet ja purot eivät ole karalle mieleen.

Kiskon-Perniönjoelta tunnetaan kahdeksan pesäreviiriä ja 37 pesintää. Em. vesistö liittyy osana laajaan

Etelä-Suomen karojen pesimäalueeseen. Muut vesistöt ovat Karjaan- ja Siuntionjoen ja Vanajaveden reitit. Tällä yhtenäisellä alueella tunnetaan noin 30 karan pesäreviiriä.

Pesiäkö meillä vai ei?

Koskikaran pesintä alkaa aikaisin keväällä. Jo helmi-maaliskuussa koiras laulaa innokkaasti valkeata kaulaansa naaraille esitellen ja muita koiraita reviiriltään pois ajaen. Naaras valitsee puolestaan pesäpaikan huhtikuun alussa. Silloin naaras joutuu hyvin ristiriitaiseen tilanteeseen, jäädäkö pesimään vai lähteäkö muuolle Keski-Ruotsin tunturipuroille? Pesintäpäätöksen Etelä-Suomen eduksi voi ratkaista huhtikuun alun lämmin säätila, jäätön ravintorikas reviiri ja mieluisa pesäpaikka turvallisuudessa suojaisessa paikassa (esim. pöntössä).

Pesän rakennus on pääosin naaraan huolena. Usein lumen aikana alkanut pesän rakennus kestää 9-20 vrk säästä riippuen. Pakkasella pesänrakennuksessa pidetään usein taukoa. Pesän ulkokuori punotaan

kiviltä kerätyistä sammalista ja siusta vuorataan kuivilla heinillä ja lehdillä. Pesä, vaikka on pöntössäkin, on aina katettu ja siinä on karan mentävä lentoaukko koskelle päin.

Koskien kesäinen piilottelija

Koskikaran 3-6 (tavallisesti 5) munaa munitaan 15.-20. huhtikuuta. Naaras hautoo 17-18 vuorokautta. Koiras lauleskelee pesän lähellä vartioiden reviiriä. Etelä-Suomessa käy usein niin, että koiras kyllästyy odotteluun ja lähtee vielä muutolle Pohjanlahden luoteispuolelle, jossa se etsii perustamaan uuden perheen. Muutenkin karakoiras on huikentelevainen, sillä voi nimittäin olla kaksi naarasta pesimässä (bigamia). Näin kävi mm. Kiskon Kärkelässä 1989 ja 1990. Pesät sijaitsivat n. 600 metriä toisistaan. Tosin naaraskaan ei jää "pekkaa pahemmaksi". Naaras on usein uskollinen kerran valitsemalleen pesäpaikalle, mutta koiras vaihtuu usein.

Haudonta tuottaa poikasia 1.-5. toukokuuta. Emot (jos koiraskin

Koskikaran *Cinclus cinclus* pesiminen Varsinais-Suomessa

Jouko Pihlainen

Koskikara on tuttu talvivieras alueellamme, mutta kuinka yleinen pesimäintu se oikein onkaan? Henry Lehto. 12.2. 1994, Naantali.

sattuu jäämään reviiirille) sukellelevat vesihyönteisten toukkia joen pohjasta poikasilleen pesään kolme viikkoa. Isot poikaset paljastavat pesän helposti kiihkeän kimeällä kerjäysäänellään, joka kuuluu hyvin isomman kosken kohinasta. Kolmen viikon kuluttua emot vähentävät ruokintaa ja pakottavat nälkäiset poikaset hyppäämään kosken kuuhihin. Tässä vaiheessa lentokyvyttömät poikaset pelastautuvat rantakiville ja alkavat heti etsimään syötävää kivillä rymivistä hyönteisistä. Lentokyky kehittyy nopeasti. Jo parin päivän kuluttua poikaset lentävät muutamia metrejä. Sukellemaan poikaset ryhtyvät vasta pariviikkoina. Emot toimivat tänä aikana "lastenkaitsoina" huolehtien etteivät pedot (haukat ja varislinnut sekä minkit ja kissat) yllätä. Emojen ruokinta-aktiivisuus on laimeaa.

Pari viikkoa pesästä lähdön jälkeen elossa olevat poikaset (poikastappiot ovat suuret) siirtyvät lähikoskille ja jo heinäkuussa poikasina on tavattu 120-150 km:n päässä pesäpaikaltaan. Naaras jää usein koko loppukesäksi pesäpaikalleen. Sen sulkasato sattuu kesä-heinäkuuksi, ja on niin raju että lintu voi olla hetken aikaa lentokyvytön. Taitavana piilottelijana ja sukeltajana emopysty suojaautumaan pedoilta ja myös ihmisten katseilta.

Pesäpaikkoja Varsinais-Suomessa

Seuraavassa kerron ajo-ohjeet pesäpaikoille Turun suunnasta GT2-kartan mukaan. Esitetyt tarkat ohjeet karojen pesäpaikoille kerrotaan siksi, että Varsinais-Suomen lintuharrastajat voisivat tutustua koskikaran pesintään. Samalla toivotaan että he tarkastaisivat muita mahdollisia pesintään sopivia paikkoja.

Toivon myös, että karoille tehtäisiin pesäpönttöjä koskille. Pöntön mitat: leveys 25 cm, syvyys 25 cm ja korkeus 18 cm. Toisen sanoven pönttö on pieni, toisesta sivusta avoin laatikko, joka sijoitetaan kosken partaalle suojaiseen paikkaan, niin ettei sitä vie jäät tai tulvat, eikä pöntölle pääse minkki.

Pertteli, Juvankoski (Muurlan-joki)

Salosta ajetaan E18 tietä ja käänny-

Koskikaran poikanen sukii itseään vesikivellä pian pesästä lähdön jälkeen. Reijo Juurinen.

tään Muurlan lasitehtaan risteyksestä vasemmalle Perttelin tielle. Tietä ajetaan n. 3 km, kunnes tulee viitta "Juvankoski" oikealle. Mennään sotatietä n. 2 km. Koski jää vasemmalle ja köngäs piiloutuu myllyrakennuksen taakse. Vanha sähkövoimala karapaikkoineen sijaitsee 300 m alavirtaan päin metsän siimeksessä.

Kosken pituus on n. 400 m, leveys 3-4 m ja pudotuskorkeutta koko mitaltaan n. 15 m (mitat kirjoittajan arvioita). Kirkasvetinen koski alkaa komeana könkäänä heti Luusuan järven pieneltä padolta, jonka yli kulkee kävelysilta. Noin 8 m korkea köngäs on Etelä-Suomen korkeimpia ja kevättulvien aikaan oikea nähtävyys. Kosken koko mitalta, myllyltä piensähkövoimalalle, kulkee vanha lahoava puinen vesiputki. Kara pesi 1991 voimalaitoksen puusillan alla pöntössä. Toinen pönttö on vesiputken yläpäässä. Rauhallinen paikka asutuksesta huolimatta.

Pertteli, Myllykoski (Muurlanjoki)

Palaa Juvankoskelta Perttelin tielle, käänny oikealle ja aja Pertteliin päin 1 km. Käänny vielä oikealle pelto-tielle. Koski ja valkoinen sähkövoimala ovat hetimiten jokilaaksossa

oikealla.

Koskialueen pituus on 100 m, leveys 5-10 m ja korkeus 8 m. Tämä betonipadolla korotettu neljä metriä korkea luonnonköngäs sijaitsee noin 1,5 km Juvankoskelta alavirtaan. Kosken alapäässä on hylätty pieni sähkövoimala, johon johtava vesiputki purettiin, kun 1992 kosken partaalle rakennettiin hirsihuvila. Kara pesi 1991 em. vesiputken kyljessä olleessa pöntössä ja 1995 könkään kallioreunuksella pensaan alla. Huvilan asukkaat ovat ystävällisiä ja seuraavat karoja. Kysy heiltä lupa, jos menet koskelle.

Kisko, Toija (Hirsijärven joki)

Salo-Inkoo-tieltä käännyttään vasemmalle Vilikkalan tielle ja ajetaan kilometri. Koski jää vasemmalle kääntyvän tien risteuksen vasemmalle puolelle. Kosken pituus on 100 m, leveys 4 m ja korkeus n. 15 m (yläpadon kanssa). Kosken niskan yli kulkee kylätie matalan sillan kautta. Sen alavirran puolella on komea kivistä ladottu kaareva pato, jonka aukoista vesi putoaa jyrkkään kivikkoskeen. Lyhyen kosken partaalla on kookas myllyrakennus. Kara pesi hylätyn rakennuksen puretussa, kos-

ken yllä olleessa, siipiosassa vuosina 1973 ja 1974. Vuosina 1991-1993 ja 1995 pesinnät tapahtuivat rakennuksen kosken puoleisen pään betonirakenteissa olevassa pöntössä. Myös rakennuksen lautaseinässä on pönttö. Rauhallinen paikka, vaikkakin 1993 ilmeisesti pikkupojat ottivat pesän munineen pois pöntöstä. Koskelta 200 m ylävirtaan sijaitsee betonipato, jossa 6 m korkea pudotus. Paikalla ei ole karoille pesäpaikkaa, eikä muita koskia.

Kisko, Toija (Hirsijärven joki) alakoski

Palaa edelliseltä koskelta Salo-Inkoo-tielle ja käänny Saloon päin. Käänny pienen joen jälkeen vasemmalle. "Eläinlääkäri"-viittoa seuraten olet kosken niskan sillalla 2 km ajettuasi. Kosken pituus on 100 m, leveys 4-8 m ja korkeus 5 m. Pieni koski löytyy betonipadon jälkeen. Kosken partaalla on vanha kivistä ja hirrestä rakennettu mylly, jonka katto on sortumassa. Kara pesi 1991 ja 1995 myllyn tulovesiaukon yläreunassa olevassa pöntössä. Joen takana asuva eläinlääkäri seuraa karoja sekä koskella kulkevia. Pyydä lupa jos käyt paikalla.

Kisko, Kurkela (Kurkelanjoki)

Salo-Inkoo-tieltä käännyttään Toijan taajaman kohdalta vasemmalle tietä 187, jota ajetaan n. 6 km. Käänny vasemmalle myllytielle. Kilometrin ajettuasi olet kosken alapään ylittävällä sillalla. Kosken pituus on 200 m, leveys 50 m ja korkeus 10 m. Kookkaan betonipadon aukoista savisamea vesi putoaa n. 3 m haajaantuen useisiin saarekkeitten erottamiin uomiin. Yksi virran haaroista kulkee aution huonokuntoisen tehdasrakennuksen sisään. Kara on pesinyt rakennuksen sisään virtaavan veden tuloaukon yläpuolella olevassa pöntössä 1994 ja 1996. Toinen pönttö on rakennuksen sisällä kosken yllä talon seinässä. Lahoava vesiputki johtaa padolta kosken alapään sähkövoimalaan, joka ei ole käytössä. Rauhallinen paikka. Varo sortuvia rakenteita.

Suomusjärvi, Koorla (Kurkelanjoki)

Palaa Kurkelan myllyltä tielle 187 ja käänny vasemmalle Suomusjär-

velle päin. Pari kilometriä ajettuasi ylität joen, jonka jälkeen käänny heti vasemmalle yksityistielle. Koski on puolen kilometrin päässä vasemmalla. Joudut talon pihaan, joten luvan kysyminen on paikallaan. Kosken pituus on 200 m, leveys 4-6 m ja korkeus 5 m. Yllättävän vaatimaton koski, jossa hylätty myllyrakennus ja sinne johtava betonireunainen kanava. Kanavan yläpäässä olleesta padosta on jäänyt betonitolpat ja niihin kolot hirsiiä varten. Kolossa pesi kara 1974-1975 sekä 1991. Pesäpönttö sijaitsee myllyn betoniosan takaseinässä. Kosken yli kulkee kävelysilta. Rauhallinen paikka.

Kisko, Kärkelä (Kiskonjoki) yläkoski

Salo-Inkoo-tietä n. 10 km Mustiolle päin. Sitten Jylyn tietä vasemmalle. Seuraavat kaksi risteystä oikealle kääntyen olet noin 4 km ajettuasi Kärkelän ruukkikylässä, jossa punaisten tupien välistä ajat pikkutietä oikealle. Puoli kilometriä vielä ja komea koski on vasemmalla. Kosken pituus on 300 m, leveys 6-8 m ja pudotusta 15 m. Kirkas vesi. Kosken yläpäässä 6 m korkea kivipato, jonka yli kulkee tie lähitaloihin. Padolla 4 m korkea putous. Patoaukossa koskikaran pesintä 1879, 1973 ja 1976 patorakenteissa. Lisäksi kara on pesinyt pesäpöntöissä 1978, 1979, 1988-1994 (6 vuotena) ja 1997. Pato aiotaan avata kalojen nousun helpottamiseksi. Padolta kosken alapään autioon sähkövoimalaan johtaa hyväkuntoinen puinen vesiputki, joka kulkee kosken ja rantojen yläpuolella metrin, parin korkeudessa. Pesäpönttö myös putken kyljessä. Rauhallinen kaunis paikka, vaikka talojen lähellä.

Kisko, Kärkelä (Kiskonjoki) alakoski

Koskien välissä on n. 300 m pitkä suvanto. Palaa yläkoskelta ruukkikylään ja käänny oikealle niin olet kohta alakosken niskan sillalla. Kosken pituus on 500 m, leveys 4-20 m ja korkeus 10 m. Sillan alla ollut pato purettiin 1997. Pesinnät ovat olleet sillan alla kivireunuksen päällä 1989 ja pöntössä 1990 ja 1992-1994. Koski alkaa kivin reunustettuna kanavana, joka levenee matalaksi leveäksi joeksi saarineen. Yläosassa

koskea on iso lato. Koskialue on karojen paras talvehtimispaikka maakunnassa. Rauhallinen, kaunis koskireitti. Vuoden luontokuva 1988 on otettu tältä koskelta.

Perniö, Latokartanonkoski (Kiskonjoki)

Aja Salo-Tammisaari-tietä Perniön ohi. Ennen Kiskonjoen ylitystä käänny oikealle pikkutielle, jota kilometrin ajettuasi seuraa opeasteita vasemmalla olevalle luontopolun pysäköintipaikalle. Siitä johtaa polku kahdensadan metrin päässä olevalle koskelle. Kosken pituus on 500 m, leveys 10-30 m ja korkeus 10 m. Leveä sameavetinen joki, jonka yli johtaa patosilta luontopolun käyttäjille. Toinen kävelysilta löytyy koskialueen yläosassa luontopolun ylittäessä joen toistamiseen. Padolta vesi putoaa 3 m kalliopahdan ja vanhan tehtaan raunion kiviseinän väliseen uomaan. Tehtaan jälkeen koski rauhoittuu leveäksi saarekkeiseksi virraksi. Koskikara pesi 1991 kalliopahdan kolossa, 1992 kävelysillan tukirakenteissa kivien välissä ja 1994-1995 kalliopahdan pöntössä. Rauhaton paikka. Luontopolulla liikkuu retkeilijöitä ja kosken alapuolella kalastajia. Karaemo on kuitenkin erikoisen tottunut ihmisiin ja leveä joki tarjoaa karalle hyvän turvan.

Em. pesäpaikkojen poikasten rengastuksesta vastaavat Hannu Ekblom puh. 09-151 758 (Latokartanonkoski) ja allekirjoittanut (muut kosket). Talvirengastus Kärkelässä hoituu myös allekirjoittaneen toimesta. Loput kosket ovat vapaita ja toivomus onkin että mahdollisimman moni rengastaja virittäisi verkkonsa karapaikoille. Rengastuksen antamia lisätietoja kaivataan Varsinais-Suomesta. Kara on helppo pyydystää ja kontrolleja tulee paljon. Esimerkiksi 1997 kirjoittajan talvella kiinniotamista karoista joka neljäs oli kontrolli. Toivottavasti karaharrastus viriää tämän kirjoituksen jälkeen myös maakunnassanne.

Kirjoittajan osoite:

Jouko Pihlainen
Viitakatu 11 C 8
08150 Lohja
puh. 019-325 672

Havaintoja saatiin 63 havainnoitsijalta. Lisäksi Halikonlahden, Kuusiston, Paimionlahden havaintovihkot olivat käytössä ja Visa Rauste toimitti listauksen Bongariliiton tekstihakuun ilmoitettuja havainnoista (/TH=tekstihauksessa olleista viestistä). SK ja WV tallensivat suurimman osan aineistosta. SK toimitti havainnoista listauksen, josta KR muotoili tämän raportin. Rengastuomioisto luovutti tiedot ruokin, räyskän ja ruskosuohaukan pesäpoikasrengastuksista. Kiitokset kaikille havaintonsa palauttaneille!

Esiintyminen on kuvattu osalla lajeista kuntakohtaisilla summaluvuilla. Yölaulajien ja -huutajien luvut ovat reviiimääriä, paikalla on siis havaittu vähintään soidintava koiras. Mm. kurjen ja mustakurkku-uikon kuntasummat ilmaisevat palautettujen havaintojen perusteella arvioitua parimäärät. Luvut saattavat sisältää etenkin yölaulajien osalla päällekkäishavaintoja. Lyhenteet noudattavat kevätkaatsuksen yhteydessä olevaa listaa.

KAKKURI *Gavia stellata* Kolme pesimishavaintoa. 26.6. KII 2ad+tuhoutunut pesä (PE), 9.7. KII 1ad2pull (PE), 31.5. KII-SUO Omenajärvi 2jp p. (JE), 31.5. PRN Saarenjärvi 2 ylilentävää (JNo), 29.6. SUO 1ad1pull (PE), 30.5. SUO Aneriojärvi 1jp p (JE), 5.6. SUO Enäjärvi 2jp p (JE), UUS Lokalahti Haavainen lensi keväällä säännöllisesti päivittäin merelle kalastamaan (JHo).

KUIKKA *Gavia arctica* Kiikalassa kolme pesivää paria (JE, PE), kesäkuu KUU Nummijärvi 1p (HT), 9.5. NAU Piparby 1kn

p (RLi, PK, JJJ), 9.6. PYH-LAI Otajärvi 6ad p, 3paria (KR, HT), 30.6. PYH Enäjärvi 2p, eivät varmaan pesiviä (JHa), 1.6. PRN Hamarjärvi pesivä pari (JNo), 5.6. SUO Lahnajärvi 5jp p (JE), 5.6. SUO Enäjärvi 1jp p (JE), 10.7. SUO Iso-Torava 1ad (PE), UUS Lokalahti Haavainen lensi kesällä päivittäin merelle kalastamaan (JHo), YLÄ Eljäjärvi 8.6. 3p (MT) ja 15.7. 3jp p (Linden J), 10.5. YLÄ Vaskijärvi 1kn p (RLi, PK, JJJ), 28.6. YLÄ Savojärvi 2 (PK).

HÄRKÄLINTU *Podiceps grisegena* 11 paikalla, joista peräti 8 mereisiä. 25.5. KEM Sjöfax 1p (JR), 29.5. KEM Pedersö 2p; pesintä epäonnistui (TLu), 20.5.-1.6. KUS Laupunen 1Ä (AS), 8.5.-6.6. LAI Pehtjärvi 3-4p (RLi, JJJ, AS), 9.6. PYH Otajärvi 14 (KR, HT), 21.6. NAU Kuddholmarna 1ä (AS), 8.6. PRN Naarjärvi N-osa 2+ä (RLi, JJJ), 18.5. PYH Ylikylä 1Ä (MT), 19.-24.6. RYM Aasla 1Ä (LS), 14.7. RYM Aasla 2 (LS), 15.5. TAI Tipsund 2p, pari (AS), UUS Lokalahti Haavainen: pesintä merenrannan ruovikossa (JHo), 26.7. UUS Vasikkari 2p (OT), 8.6. YLÄ Eljäjärvi 2p (MT).

MUSTAKURKKU-UIKKU *Podiceps auritus* Parimäärät kunnittain ilmoitettujen havaintojen perusteella: DRA 9, HOU 7, INI 1, KAA 1, KEM 6, KOR 4, KUS 41, MAS 2, NAA 2, NAU 12, PAI 1, PAR 2, PII 1, RAI 1, RUS 1, RYM 5, SAL 1, TAI 6, TUR 7, UUS 13, VÄS 1. Yhteensä 124 paria.

MERIMETSO *Phalacrocorax carbo* Dragsfjärdin saaristossa

Varsinais-Suomen harvalukuiset pesimälinnut kesällä 1997

Kalle Rainio, Sampo Kunttu ja William Velmala

Valkoposkianhella on Varsinais-Suomessa kaksi säännöllistä pesimäaluetta: Ruissalo ja Jurmo. Tom Lindroos.

Harmaahaikara alkaa vallata Varsinais-Suomea. Tässä poikanen hetkeä ennen rengastusta Sauvon Ruonlahdessa 3.7. 1997. Tapani Numminen.

todettiin lajin ensimmäinen pesimisyrittäminen TLY:n alueella (ks. Velmala 1997). Moni merimetso vietti kesää myös Kustavin-Uudenkaupungin saaristossa. 27.6. DRA Rosala 1p (TLu), 27.6. DRA Vänö 6p (TLu), 9.7. DRA Ekhamn 1p (HL), 12.7.-3.8. DRA 80p: 5 pesästä ja 3 kyhäelmää luodolla (WV, Nordström H, MN), 2.8. DRA Kasnäs-KOR Jurmo 10p (MN), 29.5. KOR Kallharu 2p (WV, Högmänder J, JLL), 4.6.-20.7. KOR Jurmossa 1-2p (PA, JG, SKu, JHe ym), 27.7. KOR Utö 1p (JTe), KUS Pleikilä Pohjolanniemi 1.6. 11p ja 3.6. 7p (AS), 13.7. KUS Iso-Hauteri 1N 1p (JTe), 20.7. KUS Työmies-Kajana 30p (BG), 5.7. MIE Mynälahti 1p kivillä (JSi), UUS Vasikkarin kesäkiertelevät: 8.6. 1 kiert, 15.6. 1 lähti N, 27.6. 1 NW, 12.7. 3 SW, 26.7. 10 N, 27.7. 1 laskeutui (OT).

KAULUSHAIKARA *Botaurus stellaris* Yhteensä 7 pulloonpuhaltajaa. 22.6. KIS Kirkkojärvi 1Ä (RLi, JNo), 1.5. KOD Otajärvi 1Ä (RLi, HHu), 21.-22.6. MIE Kuustolahti 1Ä (JSi), 28.4.-30.6. PAR Petteby 1Ä (BB, MD, JNo ym), 1.5. PAR Mattholmsfladan 1Ä (MD, JHe), 6.-8.6. PRN Makarlanjärvi 1Ä (JR, JJJ, RLi ym), 25.5.-7.6. TAI Kolkanaukko 1Ä (BG, AS).

HARMAAHAIKARA *Ardea cinerea* Kaksi pesintää varmistui. KEM Linnarnäs 31.5. 1 ja 28.6. 1p (TLu), 1.6. MIE Mynälahti Silakkari 1jp p (JSi), PAI Paimionlahti: 27.4. 2 (KSn), 13.5. 5 (HJ, MLe, TN), 14.5. 1p (RM, TN), 15.5. 3 (TN), 16.5.-2.6. 1 (TN, HKI, JJJ ym), 3.6. 2p (VR), 15.6. 1N (VR), 16.6.-3.7. SAU pesintä: 2ad1pull; pull reng. 3.7. (TN), 7.6. SUO Salmi 1ad p (MHI), 25.6. UUS pari+pesä; pesässä isot poikaset (PA), 28.6. UUS Lamminjärvi 2ad p (PA), 6.5.-15.6. VÄS Galtarbyviken 1-3p (KR, HL, JJJ, ym).

KATTOHAIKARA *Ciconia ciconia* Vähintään 14 eri yksilöä havaittiin: 17.-18.6. KEM Högmo 3p (MHR, TLD), 15.6. PII Heppoentie 4p (KKe), 7.-8.6. PRN Laukanlahti 1p (JKN, JJJ, JNo ym), 8.6. PRN Makarlanjärvi 1 NE (JJN, RLi, JNo ym), 8.6. VÄS Galtarbyviken 6p (JJN, RLi, HL ym), 9.6. VÄS Galtarby 4p (JJN, MeH, TN ym).

KYHMYJOUTSEN *Cygnus olor* Pesi jälleen KAA Littoisten-järvellä, tuloksena 5 poikasta (KR). SUO Enäjärvellä 'kihlapari' (MHI).

LAULUJOUTSEN *Cygnus cygnus* Viisi pesintää, lisäksi 'kihlapareja' monella järvellä. 20.7. HAL Viurilanlahti 1 subad (Linden J), 25.5.-2.7. KEM Sjöfax 1 2kv p; 7.6. 2 2kv p (HL, Oetken C, JTa ym.), KII pesivä pari (JE), 4.6.-28.7. KII-SUO

Omenajärvi 2ad p (JE, PE, MHI), 15.6. KIS Leilä 1kn pesällä (RVk, HJ), 11.6. KOD Otajärvi 2, pesivä pari (JNo), 7.6. LAI Haaljärvi 1kn pesällä (AS, MiH), 25.5. PRN Makarlanjärvi 2p+pesä (JR), 31.5.-9.7. PRN Saarenjärvi pesivä kn+1 (JNo, JR, RLi), SUO Anerio 2p 'kihlapari' (MHI), SUO Arpalahdi-Särkilahti 2p 'kihlapari' (MHI).

MERIHANHI *Anser anser* KOD-LAI Otajärvi pesintä: 10.6. 2ad1pull (KR, HT), 8.7. 1ad2juv (JJN, RLi). Lajista ei ole aikaisempaa pesimishavaintoa Otajärvellä (Aalto 1997).

KANADANHANHI *Branta canadensis* Seitsemän poikuehavaintoa, 44 poikasta. 6.7. DRA Örö 7ad p avomerellä (WV), KEM Sjöfax: 25.5. 2p (JR), 13.6.-27.7. 4ad15pull/2 poikuetta (HL, Oetken C, TLu ym), 31.5. KEM Linnarnäs 6, väh. 2 poikuetta (TLu), 12.7. KEM Skeppsholmen 2ad5pull (HL, Oetken C), 30.5. KII-SUO Varesjärvi 2ad p, pesivä pari (JE), 1.6. KUS Pleikilä Pohjolanniemi 1p (AS), 4.7. NAA Luonnonmaa S-ranta 1kn3pull+1kn3pull (SKu, RLi, Ahti P ym), 28.5. NAU Pärnäsistä N 1kn (WV, Högmänder J, JLL), 25.5. PAR Lapplax Airiston ranta 1kn (VM), 15.7. PAR Heisala-Trollö 13p/2 poikuetta (KOP), 8.-11.6. PYH Otajärvi Nuuski 1p (TA, SL, KR ym), RYM Aasla 1.-21.5. 1-2p ja heinäkuu-2.8. 14 pitkään p (LS), 5.6. SUO Enäjärvi 10ad p/2a (JE), 31.5. SÄR Förby 2ad 4pull (TLu), 6.7. TUR Hyytistensuntin E-puolella 3p uimassa (JW, SP), 8.5.-31.5. TUR Vuokseniska 2ad5pull; pullit 31.5. (RLi, JW), 6.7. TUR-PAR Airiston E-osa 9p uimassa (JW, SP).

VALKOPOSKIHANHI *Branta leucopsis* Kannan kasvu jatkuu. Havaintojen perusteella valkopoiskihanhella on Varsinais-Suomessa kaksi selvää esiintymiskustaa: Jurmon saaristo ja Ruissalo. Jurmon saariston kanta on noussut vuoden 1992 ensipesinnästä kuuteen pariin ja Ruissalon kanta samassa ajassa kolmesta viiteentoista (ks Laine 1992). Myös pesimättömiä lintuja on huomattavan paljon. KOR Jurmo: 22.4.-27.6. 1-12p, 12.7. 18ad 24pull p, poikueet rantautuneet pääsaarelle (EI, RLi, JNo), maksimi 4.8.: 27ad20juv/6 poikuetta+15ad (KR, WV), TUR Ruissalo: 15 pesä löytyi Ruissalon ympäristöstä, poikueita näkyi 11, joissa yhteensä 35juv, suysparven koko parhaimmillaan 110exx (JrL ym).

SEPELHANHI *Branta bernicla* Mielenkiintoinen kesähavainto (vrt. Huhtinen et al. 1997): 27.6. DRA Vänö itäranta 1p (TLu).

RISTISORSA *Tadorna tadorna* Pesi Korppoossa Jurmon-Utön saaristossa ja Uudenkaupungin saaristossa. 30.4. DRA Vänö 1kn p (JTe), 8.6. DRA Morgonlandet 1n p (JR), KOR Jurmo: 1.-29.5. 3-12 p, ensimmäiset poikaset 31.5.: 1kn8pull+2ad p (SKu, JJJ), maksimit 6.6. 7ad20pull+5ad m (BB, JG, JHe ym) ja 4.8. 7ad42juv p (KR, WV), 8.6. KOR Utö 2ad10pull p (RM), 27.-28.5. KUS Pleikilä Pohjolanniemi 1kn p/NE (AS), 1.-2.6. MIE Mietoistenlahti 2kn p (HKO, JLU, JSi), 30.5. SAL Halikonlahti 1k p (JR), UUS Vasikkari: 16.4.-12.7. 1-4 yks, 26.7. 1kn9pull+1kn7pull (OT, JTe), UUS Santakari: 12.-13.7. 1kn10pull (OT, JJN, MeH), 26.7. 2ad7juv+2ad7juv (JJN, RLi, OT), 18.5. UUS Liesluoto 1kn p (MT), 1.6. UUS Hylkikari 2p (OT, JTe), 31.5. UUS Vekara 2kn (OT, Tenovuo R, JTe), 10.6. UUS Vekara 6 (PA, AoL).

HARMAASORSA *Anas strepera* Pesintä varmistui Kuusiston- ja Halikonlahdella sekä Uusikaupungin saaristossa. KAA Kuusistonlahti 1.6.-25.7. mm a7k p, 7.7. 1n+väh. 2pull+1n väh. 4pull (JJN), 19.7. 1n8pull (RB), 15.6. asti PAI Paimionlahti Meltola 1kn (MLe, TN, VR ym), SAL Halikonlahti: 12.7. 1kn

4pull (JE), 22.7. 2ad+1n5pull (RLi, JJJ), 27.-28.7. 1n4pull (JE), 22.6. TUR Friskala 2k (RLi), 29.8. TUR Iso-Pukki S-ranta 1n-puk, mähd. juv (JHa), UUS Ärväskivi kn+4pull (JG), 1.6. UUS Hylkikari 1kp (JTe, OT, Tenovuo R), 9.-10.6. UUS Vekara 1kn (PA, AoL).

JOUHISORSA *Anas acuta* 16.6. KOR Jurmo 2p (Kokkala L, Kosonen R), 9.-10.6. UUS Vekara 1kn (PA, AoL), 12.7. UUS Santakari 3 (OT), 22.7. SAL Halikonlahti 2 (RLi, JJJ). KOR Jurmossa toukokuun puolivälissä selvästi pesintään viittaavaa toimintaa (2 paria), naaras lensi verkkoon männikköissä ja nähtiin laskeutuvan keskelle nummea (PA, JHe, KR ym).

HEINÄTAVI *Anas querquedula* Varmaa pesintää ei todettu, selviä revierejä kuitenkin useita: KAA Kuusisto 30.5.-23.7. enimmäillään 5k1n (KR, RM, JJJ), 20.6. KEM Sjöfax 1k p (HL, JTa), 18.5.-29.6. PAI Paimionlahti enimmäillään 4k1n p (JTa), 24.6. PAI Puhdistamo 1kp (MLe), SAL Halikonlahti enimmäillään 17.6. 3k4n p (JR) ja 1.7. 2k5n p (TLd), 8.6. UUS Vasikkari 1kn S taviparvessa (OT), 15.6. VÄS Galtarbyviken 1k p (HL).

LAPASOTKA *Aythya marila* Useita 'sopivilla' seuduilla viihtyneitä pareja: 8.6. DRA Morgonlandet 1kn (JR), 27.5. KUS Verskerinlahden pohjukka 1n p (AS, Jouko Laine), 1.6. KUS Pleikilä Pohjolanniemi 2k p (AS), 31.5. UUS Vasikkari Letto 1kn p (OT), 27.6. UUS Vasikkari 1kn SW (OT), 12.7. UUS Vasikkari 1kn SW (OT), 13.7. UUS Vasikkari 3k S (OT).

ALLI *Clangula hyemalis* 20.6. MIE Mynälahti 2 (JSi), 12.7. UUS Vasikkari 1n p + 2m SW (OT).

MEHILÄISHAUKKA *Pernis apivorus* Kaksi varmaa pesintähavaintoa. 23.8. ALA Vännilänkorpri 1ad1juv p lentopoikue (HHe), 7.6. DRA Hiittinen Kk 1p (TLu), 5.7. DRA Sunnanä 1soid+1 (JHe), 8.7. KEM Pederså 1 (TLu), 9.6. KOR Galtby 1p (SP), 24.7. KUS Vikatmaa 1 (MLe), 26.7. KUS Susiluoto 2juv pesäalueella (RLi, JJJ), 5.6. ja 2.7. LEM Oukkulanlahti 1p (HKO, TLd), 19.8. MYN Teeressuo 1p (AS), 2.7. NAA Myllärinmäki 1 kiert (HKO), 5.7. NOU Savojärvi 2p (HL, TA, JNo ym), 2.7. PAR Västra Linsor 1 SE (SP, Aspelund S), 15.7. PAR Trollö 1N (MD), 17.7. PAR Lemlax Gundberg 3p (KOP), 8.6. PÖY Auvainen 1p (MT), 20.6. TUR Sepänkatu 1N (KR), UUS Lokalahti Haavainen 1p reviiiri (JHo), UUS Lokalahti kirkolta SW 1p reviiiri (JHo), 15.6. UUS Vasikkari 1E (OT), 22.6. UUS Vasikkari 1E+1 kiert (OT), 28.6. UUS Hanko 1E (PA), 28.6. VÄS Galtarbyviken 1p (HKO), 27.7. YLÄ Vaskijärvi 1p (RLi, JJJ).

MERIKOTKA *Haliaeetus albicilla* Merikotkakannan kasvu jatkuu voimakkaana. Arkistoon palautettujen havaintojen määrä (ei yksilömäärä!) kunnittain: DRA 22, HOU 3, INI 2, KEM 4, KOR 5, KUS 6, LEM 1, MIE 2, NAU 11, PAI 5, PAR 22, RYM 2, TAI 1, TUR 2, UUS 20, VEH 2, VEL 1, VÄS 2. Lisäksi Jurmossa merikotka havaittiin 37 päivänä 24.3.-30.8.

RUSKOSUOHAUKKA *Circus aeruginosus* Noin 31 reviiiriä. Ainoa pesälöyötehtiin Taivassalossa; neljä poikasta rengastettiin (OK). 19.7. DRA Björkboda 1k p (HL), 20.6. INI Jumo 1k (JHe), KAA Kuusistonlahti: 20.5.-26.7. 1k ja 1n (EG, RM, OK ym), 10.7. KEM Torsböle 1n p sänkipellolla (TLu), 17.7. KEM Sjöfax 1p (HL), KII Omenajärvi 1kn p (MHI), 14.5. KUS Laupusensalmi 1 2kv p (AS), 10.5. LAI Pehtjärvi 1k (JJN, RLi, PK), 1.5. KOD Otajärvi 2kn p soidinta (RLi, HHu), 10.6. KOD Otajärvi 1n (KR, HT), 1.-12.6. LEM Oukkulanlahti 1n p (JW, HKo), 19.6. LEM Monnoinen 1k p (RM), 24.7. LEM Kustavintien pellot 1k p (HKO), 5.7. MAS Maanpää 1n (AS, MiH, JSA), MIE Mynälahti Laajokisuu 3kv k+n pesintä epäonnistui (JSi), toukokuu MIE Mynälahti 1kn soid (JSi), 1.6.-31.7. PAI Paimionlahti 2k2n p ilm. ei pesintää (PT, RM, SKu ym), PAR Petteby: 13.5.-3.8. 1kn pesivät (JTa, HKo, TLd ym), 28.7. PII Piikkiönlahti 1p (HL), 2.6. PRN Laukanlahti 1n p (JR), 8.6. PRN Makarlanjärvi

1k (RLi, JJJ, JNo ym), 10.7. PRN Ylönylä 1k p (HL), 23.7. PRN Lintilä 1k p (HL), 8.7. PYH Otajärvi 2k1n (RLi, JJJ), RYM Aasla: toukokuu-10.6. 1k p (LS, RM), 14.7. 1n (LS), SAL Halikonlahti: 17.5. 1p (Linden J), 25.7. 1ad n (JrL), 29.7. 1k (MT, Wahlroos K), SUO Laidike 1k p (MHI), 24.7. TAI Kolkanaukko 1n p (RM), 30.5. TUR Pansio 1k (RM), UUS Lokalahti Pietilänlahti 1p reviiiri (JHo), UUS Lamminjärvi 8.5. 1k (JJN, RLi), 15.7. 1n (PA, JSi, TLb), 9.8. UUS Esimo 1k p (RM), 11.5. VEH Tuomarla 1ad k p (RVa), 17.5. VEH Tanila 1 (RVa), 6.6. VEH Lahdinko-Tuomoinen 1k p (RVa), VÄS Galtarbyviken: 22.6. 1n (TLu), 16.7. 1k p (HL).

SINISUOHAUKKA *Circus cyaneus* Havaintoja seitsemästä yksilöstä. 2.7. KAA Kuusistonlahti 1 2kv n (JJN, RLi, TLd), 5.7. MAS Ohensaari 1n (TLd), 21.6. MIE Mynälahti 2n toinen koko loppukesän (JSi), 5.7. NOU Pohjamäki 1n p (SKu, RLi, Ahti P ym), 9.7. ja 1.8. PÖY Auvainen: 1 2kv k (MT), 15.7. UUS Lamminjärvi 1n (PA, JSi, TLb).

TUULIHAUKKA *Falco tinnunculus* Kaikki havainnot (10) koskivat yksinäisiä lintuja. 17.5. LAI Untamala Salonkylä 1k p (HKO, TLd, TM), 2.7. LOI Ruopala 1p (HL), 2.7. MEL 9-tie 1 (MLe), 21.6. MIE Vasikkahaka 1n (JSi), 30.6. NAU Mälhamn 1n p pesimätön (WV), 3.6. PAI Kaleva 1 (MLe), 16.7. PII Ohitustie 1 (VM), 2.7. PÖY 9-tie 1 (MLe), 2.8. PÖY Haveri 1n p (MT), 9.6. VÄS Galtarbyviken 1n p (TN, RP).

AMPUHAUKKA *Falco columbarius* Ampuhaukastakaan ei tehty pesintähavaintoja. 5.7. MAS Kesoi 1p (HL, TA, JNo ym), 9.7. PÖY Auvainen 1n p (MT), 17.7. TUR Kaerla 1 (JJN, RLi), 8.5. UUS Lamminjärvi 1 (JJN, RLi), 9.5. VÄS Galtarbyviken 1 (SKu).

METSO *Tetrao urogallus* Seitsemän havaintoa, joista kaksi koski poikuetta. Suurin osa havainnoista kevätkatsauksessa. 7.6. ALA Mälläinen Virttaankangas 1n p (HHe), 26.6. ALA Virtaa Maisaari 1k p (HHe), 29.6. KII Harakkorvenmäki 1k p (JE, PE ym), 20.7. KUS Kaurissalo 1n p ei poikuetta (HHe), 27.7. KUS Susiluodontie 1n5juv p (MLe), heinäkuu RYM Airismaa 1k (Kantonen K), 17.7. VÄS Galtarby 1n1poik (HL, Sundström R, Ollberg B).

PELTOPYY *Perdix perdix* Reviiirejä löytyi 3: 2.6. KII Haali 1ä (RLi, JNo), 9.6. TUR Paattinen 1k p soidinteli (WV, HHu, PK ym), 9.6. TUR Paattinen Tekkala 1Ä (JrL), 10.6. TUR Paattinen 3 (HHu, RM, Ahti P, Salmi M).

LUHTAKANA *Rallus aquaticus* Noin 31 huutelijaa. Kaikki havainnot: 2.6. KAA Kuusistonlahti 2Ä (TT), 1.8. KAA Rauvolaanlahti 1ä (PK, WV, MN), 8.-16.6. KEM Sjöfax 1Ä (HL, TLu), 15.4. KOR Wattkast 1Ä (RN), 20.4.-7.6. KOR Jurmo 1Ä (JHe, Hilditch K, Jvi ym), 20.5. KUS Puosletti 1k Ä (AS), 7.6. LAI Kivijärvi 1k Ä (AS, MiH), 7.6. LAI Pehtjärvi 1k Ä (AS, MiH), 10.6. LAI-KOD Otajärvi 5Ä (KR, HT), 8.7. LAI Otajärvi 1Ä (RLi, JJJ), 28.-29.6. LEM Monnoinen 1Ä (JSi, HKI, HKo), 8.6. MIE Aarlahti 1Ä (JSi), 17.5.-13.6. PAI Paimionlahti 2Ä (MLe, RVk), 6.4.-20.7. PAR Petteby maks 3Ä (KOP, BB, ML ym), 8.-25.5. PAR Mustfinnträsket 1Ä (JJN, RLi, MD), 24.6. PAR Lemlax Brattnäsviken 1Ä (JJN), 25.5.-8.6. PRN Makarlanjärvi 1Ä (JR, SS, JJJ ym.), 13.4.-15.6. RYM Aasla 1-2Ä (JJN, LS, WV ym), 1.8. RYM Aasla 2juv ä (LS), 28.6. TAI Kolkanaukko 1Ä (JSi, HKI), 21.4. TUR Rauvola 1ä (AKu), 8.6. UUS Karhu 1Ä (PA), 27.4.-1.5. VÄS Galtarbyviken 1Ä p (HL).

LUHTAHUHTI *Porzana porzana* Yhteensä 13-14 ilmoitettua reviiiriä: 16.6. KOR Jurmo 1Ä suolla (Kokkala L, Kosonen R), 27.5.-5.6. PAI Paimionlahti maks. 3Ä (TN, KSn, RVk, MLe), 8.6. PAR Ontala 1Ä (KR), 8.6. PAR Toijoisviken 1Ä (BB), 6.-10.6. RAI Raisonlahti 1k Ä (WV, HHu, PK ym.), 23.5. SAL Halikonlahti 1 (JTa), 28.5.-kesäkuu SUO Aneriojärvi 1-2Ä (JJN, MHI, JE), kesäkuu SUO Arpalahdi 1k Ä (MHI), toukokuu

Liejukanan pesintä varmistettiin Salon Halikonlahdella, laji kituuttelee yhden-kahden parin voimalla vuosittain alueellamme. Tom Lindroos. Heinäkuu 1996, Espoo.

TUR Kakserranjärvi 1Ä (Landvik M), heinäkuu UUS Lokalahti Haavainen 1Ä (JHo), 26.7. UUS Lamminjärvi 1 (JJN).

RUISRÄÄKKÄ *Crex crex* Esiintyminen ilahduttavan runsas, yhteensä noin 51 kesäyön narskuttelijaa kuultiin. Vuonna 1996 Varsinais-Suomessa tosin havaittiin peräti 94 ruisrääkkää (Toola 1997), mutta silloin lajin esiintymistä kartoitettiin tehokkaasti mm yleisökyselyin. Kunnittaiset summat: ALA 1, HOU 1, KAA 1, KII 5, MAS 8, NOU 1, ORI 1, PAI 17, PRT 7, PÖY 2, RYM 1, SAL 2, SUO 2, TUR 3, UUS 1. Havainnot: 1.7. ALA Kirkkokylä 1Ä (JJN, RLi), 27.5. HOU Storlandet Berghamn 1 (AiL), 22.5. KAA Rauvolanlahti 1Ä (TT), 6.6.-15.6. KII Rekiokilaakso 4Ä (HKI, HKo, SS ym.), 22.6. KII Haali 1Ä (RLi, JNo), 4.7. MAS Hukala 1Ä (HL, TA, JNo ym.), 4.7. MAS Niemenkulma 3Ä (JJN, MeH, Sundström R), 4.7. MAS Ohensaari 1Ä (TN), 28.6.-5.7. MAS Kirkko 1Ä p (Lehti P, HKI, MT, SKu ym.), 5.7. NOU Luotiansuo 1Ä (HL, TA, JNo ym.), 1.7. ORI Keskusta 1Ä (JJN, RLi), 17.-19.6. PAI Vähäjoki 1Ä (MLe), 21.6. PAI Varasvuori 1Ä (RVK, HJ, TN), 22.6. PAI Loppistentie 1Ä (PT), 22.6. PAI Preitilä Kalevantie 1Ä (PT), 22.-28.6. PAI Suksela 2Ä (MLe, PT), 24.6. PAI Juntola 1Ä (MLe), 28.6.-7.7. PAI Askala 2Ä (MLe), 28.6. PAI Spurila 1Ä (MLe), 28.6.-7.7. PAI Matonpeupaikka-Vähäjoki yht. 5Ä (MLe), 7.7. PAI Tomerontien S-puoli 1Ä (MLe), 7.7. PAI Kyysilä 1Ä (MLe), 2.-7.6. PRT Haali 2Ä (JJN, RLi, MeH), 7.-21.6. PRT Haali-kirkkokylä 4Ä (JJN), 15.6. PRT Vähähiisi 1Ä (HKo), 17.6. PRT 1Ä (TT), 11.6. PÖY Kaulanperä 1Ä (MT), 30.6.-15.7. PÖY Auvainen 1Ä (MT), 10.6. RYM Aasla 1Ä (Laakso H), 24.6. RYM Aasla Menikkalanjärvi 1 (KR, Säöksjärvi IE), 7.-12.6. SAL Veitakkala 2Ä (SS, Laiho I, Lähteenoja J ym.), 2.6.-1.8. SUO Arpalahti 1Ä (MHI), 10.6. SUO Anerio 1Ä (MHI), 9.6. TUR Halinen 1Ä (WV, HHu, SKu ym.), 11.6. TUR Paattinen Törmäinen 1Ä (AS), 4.7. TUR Paattinen Kirkko 1Ä (JJN, RLi), 27.-28.5. UUS Hanko 1Ä (PA).

LIEJUKANA *Gallinula chloropus* Havaintoja viideltä paikalta, joista pesiminen todettiin vain Halikonlahdella. 22.5.-5.6. PAI

Puhdistamo 1p (TLd, TN), 13.6. PAI Paimionlahti Wiksberg 1p ä (MLe), 9.-10.5. RAI Viheriäinen 1 (TLd, HKo, JLu), 10.5. SAL Halikonlahti 1 (JJN, RLi, PK ym.), 25.5.-17.8. SAL Halikonlahti enimmillään 2ad2juv; pesintä (JNo, JJN, RLi ym.) 20.-27.4. TUR Huhkolan altaat 1p (HKI, JJN, AKu ym.), 21.6. TUR Huhkolan altaat 1ä (OT).

KURKI *Grus grus* Kurkiparit kunnittain: DRA 2, KEM 2, KII 3, KOD 1, KOR 1, KUS 3, MAS 1, MIE 1, NAU 1, NOU 1, PAI 1, PAR 3, PII 1, PRN 4, PYH 1, PÖY 1, RYM 3, SAL 1, SAU 3, SUO 6, TAI 1, TUR 1, UUS 4, VEH 2, VÄS 2, YLÄ 2, yhteensä 52 paria. Poikueita havaittiin 11, joissa oli yhteensä 17 poikasta. Havainnot: DRA Stora Masongräsket 2ad1poik (HL), 27.4. DRA Hammarsboda 1p (JR), 22.6. DRA Nivelax N-puoli 1ä (TLu), 17.5. KEM Linnarnäs ranta 1ä (TLu), 30.5.-23.7. KEM Sjöläx 1p (TLu, HL, Oetken C ym.), 22.6. KEM Pederså 1 levoton (TLu), 24.6. KEM Trankärr 2ad1poik (HL, Salmelin R), KII 3 pesivää paria (JE), 1.5. KOD Otajärvi 2p (RLi, HHu), 20.6. KOR-HOU 2 (JHe), 27.4.-14.5. KUS Laupensalmi 1Ä (AS), 27.4.-28.4. KUS Ruolajärvi 1p (AS), 28.4. KUS Koila 2p (AS), 28.4.-21.5. KUS Pleikilä Pohjolanniemi 1-2p (AS), 1.5. KUS Lellaistenlahti 1Ä (AS), 7.-29.5. KUS Puorenjärvi 1-2p (AS), 30.5. KUS Salmiitti 1Ä (AS), 31.5. KUS Puosletti 2ad2pull (AS), 27.7. KUS Laupunen 2 (MLe), 9.8. KUS Susiluoto pellolla 2ad1juv tn. Puosletin perhe (AS), MAS Karevan-ja Kajamonlampi 2ad2pull (Lehti P, MT), MIE Mynäjokisuu 1kn koko kesän (JSi, JW), 19.-22.7. MIE Laajokisuu 2ad2pull (BG, JSi), 5.7. NAA Luolalanjärvi 1 NW (AS, MiH, JSa), 31.3. NAU Risis 1 Soid (JJN), 5.7. NOU Savojärvi 2p ää (SKu, RLi, Ahti P ym.), 1.6.-31.7. PAI Paimionlahti Meltola 2ad1pull (PT), PAR Mustfinträsket 1knreviiri (VM), 13.4. PAR Granvik 1Ä (KOP), 24.5. PAR Attu Västervik 2p (BB), 26.5. PAR Attu Östervik 1kn pesällä (MD), 27.5. PAR Lenholm kaislikko 2p (MD), 9.5. PII Piikkiönlahti 2p (SKu), 1.5.-9.7. PRN Saarenjärvi maks 4p (JR, RLi, JJN), 25.5. PRN Makarlanjärvi 2p (JR), 1.6. PRN Hamarijärvi 2kn+1kn2juv (JNo), 8.7. PYH Otajärvi 2+ä (RLi, JJN), 12.7. PÖY Auvainen 1 (MT), 6.6.-6.7. RYM Aasla 2 (LS),

11.6.-24.8. RYM Kurala-Hankaanperä 2ad p (JW), 19.6. RYM Saloluoto 2ad p (JW, SP), 18.-28.5. SAL Halikonlahti 3p (JR, Sirva P), 17.4. SAU Tapilanlahti 1kn reviiiri (VM), 13.5. SAU Kotimäki 1Ä (VM), 27.5. SAU Sauvonjoen suisto 2ad1pull+2ad1pull+1ad (TN), SUO Arpalahti 1kn p (MHI), SUO Laidike 1kn p (MHI), SUO Omenajärvi 4kn p (MHI), 15.5. TAI Viainen 5p (AS), 20.-24.5. TAI Rantalalanlahti 1Ä (AS), 6.7. TAI Kirkko a12 (PA), 27.4. TUR Kuhankuono 2 ää (RLi, JN, MeH), UUS Lokalahti Haavainen 1kn pesii (JHo), UUS Lokalahti Rantakaupunki 1kn pesii (JHo), 1.6.-27.7. UUS Vasikkari 2 (OT), 1.6. UUS Hylkikari 1p (OT), 17.5.-15.7. UUS Lamminjärvi 2ad1pull (PA, JSi, TLb ym), 14.5.-5.8. VEH Tuomoinen 1p (RVa), 17.5. VEH Viljainen 1p (RVa), 1.6.-12.7. VEH Heikola 1Ä p (RVa), 4.7.-12.8. VEH Lahdinko 1-2p (RVa), 9.5.-15.6. VÄS Galtarbyviken 1p (SKu, HL), 22.6. VÄS Galtarbyviken 2ad2pull (TLu), 28.6.-3.7. YLÄ Vaskijärvi 3ä (PK, RLi, JN ym).

MERIHARAKKA *Haematopus ostralegus* 18.5. KAA Littoistenjärvi 2p (KR), TUR Vuoksenniska 1 pari pesi (JrL).

TYLLI *Charadrius hiaticula* Pesä varmuudella Jurmossa ja Turussa. 8.6. DRA Morgonlandet 1 (JR), 30.5. KAA Kuusisto 1p (RM), 16.-27.6. KOR Jurmo 40p (7pull reng.) (Multala P, VM, Kokkala L ym), 10.6. KOD Otajärvi 1p (KR, HT), 4.7. NAA Neste 1ad p (MT, JHa, Laitinen J), 17.6. RAI Raisionlahti 1p (RM), TUR Vuoksenniska-Länsilaituri 3kn pesi (JrL ym), 29.4. UUS Lahti peltoaukeat 1kn (RLi, PA), 18.5. UUS Liesluoto 2p (MT), 25.5.-11.7. UUS Vasikkari maks 2 (OT), 1.6. UUS Hylkikari 2kn (OT), 26.7. UUS Pookisaari 10 (RLi, JN, OT).

KAPUSTARINTA *Pluvialis apricaria* 18.5. MAR Haapasuo 1kn p reviiiri (VM), 5.7. NOU Pukkipalo 1ä (HL, TA, JNo ym), 27.4. TUR Kuhankuono 1Ä (RLi, JN, MeH).

SUOSIRRI *Calidris alpina schinzii* Eteläsuosirrejä raportoitiin totutusti vain KOR Jurmosta: 5 paria, enimmillään 16.5. 10p+pesä (JHe, KR).

PUNAJALKAVIKLO *Tringa totanus* 4.7. NOU Kurjenrahka 1 (HHu, MN, RLa).

LIRO *Tringa glareola* 5.7. NOU Savojärvi 2, 1 hätäilevä (HL, TA, JNo ym), 1.6. PRN Hamarijärvi 1 (JNo).

PIKKULOKKI *Larus minutus* Uusikaupungista lokkikuudolta löytynyttä suurta koloniaa voi pitää merkittävänä havaintona. 27.7. KII-SUO Omenajärvi 2 1kv p (JE), 1.5. KOD Otajärvi 2 ää p (RLi, HHu), 9.6. PYH Otajärvi 18p (KR, HT), 30.6. PYH Enäjärvi 11 (JHa), 8.7. PYH Otajärvi 20ad 2 kv (RLi, JN), 27.6.-6.7. PAI Paimionlahti Meltola maks 2ad p (MLe, TN), UUS Lokalahti Lautvesi 2-6 hyönteispyynnissä (JHo), 31.5. UUS Lamminjärvi 4 (OT, JTe), 1.6. UUS Esimo 8p (OT, Tenovuo R, JTe), UUS rannikkopesintä: 50 paria, yht. noin 100 poikasta, joista 24 rengastettiin renkaiden loppuessa (JG, PaL).

KALALOKKI *Larus canus* 24.5.-12.6. AUR Kuuskoski 2ad peltopesintäyrittäminen (MT), 19.4.-1.7. PÖY Auvainen 2ad3pull peltopesintä (MT), 3.5. PÖY Valkiaissaarenrahka 2 pari reviiirillä (MT).

RÄYSKÄ *Sterna caspia* Räyskänpoikia rengastettiin seuraavasti: DRA 129, PYH 151, UUS 28: yhteensä 308. Kun räyskä munii tavallisimmin 2-3 munaa (Hario 1986), TLY:n alueen räyskäkannaksi voi rengastusten perusteella varovasti arvoida 110-150 paria. Hajahavainnot: 5.7. DRA Örö 1ad p (WV), KEM Sjölagassa useita läpi kesän, mm. 18.-19.6. 7p (JTa, TLd, HL ym.), 14.7. 10ad1juv p, 23.7. 17ad9juv p, 26.7. 20ad11juv p (HL), 8.6. KOR Utö 1 (RM, JTi), 1.6. KUS Laupunen 2 (AS), 20.7. KUS Iso-Hautere 2ad 1 1kv poikasta ruokittiin (BG), 9.6. LAI Otajärvi 1p/W (KR, HT), 24.6. NAU Majholm 1 (LS,

Mustatiiran esiintyminen oli runsasta. Teemu Lehtiniemi.

Rainiaho T), 11.6. PYH Otajärvi Nuuski 2 (TA), 8.7. PYH Otajärvi 2ad (RLi, JN), 31.5. UUS Lamminjärvi 1 (OT), 15.6. UUS Vasikkari yht 5 yks (OT), 8.-11.7. VEH Lahdinko 1 kiert (RVa).

KALATIIRA *Sterna hirundo* 3.6. alkaen PÖY Auvainen 2ad+pull peltopesintä (MT), 3.7. TAI Rantalalanlahti 1 2kv p (HL). 2kv tiirat ovat harvinainen näky Suomessa.

LAPINTIIRA *Sterna paradisaea* 30.6. PYH Enäjärvi 1 kiert., ilm. ei pesivä (JHa).

MUSTATIIRA *Chlidonias niger* PAI Paimionlahdella kiintoisasti läpi kesäkuun paikallisia lintuja: 24.-26.5. 1ad jp p (JN, MLe, PT ym), 31.5. 2ad jp p (MLe, PT, HKI), 3.6. 1ad jp (VR), 9.6. 3ad jp p (AKu, HKI), 10.6. 1ad jp (AKu, VR), 23.6. 2ad jp p (VR, Virta J), 6.-8.7. 1ad jp p (MLe, VR, TLd ym.), 31.5. PAI Kaistila 2jp (RVk) lienee samoja lintuja. Muualta vain 10.6. SAL Halikonlahti 1 lähti S klo 5:12 (vihko, Kaukinen M), 13.6. KII-SUO Omenajärvi 1p (MHI) ja 30.7. SAL Halikonlahti 2ad, olivat aloittaneet sulkimisen (TN).

ETELÄNKIISLA *Uria aalge* ARK ei enää tarkista etelänkiislahavainnointia, mutta kaikki havainnot tulee silti ilmoittaa. Kaikki havainnot: 8.6. DRA Morgonlandet 1 (JR), DRA Bengtskär 2.7. 1, 20.7. 1W ja 30.7. 1W (SS), 7.8. KOR Jurmo 1ad E (WV).

RUOKKI *Alca torda* Ruokinpoikia rengastettiin seuraavasti: KUS 77, KOR 13, HOU 11; yhteensä 101. Toisin kuin räyskän kohdalla, ruokin kannasta ei voi tehdä arvioita pesäpoikasrenkastusten perusteella, sillä suurin osa kolonioiden poikasista jäänee rengastamatta hankalien pesäpaikkojen takia. 8.6. DRA Morgonlandet 15 (JR), 27.6. DRA Örö 15 kiert. (WV), 29.5. KOR Kallharu 10p (WV, Högmänder J, JLL), 6.-8.6. KOR Utö 15 (RM), 1.5.-3.6. KUS Pleikilä Pohjolanniemi maks 8 kiert/p (AS), 10.7. KUS Pohjolanniemi 7 (MLe), KUS Sodanklubb 20.7. 200p ja 17.8. 1p (BG), 8.5.-13.7. UUS Vasikkari maks 10 kiert/p (JN, RLi, JTe, OT), 13.7. UUS Santakari 7p (OT).

TURKINKYYHKY *Streptopelia decaocto* 15.5. HAL Halikon sairaala 1Ä (HL), 14.8. KAA Rauvola 1p (MeH), 29.6. KEM Kärkulla 1p (HL, Vesanen K), 22.7. LOI Terveyskeskus 2p (HL), 20.-29.6. MAR Ollila 4 (JN, SKu, HHu ym), 4.7. MAR Keskusta 2p (HL), 26.5.-20.7. SAL Keskusta 6p (JR), 19.6.-3.8. SAL Tehdaskatu 8p (JR, HKo, RLu), 2.5.-28.6. TAI Keskusta 1-3p (AS, HL, BG), TUR: havaintoja 9 paikalta.

TURTURIKYYHKY *Streptopelia turtur* 11.6. PAI Paimionlahti 1 (TN), 25.5.-19.7. SAL Tehtaankatu 1p (JNo, JTa, Aarnio A), 25.7.-10.8. SAL Sokeritehdas 1ad (JHa, JTi, JR), 26.6. TUR Muhkuri 1 p/E (EL), 16.7. TUR Pitkämäki 1ad p (RLi).

HUUHKAJA *Bubo bubo* 26.7. DRA 2juv puuttoman ulkosaaren

kivikossa, lähin metsäsaari 300 m päässä (JTe). Kannankasvun seurauksena hyypiö on alkanut asuttaa ulointakin saaristoa. Tämänkaltaiset poikkeukselliset havainnot ovat aina tervetulleita, vaikkei laji kuuluisikaan 'kerättäviin'.

LEHTOPÖLLÖ *Strix aluco* Pesintä ulkosaariston reunalla: HOU Storlandet Berghamn (AiL).

LAPINPÖLLÖ *Strix nebulosa* 21.4. YLÄ 1Ä (RLi, JjN, MeH), 27.6.-3.7. YLÄ 1ad1juv (HHu, MN, RM ym). Lapinpöllö on hyvin harvinainen pesimälintu Varsinais-Suomessa.

SARVIPÖLLÖ *Asio otus* 16 poikuehavaintoa: 5.-6.7. DRA Örö 3pull (WV), 4.6. KAA Kuusisto 1 saalistava (JTä), 1.5. KEM Keskusta 1 (RVk, HJ), 7.6. KEM Tjuda 1+2pull ä (HL), 8.6. KEM Elmdal Sjöläxin th 1pull ä (HL), 8.6. KEM Kodböle 2pull ä (HL), 8.6. KEM Smedsböle 1pull ä (HL), 8.6. KOD Isopuoli th 2 poikuetta ä+1 emo (TA, SL), 22.6. KOS Raunion saha 2p (HKO), 5.7. MAS Vuotunen 1pull ä (HL, TA, JNo ym.), 13.6. MIE Aarlähti 1Ä (JSi), 4.7. NOU Aliskulma 1juv ä (HKI),

alusta lähtien. Havainnot 37 paikalta, eniten Paraisilta (8). 19.4. DRA Lövä 1Ä (HL), 8.5. DRA Vänä 1p (HKO, Tld, TM ym), 25.5. DRA Hiittinen Storö 1k Ä (MN) 8.6. ja 29.6. DRA Taalintehtas 1Ä (MN, HL, Vesanen K), 3.4. HOU Högö 1n p (JHe), 9.4. KAA Rauvola altaat 2 (HA), 12.7. KAA Liittoinen Untola 1n p (KR), 20.3.-10.5. KEM Skeppsholmen 1Ä (HL), 5.4.-18.5. KEM Pederså 1ä (TLu), 28.6. KEM Linnarnäs 1n+2juv saareissa (TLu), KEM Skeppsholmen 2, pesivä pari (HL), 10.3. ja 2.4. KOR Wattkast 1Ä (RN), 30.5. KOR Ädön 1Ä (WV, Högmander J, JLL), 9.8. KUS Laupunen Marjamäki 1kn p (AS), 12.5. MIE Mynälahti 1Ä (PA, RLi), 21.6. NAU Seili 1n (AS), 31.3. PAR Ljusudda 1k Ä (JTe), 4.4.-12.6. PAR Lenholm 1k p+poikasia kolossa (KOP, MD), 5.4. PAR Attu 1p (KOP), 27.4. PAR Lapplax 1Ä (VM), 4.5. PAR Munkviken lehto 1Ä (MD), 8.5. PAR Pjulkala kn, koiras teki koloa (KOP), 16.5. PAR Lemlax Brattnäsvisken 1Ä (SKu, RLi), 17.5. PAR Petteby 1k p (JLa), 8.5. PRN Mathildedal 1Ä (JTi), 19.4. PYH Santtio 1k p (JSi), 16.8. PYH Rihntniemi 1ä p (HKO, JSi, TLb), RAI Kukonpää 19.5. 1k (JTä) ja 5.7. 2 (HHu, MN, RLä), 15.7.-31.8. RYM Aasla 1n (Hellman M), 7.4. TUR Friskala 1ä (RM, WV), 25.4.

Lapinpöllöstä tehdään vuosittain muutama pesimishavainto. Hannu Kormano. Rautjärvi.

23.3. PAR Lemlahti 2Ä, kesällä poik ä (JTe), 22.5. PAR Lemlax Kassar 1Ä (JJN), 11.-13.6. PAR Tara-Toijois 1+2pull ä (KOP, ML), 2.7. PAR Granvik 3ä poik+3ä poik (JJN, RLi), 2.7. PAR Lielax Birknäs 2 poik ä (JJN, RLi), 2.6. PRT Haali 1 (JJN, RLi, MeH), 20.6. PRT Kk 1 saalistava (JTä), 28.6. PRT Vähä-hiisi 1 poik ä (JJN), 22.5. RYM Aasla 1 (LS), 27.4. TUR Erikvalla 1Ä (HHu, MN, PP), 11.7. TUR Ruissalo Kuuva 2ad2juv (JrL), UUS Kallela 1 pesintä (PA), 11.5. VEH Laittinen 1Ä (RVa), 13.5. VEH Tuomarla 1Ä ja Lahdinko 1Ä (RVa).

SUOPÖLLÖ *Asio flammeus* 11.6. HOU Björkö 1p saalisteli (KR), 9.7. KII Saarenkylä 1p (JE), 27.6. KOR Jurmo 1 (VM, Multala P), 6.7. PAI Paimionlahti 1 (JJN), 10.7. TUR Ävik 1 (PA, JKi).

PIKKUTIKKA *Dendrocopos minor* Kaikki havainnot maaliskuun

TUR Ruissalo Kansanpuisto 1p ja Honkapirtti 1p (HA), 25.4. ja 21.5. TUR Ruissalo Marjaniemi 1k (HHu, RLi, MN), 21.7. TUR Ruissalo Krottilla 1Ä (RLi), 24.4. UUS Hanko 1Ä ja 28.4. 2p (PA, RLi), 8. ja 10.5. UUS Vasikkari 1k p (OT, JTe, JJN ym), UUS Hanko pesintä (PA).

POHJANTIKKA *Picoides tridactylus* Poikkeuksellisen runsaasti loppukevään havainnot. Yksi Ruissalon talvehtivista linnuista jäi ilmeisesti kesään saakka. KAA Kuusistonlahti 1k 23.3. (TLe), 10.5. (/TH, MaH, BG) ja 15.5. (AKu), 23.3. KAA Littoistenjärvi 1n p (AS, Hallantie M), KAA Liittoinen Untola 6.4. 1k ja 19.4. 1n p (KR), MIE Silakkari: 15.3. 1k p (BG), 19.4. 1n p (HHe, HKI, HA), ja 12.5. 1k p, rummutti (PA, RLi), 31.3. NAU Prostvik 1k (JJN), 1.3. PAI 1p (PeS), 7.3.-5.6. RYM Aasla 1k; 17.3. ja 29.3. 2k (LS) ja 5.6. 1 (Arvo K, tietö/LS), 20.5. RYM Riiaistenjärvi 1p (Branders R, tietö/LS), 1.4. TAI

Hakkenpää 1n (HHe), TUR Ruissalo Kuuva 2.3. 1k p (JTe) ja toukokuussa (JrL). TUR Ruissalo Kolkka toukokuussa (JrL) ja 19.7. 1p (HKI).

KANGASKIURU *Lullula arborea* Parimäärät kunnittain: DRÄ 2, KOR 2, KUS 3, LAI 1, MAS 4, NAA 1, NOU 2, PAI 3, PAR 4, PRN 3, RAI 1, RYM 4, TUR 3, VAH 1. Yhteensä löytyi 34 reviiiriä, mikä jää huomattavasti vuosien 1990-1991 aikana löydettyistä 80 reviiiristä (Valkama et al. 1992). Täällöin Varsinais-Suomen kangaskiurukannan tila oli kuitenkin järjestelmällisen tutkimuksen kohteena. Havainnot: 11.3. DRÄ Hammarboda 1p (KKu, JJ), 28.3. DRÄ Ekhamn 1Ä p (HL, AKu, Kku, AS), 5.-19.4. DRÄ Lövä 1p (HL), 20.5. KOR Rumar 1Ä (RN), 9.6. KOR Syväx 1p (SP), 18.5. KUS Pohjolanniemi 1p ä (MLe), 25.5. KUS Salmniittu 1Ä (AS), 28.5. KUS Grönvikinkalliot 1Ä (AS), 18.5. LAI Untamala 1Ä (MT), 13.3. MAS Karevansuo-Riviera 2p (Lehti P), 26.5.-5.7. MAS Riviera-Hujala-Vapo 4-5 reviiiriä (Lehti P, MT, JJN ym), 30.6. NAA Isoosuun kaatopaikka 1Ä p (HKo), 5.7. NOU Kärryren 1 (MT), 5.7. NOU Valpperi 2p (AS, MiH, JSa), 31.3. PAI Valkojannummi 1p (TN), 27.4. PAI Nummenpää 1 (RVk, HJ), 28.4. PAI Tuuvala 1 (RVk), 1.7. PAI Paimionlahti Kinkka 2p (HKI), 2.7. PAI Paimionlahti 2 (TLd), 23.3.-16.4. PAR Våno Bålberget 1-2p, Ä (MD, ML, BB), 1.4. PAR Granvik 1p (KKu, Saarnio J), 17.4. PAR Vepo 1Ä reviiiri (MD), 15.6. PAR Smörasken 2p (RM), PRN Teijossa pesintä: 24.4. 2p (RM), 12.5. 2Ä (HT), 21.6. 1p ja 3.7. 1 lentopoikaneen (SS), 27.7. PRN Järvenkylä 2 (JJN, RLi), 8.6. PRN Joutna 1Ä (JTa), 30.3. RAI Lumparla 1Ä (JTa), 17.3.-31.8. RYM Aasla 2-3 (LS), 24.4. RYM Nuikonvuori 1p ä (JW), 25.6. RYM Kramppi 1Ä (LS), 18.4. ja 19.6.-20.7. TUR Lentokenttä 2p (RLi, HHu, KR ym), 3.5. TUR Rompoli 1 (PA), 15.5.-16.8. TUR Karhula maks 3p (MN, HHu, RM ym), 12.8. VAH Osala 2 (JJN).

TÖRMÄPÄÄSKY *Riparia riparia* Kaikki havainnot törmäpääskykolonioista kerätään! Kaikki ilmoitetut: 28.6. KOS Iso-kangas 40/pesäkolonia (RLi), 8.6. MUU Tie 1863 PRN rajalla 40/pesäkolonia (RLi, JJN), 8.8. PAR Lillmälö lossiranta 20p ja 97 koloa (WV, KR).

KOSKIKARA *Cinclus cinclus* 12.4. PRN Latokartanonkoski 2p (HL), 2.6. SUO Varesjoki 1-2p varoitteli (MN).

PEUKALOINEN *Troglodytes troglodytes* Peukkuja löytyi 7 paikalta. 5.7. MAS Ruokosuo-lammet 1 poikue (AS, MiH, JSa), 10.-29.7. NOU Paistanoja 1Ä (JJN, RLi), 16.-17.5. ja 15.6. PAI Linnassuo 1Ä (MLe), 17.5. PAR Pyhänsuo 1k ä (JNo), 12.6. PAR Mattholm 1Ä (KOP), 29.6. SÄR Ulkoluoto 2ad4pull (JNo), 10.5. UUS Pullonkari 1Ä (JJN, RLi, PK).

MUSTALEPPÄLINTU *Phoenicurus ochruros* Pesi tällä kertaa Taalintehtaalla. Mistähän Utön lintu oli kotoisin, tuskin kaukaa? 13.5. DRÄ Taalintehtas 1ad k p (VVi, Kuusikko T) ja 1.-10.8. 4p, emo+poikue (MHR, HL), 6.6. KOR Jurmo In-puk p (BB, JG, JHe ym), 26.6. KOR Jurmo 1k p kylässä (Multala P, VM), 3.8. KOR Utö 1 1kv (JHe).

PENSASSIRKKALINTU *Locustella naevia* Yhteensä 212 laulavaa; huomattava parannus kesän 1993 118 reviiiriin (Huhtinen et al. 1997)! ALA 2, HAL 10, KAA 10, KEM 1, KII 8, KIS 7, KOR 1, KOS 1, KUS 2, LEM 1, LIE 3, LMK 1, MAR 7, MAS 2, MIE 1, MUU 1, NAU 1, PAI 39, PAR 6, PII 8, PRN 3, PRT 22, PYH 1, PÖY 5, RAI 1, RYM 2, SAL 26, SUO 9, TAR 4, TUR 26, VAM 1.

VIITASIRKKALINTU *Locustella fluviatilis* Yhteensä 11 laulajaa: 31.5.-28.6. KEM Pedersä 2Ä (JNo, HL, JTa ym), 31.5.-5.6. KII Kk 1Ä (JE), 21.6. KII Kärkelä 1r (JJN), 19.6. MAR Keskusta 1Ä (JJN, RLi), 19.6. MAR Palainen 1r (JJN, RLi), 11.-21.6. PAI Herrainkartano 1Ä (HKI, JTa, PT ym), 6.-18.6. PII Keskusta 1Ä (PT, JNo ym), 10.-11.6. PYH Otajärvi Nuuski 1k Ä/r (JNo, TA, KR), 3.-6.6. RYM Aasla 1Ä (LS), 22.6. VÄS

Galtarbyviken 1Ä (TLU).

VIITAKERTTUNEN *Acrocephalus dumetorum* Yhteensä 60 mestarilaulajan reviiiriä, myös yksi poikuehavainto: DRÄ 1, HAL 3, HOU 1, KAA 2, KEM 1, KII 4, KIS 2, KOR 3, LIE 1, MAR 2, MIE 2, MUU 1, PAI 10, PAR 5, PII 1, PRN 1, PRT 3, PYH 1, RAI 1, RYM 1, SAL 5, SUO 3, TUR 4, UUS 2. Havainnot yksittäin: 7.6. DRÄ Hiittinen Kk 1Ä (TLU), 19.-22.6. DRÄ Björkboda 1Ä (HL), 12.6. HAL Joensuunpuisto 2Ä (JR), 28.6. HAL Halikonjoki 1Ä (Sirva P, Koskinen T, Kaukinen M), 11.6. HOU Medelby 1Ä (JHe), 4.6. KAA Kuusisto Munkkentie 1Ä (JJN), 4.-10.6. KAA Rauvolanlahti 1k r+In (JNo, TA, Linden J ym), 8.6. KEM Viksvidja 1Ä (JJN), 22.6. KII Haali 3Ä (JNo), 27.6. KII Omenajärvi 1Ä (PE), 6.6. KIS-PRT-SAL Rekijoki-Salo 4Ä (HKI), 7. ja 14.6. KOR Utö 1Ä (JTi), 19.-26.6. KOR Wattkast 1Ä (RN), 2.7. KOR Ävensor 1Ä (SP, Aspelund S), 11.6. LIE Vintala 1Ä (AS), 19.-22.6. MAR Palainen 2Ä (JJN, RLi, HKo), 7.-26.6. MIE Koeasema 1Ä (BG, RK, JSi), 15.6.

Kangaskiurun kanta lienee alueellamme vakaa. Hannu Kormanen. Masku.

MIE Vasikkahaka 1Ä (JSi), 26.7. MIE Koeasema 1ad2jv maastopoikue (RLi, JJN), 22.6. MUU Yltjärvi 1Ä (RLi, JNo), 31.5. PAI Teurastamo 1Ä (MLe), 11.6. PAI Kurinkrotti 1Ä (MLe), 12.6. PAI Tomerontie 1Ä (MLe), 19.6. PAI Puhdistamot 1Ä (MLe), 28.6. PAI Munkkila 1Ä (MLe), 18.6.-7.7. PAI Askala 3Ä (MLe), 12.7. PAI Oinilanmutka 1Ä (MLe), 5.7. PAI Kaleva 1Ä (PT), 4.-30.6. PAR Petteby sulk 1Ä (KOP, BB, Linden J), 8.6. PAR Attu Grankulla 1Ä (KOP), 9.6. PAR MVA Marikari 1Ä (MD), 29.6. PAR Ljusudda 1Ä (JTe), 8.-12.6. PII Puosta 1Ä (PT, TN, RM), 17.6. PRN Teijo Mathildedal 1Ä (TT), 7.-28.6. PRT Haali 1Ä (JJN), 21.6. PRT Kirkonkylä-Haali 1Ä (JJN), 11.6. PYH Otajärvi 1Ä (JNo), 12.6. RAI Raisionlahti 1Ä (Linden J), 9.-12.6. RYM Aasla 1Ä (LS), 5.6. SAL Halikonlahti 1Ä (JR), 7.-17.6. SAL Veitakkala 2Ä (SS, JR, JTa ym.), 1.7. SAL Sokeritehdas 1Ä (TLd), 2.6. SUO Sallittu 1Ä (MHI), 6.6. SUO Häntälä 1Ä (JE), 6.-10.6. SUO Kirkonkylä 1Ä (MHI, JE), 1.6. TUR Muhkuri 1Ä (JTa), 9.6. TUR Koroinen 1Ä (Linden J), 16.6.-7.7. TUR Ruissalo Rantatie 1Ä (JrL), 25.6.-2.7. TUR Oriketo 1Ä (JNo, HHu, MN ym), 9.6. UUS Vekara 1Ä (PA, AoL), 23.6. UUS Lokalahti Haavainen Karhukari 1Ä (JHo).

RYTIKERTTUNEN *Acrocephalus scirpaceus* Sisämaahavainnot: 7.6. LAI Peltjärvi 1Ä (AS, MiH), 5.7. MAS Humikkala 1Ä (MT, JHa, Laitinen J).

RASTASKERTTUNEN *Acrocephalus arundinaceus* Noin 29 laulajaa. Vain Paraisilla useampia reviiirejä, peräti 13. 27.6. HAL Viurilanlahti 1Ä (JR), 17.5.-5.7. KEM Sjöläx 1Ä (HL, JTa, JR ym), 8.6. KEM Nordvik 1Ä (MN), 20.5.-7.6. KUS Vikatmaa 1Ä (AS, BG), 20.-21.6. KUS Kevo 1Ä (PA), 7.6. LAI Kivijärvi 1Ä (AS, MiH), 4.7. MAS Ohensaari 1Ä (JrL), 8.6. MIE Kuustonlahti 1Ä (JSi), 15.5.-10.6. PAI Paimionlahti Meltola

1Ä (MLe, RM, PT ym), 15.5.-1.6. PAR Sydänperävikien 1Ä (ML, JTa, BB ym), 4.6. PAR Sydänperä Gyllingsnäs 2Ä (KOP), 18.5. PAR Lemlax Brattnäsvisken 1r (JN, RLi), 20.5. PAR Domarby Haradsholmenin th 1Ä (ML), 20.5. PAR MVA Simonby 1Ä (MD), 21.-29.5. PAR MVA Marikari 1-2Ä (MD), 22.5.-29.7. PAR Petteby 1Ä (WV, JNo, RM ym), 8.6. PAR Toijois viken 1Ä (BB), 10.6. PAR Hyvilemp 1Ä (KOP), 2.7. PAR Granvik 1Ä (JN, RLi), 3.7. PAR Haraldsholm 1Ä (RLi, JN), 3.7. PAR Skärmola 1Ä (RLi, JN), 7.-21.6. PRN Makarlanjärvi 1Ä (SS, Kortelampi A, JR ym), 29.5. SAL Halikonlahti 1Ä (Lindstedt T), 19.6. SÄR Laukanlahti 2Ä (TLu), 28.-30.6. TAI Kolkanaukko 1Ä (JSi, HKI, BG), 1.7. TUR Friskalanlahti 1Ä (JrL), 8.-20.6. UUS Lokalait Lautvesi Karhuriutta 1Ä (JHo).

KULTARINTA *Hippolais icterina* Sisämaahavainnot: 2.6. PRN Kynnärjärvi 1Ä (JR), 10.6. PYH Otajärvi Nuuski 1Ä (KR, HT), 4.6. SUO Häntälä 1Ä ja 5.6. SUO Enäjärvi 1p ä (JE).

KIRJOKERTTU *Sylvia nisoria* 11 paikalla: 8.6. DRA Morgonlandet 1kn p (JR), 27.6. DRA Vänä 1ä (TLu), HOU Storlandet Berghamn 4, varmistunut 2 pesintää (AiL), 4.6.-2.7. HOU Jungfruskär 2k p (WV, Valkama A), 28.5.-3.8. KAA Kuusiston kartano pesintä: 3.8. 1kn+2-3 1kv (JN, RLi, JTa ym), 11.6. KII Omenajärvi 1Ä (SS), KOR Utö pesintä, mm. 10. ja 14.6. 3Ä (JHe, JTi, SS ym) ja 9.8. juv (JTi), KOR Jurmo enimmillään 5.6. 3k2n (PA, JG, SKu ym), 28.5. TUR Ruissalo Kansanpuisto 1ad k (MN, HHu, JrL), 10.6. UUS Vekara 1k Ä (PA, AoL).

IDÄNUUNILINTU *Phylloscopus trochiloides* 15.-27.6. DRA Örö 1k p piti reviiiriä (WV), 8.7. KAA Kuusisto 1Ä (JN), 13.6. KII Tiilitehtaan vedenottamo Varesjoen rinne 1Ä (MHI), 4.6. KOR Wattkast 1Ä (RN), 17.-18.6. PAI Kriivari 1 (RVk, HJ, TN, ym), 29.6. SÄR Ulkoluoto 1k Ä (JNo), 1.-25.6. TUR Muhkuri 1Ä r (EL, JTa, JN ym), 10.6. UUS Vekara 1Ä (PA, AoL).

PIKKUSIEPPO *Ficedula parva* Tavanomaisen harvinainen, vain kolme kesähavaintoa. 28.6. KEM Linnarnäs 1ä (TLu), 1.-15.6. TUR Pomponrahka 2Ä+1n (JrL, JM ym), 27.6. TUR Katariinanlaakso 1p (RP).

VIIKSITIMALI *Panurus biarmicus* Havaintoja ilmoitettiin 13 paikalta: 6.5. HAL Jokiniemi ää (viihko, JR), 14.6.-23.7. KAA Kuusistonlahti 1-3p (RB, KR, JN ym), 16.-28.8. KAA Rauvola maks. 7p Ireng. (SKu, PaS, KR, ym), 28.8. KAA Rauvola 7p (SKu, MeH), KOR Wattkast 22.5. 2k1n, 25.5. 1n, 2.6. 1n sekä 7.6. 1ä (RN), 27.6.-27.7. KUS Laupensalmi 3 (HHu, MLe), 12.5. LEM Oukkula 2p ää (Hko), MIE Kuusistonlahti-Laajokisuu 3kn koko Mynälähdän kanta (JSi), 9.3.-15.8. PAI Paimionlahti Meltola 1-3p (PT, RVk, HJ ym), 8.3.-3.8. PAR Petteby 2-4p (MD, ML, HA ym), 16.4.-24.7. RAI Raisionlahti maksimisaa 5p (JW, JTa, RM ym), 2.6. RYM Aasla 1 (LS), 7.4.-21.7. TUR Friskala 1-2p (RM, WV, KR ym), 9.5. VÄS Galtarby 1ä (HL).

PYRSTÖTIAINEN *Aegithalos caudatus* TUR Karhulassa oli ilmeisesti kaksi eri pesää (kaksi paria?), joista toinen tuhoutui. 4.7. KOR Galtby a13-14, useita 1kv (SP, Aspelund S), 9.5. KUS Susiluodon Tylpöntie 1kn (BG), 27.5. KUS Kaurissalo Selviinlahti 2 p/tn pari (AS), 5.7. MAS Keravanjärvi 1ä (AS, MiH, JSa), 2.5. PAR Lofsdal 1p (KOP), 8.5. PAR Stortervo Korsberg 2p (KOP), 10.5. PYH Rihtiemi 1ä (PA, TLb), huhti-kesäkuu SUO Arpalahti 2 varoittelevaa paria (MHI), huhti-kesäkuu SUO Sallittu varoitteleva pari (MHI), 3.6. TUR Karhula pesän jään-nökset löytyivät polulta lentokentän suunnalta, ehkä närhen tuhoama pesä (MT), 4.-6.6. TUR Karhula Maakaatopaikka 3ad syöttivät pesäpoikasia (JN, MeH, JTa), 15.6. enää pesä jäljellä (RLi, JN MeH).

KUHANKEITTÄJÄ *Oriolus oriolus* 15.7. KEM Skeppsholmen 1k 2kv Ä (HL, Oetken C, Oetken J), 2.6. KOR Wattkast 1Ä (RN), 12.-15.6. RYM Aasla 1Ä (LS), 29.6. SUO Laidike 1k 2kv Ä (MHI).

PÄHKINÄHAKKI *Nucifraga caryocatactes* 13.8. HOU Lömsö 1 (KR, SNu), 21.6. INI Jumo 2ä (JHe), 9.6. ja 18.8. KOR Galtby 1p (SP, HL), 15.6. KOR Hjortö 1 1kv p (SP), 30.7. KOR Bonäs 2ä (JN), 18.4. NAU Högsår 1p (RM), 18.-29.6. NAU Boskär 3 reviiirillä (WV), 17.3. PAI Käkitie 1p (MLe), 3.4. PAI Tikantie 1 (MLe), 5. ja 23.6. PAI Sähkönkulma 1p ä (TN), 9.3. PAR Attu Västervik 1p (BB), 9.3. PAR Ljusudda 1p (JTe), 29.-31.3. PAR Lemlax Trasket 1Ä p (SKu, RLi), 19.5. PAR Munkvik lehto 2p (BB), 24.7. PAR Lemlax Emböleskon 1Ä (RLi), 1.6. PRN Hamarijärvi 1 (JNo), 28.3. PÖY Auvainen 1p (MT), 3.4. PÖY Auvainen 1SE (MT), 16.7. PÖY Auvainen 1p (MT), 10.-13.3. RYM Aasla 1-2 (LS), 17.7. SAL Eerikki 1 (SS), 26.7. SAL Ohitustie 1W (KR), 28.7. SAL Halikonlahti 2NE (RM), 24.8. SAL Ohitustie 1 (RVk, HJ), 18.3. SAU Alsila 1 (VM), 30.4. TUR Kurala 1p (RLi, HHu), 29.6. TUR Kohmo 1 (PA).

PIKKUVARPUNEN *Passer montanus* 17.5. DRA Hammarsboda 1Ä (HL), HOU Hyppeis pesintä: 2.3. 15 (JN), 11.6. 4p, pesä pöntössä (KR), 5.7. NOU Pohjamäki 2ad p ruokkivat poikasia (JN, SKu, TN ym), PYH 1 pesintä (PA).

JÄRRIEIPPO *Fringilla montifringilla* Kuusi havaintoa on hyvä määrä TLY:n alueella (vrt. esim Huhtinen et al 1997)! 7.6. LAI Hyvä Sulajajärvi 1Ä (AS, MiH), 29.5. NOU Kurjenrahka 1Ä (KR, Tanhuanpää T, Ruohomäki K), 1.6. PRN Hamarijärvi 1k Ä (JNo), 10.6. UUS Vekara 1Ä (PA, AoL), 21.6. VAH Kangermieikka 1 ylii. (RLi, JNo), 10.5. YLÄ Vaskijärvi 1k kutsu-ä (RLi, PK, JN).

URPIAINEN *Carduelis flammea* Vain yksi kesäkiertelijä ilmoitettiin. 25.7. KUS Vikatmaa 1 (MLe).

NOKKAVARPUNEN *Coccothraustes coccothraustes* Runsas esiintymisen poiki kaksi poikuehavaintoa Turussa. DRA Kasnäs 26.4. 1p (HL, RM, WV ym) ja 14.5. 1kn p (RLi, SKu), 7.-8.7. KAA Kuusiston Kartano 1 +1kv (JN, TLd), 22.-24.5. KOR Wattkast 1n, varoittelee (RN), 9.5. NAU Kirjais 1p (RLi, PK, JN), 10.5. PAI Koskela 2p (Heino R, MLe), 18.5. PAR Hoggais 1p (MD), 10.5. PYH Ihode 2p (JN, RLi, PK), 30.4.-10.6. TUR Muhkuri maks. 4p, pesintä (EL), TUR Pahaniemi pesintä (EL), TUR Sappalinnat: 2.5. 1kn+1k Ä (KR), 10.5. 1k (Linden J), 6.7. 1p (EK), 8.5. TUR Ruissalo Kansanpuisto 1 (JrL), 12.-14.5. TUR Ruissalo Rantatie 1 (JrL), 21.5. TUR Ruissalo Marjaniemi 1k p (MN), 11.6. TUR Askaistentie 30 1p (HL), 23.8. TUR Ikituuri 1ä (PT).

POHJANSIRKKU *Emberiza rustica* Myös pohjansirkkuja tavattiin (ilmoitettiin?) totuttua enemmän: 7.6. LAI Hyvä Sulajajärvi 1Ä (AS, MiH), 29.6. MAR Linnussuo 1ä (SKu, RLi, HHu), 5.5. MAS Kajamon metsät 1k Ä, ei havaittu myöhemmin. (Lehti P), 11.5. MYN Karjala 1k Ä (Nurmi Jorma), 16.5. PAR Munkvik lehto 1k Ä (MD), 17.5. PÖY Valkiaissaarenrahka 1n (MT), VAH Vahdonkorpi 21.5. 2k Ä ja 20.6. pesivä pari (JNo).

Viitteet

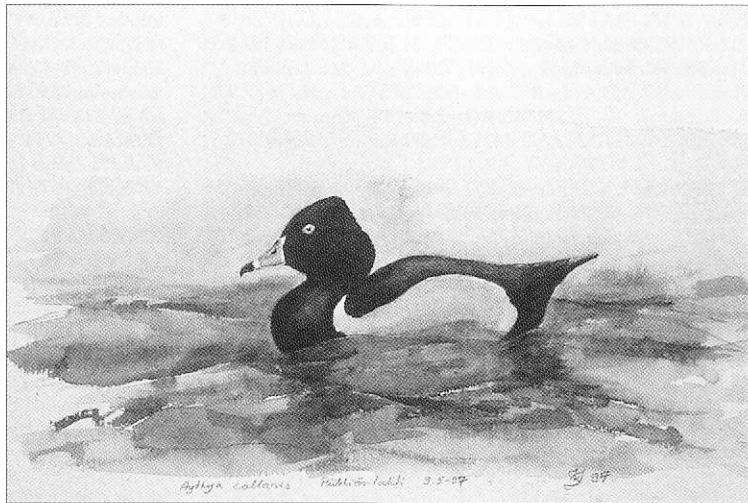
- Aalto, T. 1997: Otajärvi-huippukosteikko Varsinais-Suomessa. Ukuli 28(2): 42-46
Hario, M. 1986: Itämeren lokkilinnut. SLY:n Lintutieto OY, Helsinki. 183-189
Huhtinen, H., Velmala, W. ja Kunttu, S. 1997: TLY:n alueen kesäkatsaus 1993. Ukuli 28(2): 32-39
Laine, J. 1992: Suomen valkospokihanhikanta kasvaa. Ukuli 23(3): 10-13
Toola, P. 1997: Varsinais-Suomen ruisrääkät 1995-1996. Ukuli 28(2): 30-31
Valkama, J., Lehikoinen, E., Virtanen, H. ja Lampolahti, J. 1992: Kangaskiurun esiintymisestä Turun ja Porin läänissä 1960-1991. Ukuli 23(1): 4-14
Velmala, W. 1997: Merimetson (*Phalacrocorax carbo*) pesintäyrittäminen Varsinais-Suomessa, eteläisellä Saaristomerellä. Ukuli 28(2): 49-50

Amerikantukkasotka *Aythya collaris* Piikkiönlahdella - uusi laji TLY:n alueelle

Tom Lindroos

Olimme 9.5. 1997 Hannu Kormanon ja Jouko Lundénin kanssa kiertelemässä Turun ja Salon välisiä lintupaikkoja kun kännykkäni soi. Nurmen Heikki soitteli ja jaaritteli aluksi niitä näitä. Vanha Hese vaikutti kuitenkin normaalia selvästi kiihtyneemmältä, ja syykin selvisi pian hänen kerrottuaan nähneensä Piikkiönlahdella oudon näköisen sotkan. Hese alkoi tentata amerikantukkasotkan tunnistamista ja myös sen erottamista erilaisista sotkaristeymistä. Hän oli selvästikin nähnyt Piikkiönlahdella kandidaatin, jota ei kuitenkaan ollut suuren etäisyyden vuoksi pystynyt riittävällä varmuudella määrittämään. Lintu oli oleskellut tukkasotkaparvessa, mutta koko parvi oli poistunut lahdelta etelän suuntaan. Hese oli odotellut lahdelta aikansa, mutta parvi ei ollut palannut paikalle (Nurmi 1997). Totesin Heselle, että olimme joka tapauksessa tulossa piakkoin paikalle jolloin voimme tarkistaa tilanteen.

Saavuttuamme Piikkiönlahdelle osui kiikarini kuvakenttään heti tukkasotkaparvi lahden vastakkaisella puolella. Otin parven kaukoputkeen, jolloin kuvakenttään osui tukkasotkakoiras ja sen takana osittain piilossa toinen koirassotka, jolla välähti harmaa kylki ennen sen sukeltamista. Ilmoitin linnusta Hanskille ja Jokkelle ja otimme parven seurantaan. Lintu löytyi heti uudelleen, ja se vaikutti todellakin amerikantukkasotkalta. 30-kertaiselle suurennukselle sotka oli vähän turhan kaukana kaikkien yksityiskohtien varmistamiseksi, mutta onneksi mukana oli Kormun vielä uutuuttaan hohtava Swarovski 20-60 kertaisella zoom-obiskalla varustettuna. Sen avulla linnusta irtosi loputkin ratkaisevat tuntomerkit, ja pienen puhelinkonsultaation jälkeen linnusta tehtiinkin häly piippiariin monien kymmenien bongareiden iloksi. Sotka pysytteli lahdelta lähes koko päivän poistuen illemmalla läheiselle Kaarinan Kuusistonlahdelle, jossa se pysytteli iltahämäriin asti. Seuraavana aamuna lintua ei ahkerista

Suomen toinen amerikantukkasotka löytyi Piikkiöstä. Maalaus Ari Karhilahti.

etsinnöistä huolimatta enää kuitenkaan löydetty kummastakaan paikasta.

Ulkonäkö ja määrittäminen

Amerikantukkasotkakoiras on yleisesti ottaen varsin suoraviivainen määritettävä eroten kotoisesta tukkasotkastamme monin tavoin. Kauimmas erottuva tuntomerkki oli linnun harmaa kylki, joka poikkesi selvästi tukkasotkan valkoisesta kylkilaikeesta. Kyljen etuosassa oli jyrkästi rajautuva valkoinen pystyjuova, joka työntyi pienenä kiilana kohti mustaa selkää. Linnun uudessa suoraan kohti oli vaikutelma edestäkin katsottuna täysin erilainen kuin tukkasotkalla valkoisten pystyjuovien kontrastoitua selvästi molemmilta puolilta harmaita kylkiä ja muuten mustaa höyhenystä vasten. Harmaan kylkilaikeun muotokin poikkesi selvästi tukkasotkan vastaavasta nousujen keskiosastaan selvästi korkeammalle.

Toinen hyvinkin kauas erottuva tuntomerkki oli linnun erikoinen pään muoto. Päälaen takaosa oli hyvin korkea, ja tämä poikkesi selvästi viereisistä tukkasotkista. Pään muoto ei olennaisesti muuttunut koko havaintojakson aikana, vaan takaraivo oli aina hyvin korkea. Min-

käänlaista töyhdon aiheetta ei ollut. Pää ja kaula kuten linnun koko etumus ja selkä olivat mustat tukkasotkan tapaan. Joissakin sopivissa kulmissa kaulassa näkyi selvä si- nertävä sävy.

Nokka vaikutti hoikemmalta ja pitemmältä - ja jotenkin luisummalta - kuin tukkasotkalla. Nokan väritys oli myös hyvin tunnusomainen: sen perusväri oli tummanharmaa, kärki oli musta, sen takana leveä valkea vyö ja samanlainen mutta huomattavasti kapeampi ja vaikeammin havaittava vyö myös aivan nokan tyvellä.

Linnun lehyhtellessä siipiään näkyi koko siipijuova selvästi harmaana verrattuna tukkasotkan valkoiseen siipijuovaan. Lajilla on kirjallisuuden mukaan pitempi pyrstö kuin tukkasotkalla, mutta emme tulleet kiinnittäneeksi huomiota kyseiseen tuntomerkkiin.

Vaikka amerikantukkasotka onkin kohtuullisen helppo tunnistettava on lajia määrittäessä aina otettava huomioon mahdolliset risteymät. Hankalimman problematiikan aikaansaavat tukkasotkan ja amerikantukkasotkan väliset hybridit, jotka saattavat olla vanhojen koiraidenkin kohdalla erittäin vaikeita erottaa aidosta amerikantukkasotkasta (Keizer 1994 ja Harris et. al. 1989). Risteymien eliminoimiseksi on potentiaalisesta amerikantukka-

sotkasta syytä tehdä erittäin tarkat muistiinpanot. Olennaisimpia tarkkailtavia asioita ovat pään muoto, töyhdon täydellinen puuttuminen, nokan yksityiskohtainen väritys, kylkilaikeun muoto ja väritys sekä siipujuovan väri.

Esiintyminen

Amerikantukkasotka (entiseltä nimeltään sepelsootka) on nimensä mukaisesti rapakon takainen vieras, jonka pesimäalueet käsittävät USA:n pohjoisosat sekä Kanadan etelä- ja keskiosat. Se on eräs tavallisimmista "jenkeistä" Euroopassa, sillä tästä lajista on tehty eri puolilla Eurooppaa yhteensä jo yli 500 havaintoa. Valtaosa havainnoista on Brittein saarilta, jossa laji on jo niin tavallinen, että se poistettiin sikäläiseltä RK-listalta vuoden 1993 jälkeen (Rogers et al. 1997). Naapurimaastamme Ruotsista on vuoden 1996 loppuun

mennessä tehty jo 18 havaintoa amerikantukkasotkasta (Cederroth 1997).

Piikkiön yksilö oli vasta Suomen toinen amerikantukkasotka. Ensimmäinen havaittiin 28.4.-3.5. 1989 Porissa Kokemäenjoen suiston alueella (Peltomäki 1997). Suomen kolmas lintu löytyi vajaa kuukausi Piikkiön havainnon jälkeen Vuolijoen Otanmäen altaalta 3.6., jossa se oleskeli 16.8. 1997 asti.

Amerikantukkasotka on Suomessa yllättävänkin harvinainen, sillä esimerkiksi sekä amerikanhaapana että sinisiipitavi (joista molemmista on Suomesta enemmän havaintoja kuin amerikantukkasotkasta) ovat koko Euroopan aineiston perusteella sitä harvinaisempia Atlantin ylittäjiä. Tukka- ja puunosokparvien entistä tarkempi syynaaminen saattaisi hyvinkin olla rareista kiinnostuneille antoisaa puuhastelua - ja jostainhan se Suomen ensimmäinen pikkulapasotkakin löytyy...

Kirjallisuus

Cederroth, C. 1997: Sällsynta fåglar i Sverige 1996. - SOF.1997. Fågelåret 1996. Stockholm.

Harris, A., Tucker, L. & Vinicombe, K. 1989: The Macmillan field guide to bird identification. - Lontoo.

Keizer, R. 1994: Hybride Ring-snaveleend x Kuifeend bij Abcoude in januari-februari 1993. - Dutch Birding 16:12-15.

Nurmi, H. 1997: Amerikantukkasotka Piikkiössä. - Bongari 11:80-81.

Peltomäki, J. 1997: Amerikantukkasotka vuosittainen vierailija Suomessa? - Linnut 32:30-32. (5/97)

Rogers, M.J. and the Rarities Committee 1997: Report on rare birds in Great Britain in 1996. - Brit. Birds. 90:453-522.

Merisirri rikkoi ennätysä!

Mikael Nordström

Loppuvuoden sää oli leuto: lämpötila pysyi ulkosaaristossa yleensä nollan tuntumassa. Myös alkuvuosi oli 2-3 astetta pitkäaikaiskeskiarvoja lämpimämpi. Huomioitavaa on myös alkutalven pilvisuus, aurinkotunteja oli vähemmän kuin miesmuistiin.

Talvi tuli tammikuun lopussa, jolloin kunnan talvimyrsky rieppoteli asemaa. Pakkasta oli enimmillään 15 asteen paikkeilla. Jää ulottui, tosin hyvin heikkona, Nauvon Pärnäisiin asti helmikuun alussa. Helmikuun puolenvälin aikoihin alkoi yllättäen voimakas ja leuto lounainen ilmavirtaus, joka toi ensimmäiset muutolinnut. Asemalla kävi 26 havainnoijaa 42 päivänä. Harvinaisuudet ovat tarkastamattomia, joten niihin ei tule viitata.

Marraskuun puolivälissä vesiäismäärät olivat vielä varsin komeat, messevät 900 sinisorsaa ja 240 haapanaa, massasta erottui harmaasorsakoiras. Ilmeisesti Virossa ja Venäjällä sulki neet pikkulokit näyttävät olevan enemmän tai vähemmän säännöllisiä vieraita loppusyksyllä Jurmon-Utön vesillä, 15.11. muuttavia stajattiin 139 ja paikallisia oli 31. Mainittakoon, että pikkulokkeja summattiin myös Utössä useita satoja.

Marraskuun 19. yksinäinen miehittäjä sai seurata energisen jääkyyhkyn ohilentoa

Jurmon lintuaseman viimeaikaisia havaintoja 15.11.1997-18.2.1998

lounaisriutalta käsin. Itsenäisyyspäivää juhlistettiin 15 metrin lounaistuulella lokkeja laskien: naurulokki 170 ja kalalokki mukavat 1200p ja 1500m. Myös töyhtöhyppä tuli saareen ja viihtyi maisemissa aina 14. joulukuuta asti. Seuraavana päivänä nähtiin västäräkki. Viime vuosina melko yleisenä esiintynyttä pikkukajavaa saatiin ihailla 12.12., tällä kertaa kahden nuoren yksilön voimin.

Joulukuun lopussa nähtiin vielä jopa 14 haapanaa, lehtokurppa, taivaanvuohi ja 4 alliaahkaa. Jouhisorsakoiras viihtyi Jurmossa vuoden loppuun asti. Tunturipöllön poissaollessa lajia tuurasi hienosti toinen arktisten alueiden keisari: tunturihaukka nähtiin 17.1. Lieneekö ukuleiden poissaolo huuhkajan syytä, kun niitä sentään on ollut tavallista enemmän muualla etelärannikolla, vai johtuuko se jänisten vähydestä?

Rautiainen ja luotokirvinen sinnittelivät tahoillaan tammikuussa, taivaanvuohikin oli vielä hengissä tammikuun lopussa. Ampuhaukka täydensi petolintulistaa helmikuun alussa. 7.-8. helmikuuta havaittiin vielä gavia ja uiveloita 1p4m.

Lounaisvirtaukset toivat kevään ensimmäiset muuttolinnut 18. helmikuuta, kun kolme naakkaa ja kiuru saapuivat

Jurmoon. Merisirrejä nähtiin myös 20 yksilön parvi. Seuraavana päivänä saaren eteläpuolella uiskenteli lähes juhlapuolinen kuikka, sekin saattaa olla jo muuolta tullut.

Talvea leimasi kuitenkin merisirrien ennätysellinen esiintyminen, ottaen huomioon sen, että esiintyminen on viime vuosina ollut aika epäsäännöllistä. Ensimmäinen sirriparvi tuli Jurmoon jo viime jakson puolella, ja määrä kasvoi tasaisesti ollen 15.11. jo 77exx. Itsenäisyyspäivänä nähtiin mahtava 175 linnun parvi. Tämä jäi (toistaiseksi) Suomen suurimmaksi yksittäiseksi parveksi, mutta 17.12. laskettiin uusi yhden päivän SE: muutamassa parvessa oli yhteensä 183 lintua!

Suurin parvi ehti kuitenkin häipyä Jurmosta ja vuoden vaihteen jälkeen palattiin "hyvään keskitasoon", 41 lintua. Määrät laskivat tasaisesti tammikuussa, 18.1. laskettiin enää 9 yksilöä. Helmikuun alussa määrät vaihtelivat 4 ja 13 välillä.

Sirrejä kannattaa katsoa tarkasti myös Jurmossa, sillä Lintutiedotuksessa olleen viestin mukaan helsinkiläiset lintuharrastajat näkivät 3 värirenkaallista "kalmaria" Viron rannikolla joulun alla.

Ukuli 1997 - 28. vuosikerran sisältö

Ukuli 1997:	Artikkelit	
1/1997 80 sivua,	Aalto, Tapio: Otajärvi - huippukosteikko Varsinais-Suomessa.	2;42-46
2/1997 56 sivua,	Andersson, Göran: Åland 1.3.-30.4. 1997.	1;62-64
yhteensä 136 sivua.	Heikkilä, Heikki: Tarjouksessa sikaa, kylmänä...	1;29
	Kunttu, Sampo: Havaintojen ilmoitusohjeet TLY:n arkistoon.	2;50-52
	Laine, Rauno: TLY:n talviralli 1996.	2;13-14
	Lehmusvaara, Gunnar: Jos minä olisin turkulainen lintuharrastaja...	1;64-65
Päätoimittaja:	Lindholm, Henrik: Suomen ensimmäinen nokisiipilokki	
William Velmala	Västanfjärdin Galtarbynlahdella.	2;48-49
	Multala, Vesa: Pöllöpönttöjen asukkaat.	1;24-28
	Normaja, Jyrki: Siipijuovallisten uunilintujen määrittämisestä.	1;52-58
Raporttitoimittaja:	Rainio, Kalle: Kevät 1996 Lågskärillä.	1;59-61
Sampo Kunttu	Rajasärkkä, Ari: Sinipyrstö Varsinais-Suomessa.	1;66-69
	Team-Turku: TLY:n linturetki Pohjois-Norjaan 15.-31.8. 1997.	2;21-29
	Toola, Pekka: Varsinais-Suomen ruisrääkät 1995-1996.	2;30-31
Toimittaja (1/1997):	Velmala, William: Pitkän linjan lintuharrastaja Rolf Karlson.	2;14-18
Rami Lindroos	Velmala, William: Merimetson pesintäyritys Varsinais-Suomessa.	2;49-50
	Vuorisalo, Timo: Poikkeuksellisen aikainen vihervarpusen pesintä Piikkiössä.	2;47
ISSN 0782-8195		
Tiedon Antaja	Jurmon lintuasema	
vuoteen 1977	Nordström, Mikael & Velmala, William: Jurmon lintuasema vuonna 1994.	1;30-35
	Nordström, Mikael & Velmala, William: Jurmon lintuaseman toimintakertomus 1996.	2;19-20
	Nordström, Mikael: Kuumasta kesästä talven kynnykselle, havaintoja Jurmon lintuasemalta 16.6.-2.11. 1997.	2;53-54
	Lintukatsaukset	
	Aalto, Tapio, Normaja, Jyrki & Velmala, William: Alueriteetikomitean katsaus vuoteen 1995.	1;36-44
	Alho, Pekka, Kunttu, Sampo & Kunttu, Tuomas: Talvi 1991/1992 Varsinais-Suomessa.	1;45-51
	Huhtinen, Hannu, Kunttu, Sampo, Kunttu, Tuomas, Mäki, Rasmus & Velmala, William: Linnut Varsinais-Suomessa kesällä 1992.	1;70-79
	Huhtinen, Hannu, Velmala, William, Kunttu, Sampo: TLY:n alueen kesäkatsaus 1993.	2;32-39
	Kunttu, Sampo, Kunttu, Tuomas, Lindroos, Rami & Velmala, William: Lintusyksyt 1991&1992 Varsinais-Suomessa.	1;4-23
	Velmala, William, Mäki Rasmus & Kunttu, Sampo: Katsaus lintutalveen 1992/1993 Varsinais-Suomessa.	2;5-12
	Pääkirjoitukset	
	Kunttu, Sampo 1/1997	
	Velmala, William 2/1997: "...hyvä että sitäkin joku viittii tehdä..."	
	Muuta	
	Havaintokatsausten lyhenteet.	2;4
	Heikkilä, Heikki: Pientä rutinaa.	2;29
	Laine, Rauno: Ei-maksettu mainos.	2;55
	Ukulin määrityskuvat.	2;40-41

Turun lintutieteellinen yhdistys r.y.

Osoitemuistio 1998

HALLITUS/STYRELSE 1998

Puheenjohtaja/ordförande

*Sampo Kunttu, Yo-kylä 26 A 21, 20540 Turku, puh. (02) 237 1435, 040 564 9008, sähköposti: samiku@utu.fi

Varapuheenjohtaja/vice ordförande

*Teemu Lehtiniemi, Käsityöläiskatu 1 D 83, 20100 Turku, puh. (02) 250 3221, 0400 749 786, sähköposti: tesale@utu.fi

Sihteeri/sekreterare

*Rasmus Mäki, Slottsgatan 9-11 D 80, 20100 Åbo, tel. (02) 250 4448, 0400 254 025, sähköposti: rmaki@abo.fi

Rahastonhoitaja/kassör

*Arto Kalliola, Kangaskuja 3, 20660 Littoinen, puh. (02) 246 2738 (koti), (02) 020 544 131 (työ), 040 591 5558, sähköposti: Arto.Kalliola@tamrock.fi

Jäsenet/styrelse medlemmar

*Hannu Huhtinen, Rehtorinpellonkatu 4-6 C 508, 20500 Turku, puh. 040 541 4406, (02) 333 5917 (työ), sähköposti: hanhuhti@utu.fi

*Panu Kunttu, Rauhankatu 13 A 12, 20100 Turku, puh. (02) 230 4424, 0400 010 885

*Rami Lindroos, Itäinen Pitkätuomi 37 B 58, 20700 Turku, puh. (02) 233 4281, 040 577 2262

*Mikael Nordström, Lukoilavägen 10 C 23, 20320 Åbo, puh. (02) 253 4227, 0400 445 234, sähköposti: mnordstrom@abo.fi

*William Velmala, YO-kylä 4 C 17, 20540 Turku, puh. 050 590 8777, sähköposti: wvelmala@hotmail.com

JÄSENMAKSUT/MEDLEMSAVGIFTER:

Vuosijäsenmaksu 90mk, liittymisjäsenmaksu (uusilta jäseniltä) 20mk, ainaisjäsenmaksu 1000mk, perhejäsenmaksu 20mk.

Jäsenmaksut tilille Merita Turku 234118-4535. Jäsenet saavat lehden ilmaiseksi.

JURMON LINTUASEMA/JURMO FÅGELSTATION:

Asemanhoitaja/stationsföreståndare

*Mikael Nordström (varaukset), ks. yllä

Vara-asemanhoitaja/vice stationsföreståndare

*William Velmala (rengastusasiat), ks. yllä
Lintuasemamaksut (jäseniltä 50mk/vuosi, ei-jäseniltä 80mk/vuosi) tilille Merita Turku 234118-4535

RAUVOLAN LINTUASEMA/RAUVOLA FÅGELSTATION:

*Esa Lehtikoinen, Saukonojantie 10, 20250 TURKU, puh. (02) 254 6732, (02) 333 5772 (työ), 049 863

789, faksi: (02) 333 6550, sähköposti: esalehi@utu.fi

ARKISTOT/ARKIVEN:

Lintuhavaintoarkisto

*Sampo Kunttu, ks. yllä

Järvilintuarkisto

*Asko Suoranta, Valpuri Innamaankatu 10 A 22, 20610 Turku, puh. (02) 244 6619

Suoarkisto

*Antti Karlin, Suntholmantie 194, 23500 Uusikouppu, puh. (02) 841 4418

TOIMIKUNNAT/KOMMITTEER:

Aluerariteettikomitea

**Puheenjohtaja* Tapio Aalto, Juoksijankatu 8 F 52, 20360 Turku, puh. 049 829 091

**Sihteeri* Jyrki Normaja, Vähä Hämeenkatu 5 B 26, 20500 Turku, puh. (02) 251 5902, 0400 526 412

Tunnuslintumme. Rasmus Mäki.

Petolintutoimikunta

*Seppo Pekkala, Vaskitorvenkatu 11 as 3, 20880 Turku, puh. (02) 235 4582

Nuorisosaatio

*Panu Kunttu, ks. yllä

HAVAINTOJEN PALAUTUS/ÅTERSÄNDNING AV OBSERVATIONER:

*Sampo Kunttu, ks. yllä

*Kalle Rainio (sähköiseen muotoon tallennetut) sähköpostilla: karainio@utu.fi tai Yhdistyksen postilokeroon, TLY r.y., PL 67, 20101 Turku

HAVAINTOJEN PALAUTUSPÄIVÄMÄÄRÄT:

kevähavainnot	31.8. mennessä
kesähavainnot	30.10. mennessä
syysavainnot	31.1. mennessä
talvihavainnot	30.4. mennessä